

REPUBLIKA E KOSOVES - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVA QELI PRIA E KOSOVES - VLADA KOSOVA - GOVERNMENT OF KOSOVA ZYRA E KRYEMINISTRIT - UREDI PREMIERIA - OFFICE OF THE PRIME MINISTER SEKTORI I ARRIVES - SEKTOR ARCHIVE - ARCHIVE SECTOR	
Nr. i Org. Org. Unit	Nr. Prot. Prot. No.
021-a	2134
Nr. i faqev No. pages	Data: Date:
10	06/10/2018
Prishtinë / a	

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Zyra e Kryeministrit - Ured Premijera - Office of the Prime Minister
Sekretari i Përgjithshëm - Generalni Sekretar - Secretary General

Datë, 06 korrik 2018
Ref: 214/2018

Për: Z. Ismet KRASNIQI, Sekretar i Kuvendit të Republikës së Kosovës

Tema: Procedimi i materialit në Kuvend

I nderuar z. Sekretar,

Në përputhje me procedurën e parashikuar me Rregulloren e Punës së Qeverisë së Republikës së Kosovës Nr. 09/2011, ju dërgojmë për njoftim Raportin mbi Arritjet dhe Sfidat në Zbatimin e Marrëveshjeve të Brukselit.

Bashkëngjitur poashtu gjeni Vendimin e Qeverisë me të cilin është aprovuar Raporti i lartcekur.

Për informata dhe sqarime shtesë, si gjithnjë qëndrojmë në dispozicionin tuaj.

Me respekt,

Fitim Krasniqi
Sekretar i Përgjithshëm

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Nr. 02/55

Datë: 06.07.2018

Në mbështetje të nenit 92 paragrafi 4. dhe të nenit 93 paragrafi (4) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, duke u bazuar në nenin 4 të Rregullores nr. 02/2011 për Fushat e Përgjegjësisë Administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive, e ndryshuar dhe e plotësuar me Rregulloren nr. 14/2017, me Rregulloren nr. 15/2017, me Rregulloren nr. 16/2017 dhe me Rregulloren nr. 07/2018, si dhe në nenin 19 të Rregullores së Punës së Qeverisë së Republikës së Kosovës nr. 09/2011, Qeveria e Republikës së Kosovës, në mbledhjen e mbajtur më 6 korrik 2018, nxjerr këtë:

V E N D I M

1. Aprovohet Raporti mbi Arritjet dhe Sfidat në Zbatimin e Marrëveshjeve të Brukselit.
2. Raporti nga pika 1. e këtij vendimi i dërgohet Kuvendit të Republikës së Kosovës për njoftim.
3. Vendimi hyn në fuqi ditën e nënshkrimit.

Ramush HARADINAJ

Kryeministër i Republikës së Kosovës

Iu dërgohet:

- Zëvendëskryeministrave
- të gjitha ministrive (ministrave)
- Sekretarit të Përgjithshëm të ZKM-ës
- Arkivit të Qeverisë

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Zyra e Kryeministrit - Office of the Prime Minister

RAPORTI MBI ARRITJET DHE SFIDAT NË ZBATIMIN E MARRËVESHJEVE TË BRUKSELIT

Dorëzuar nga:

Qeveria e Republikës së Kosovës
në takimin e dytë të Marrëveshjes së Stabilizim-Asocimit mes
Bashkimit Evropian dhe Republikës së Kosovës
Grupi i veçantë për normalizim

Bruksel, 18 Qershor 2018

Përmbajtja	
ZBATIMI I MARRËVESHJES SË PARË (PRILL 2013) DHE MAJ 2015 – PLANI I ZBATIMIT – MARRËVESHJE PËR ENERGIJË DHE TELEKOMIN	3
Zgjedhjet	3
Asociacioni/Komuniteti i Komunave me shumicë Serbe në Kosovë	4
Policia	6
Drejtësia	7
Mbrojtja Civile	10
Aranzhimet ndërlidhëse (Liaison Arrangements)	12
Marrëveshja për Energji	13
Marrëveshja për Telekomunikacionin	16
PUNA PËR ZBATIM NË PERIUDHËN MARS 2011 - SHKURT 2012 NË LIDHJE ME MARRËVESHJET E DIALOGUT TEKNIK	18
Çështjet doganore	18
MIK-u dhe pikat e përbashkëta të kalimit kufitar	21
Liria e lëvizjes	25
Liria e lëvizjes/Ura e Mitrovicës	28
Për bashkëpunimin rajonal	30
Njohja e diplomave universitare	31
Mbi kadastrën	34
Bashkëpunimi me EULEX-in Kosovë	36

ZBATIMI I MARRËVESHJES SË PARË (PRILL 2013) DHE MAJ 2015 – PLANI I ZBATIMIT – MARRËVESHJE PËR ENERGJINË DHE TELEKOMIN

Zgjedhjet

Progresi

Qeveria e Kosovës (QeK) e mbështet zbatimin e marrëveshjes për zgjedhjet komunale të vitit 2017 (4 gusht 2013). Zgjedhjet lokale (22 tetor 2017) dhe inaugurimi i organeve të sapo zgjedhura në të gjitha komunat e Kosovës paraqet arritjen e një progresi të konsiderueshëm. Pas zgjedhjeve të para lokale, prapë u mbajtën zgjedhjet duke përfshirë katër komunat veriore me shumicë serbe. Nën organizimin e Komisionit Qendror Zgjedhor (KQZ), këto zgjedhje u mbajtën sipas ligjit të Kosovës dhe në përputhje me marrëveshjen e Brukselit. Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë (OSBE) ka ofruar mbështetje teknike për zgjedhjet në komunat veriore, dhe ka certifikuar zgjedhjet. Edhe organizatat e tjera ndërkombëtare, siç është Misioni vëzhgues i BE-së, i kanë certifikuar zgjedhjet. Duhet përmendur se subjektet politike në veri janë regjistruar dhe certifikuar nga KQZ-ja. Lista e votuesve është certifikuar nga Regjistri Civil i Kosovës.

Sfidat

Dalja në votime në komunat veriore ishte mesatare, marr parasysh tranzicionin politik nga bojkoti i plotë drejt pjesëmarrjes në zgjedhje nga ana e qytetarëve serbë në veri. Ka pasur disa incidente të dhunshme nga Serbët kundër subjekteve politike serbe të cilat konsideroheshin si jo-besnike ndaj Qeverisë së Serbisë. Ankesat janë trajtuar nga Komisioni Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa.

Asociacioni/Komuniteti i Komunave me shumicë Serbe në Kosovë

Progresi

Pas marrëveshjes mbi parimet e përgjithshme për themelimin e Asociacionit të Komunave me shumicë serbe në Kosovë (AKS), në vitin 2015 Presidenti i Kosovës e dërgoi marrëveshjen para Gjykatës Kushtetuese për të vlerësuar nëse e njëjta ishte në përputhje me Kushtetutën e Kosovës. Gjykata Kushtetuese (KO 130/15, 23 dhjetor 2016) konstatoi se disa nga dispozitat e marrëveshjes sa i përket strukturës dhe funksionimit të AKS nuk ishin në përputhje me kushtetutën. Gjykata konstatoi se statuti i AKS duhet të jetë në pajtueshmëri me Kushtetutën. Qeveria e Kosovës mbetet e zotuar në zbatimin e marrëveshjes për AKS, në përputhje me vendimin e gjykatës kushtetuese. Në vitin 2016, QeK krijoi një ekip menaxhuese të cilit ju bashkuan edhe dy anëtar të ri të plotësuar pozitave të lëna boshe nga anëtarët e mëparshëm që kishin marrë poste të tjera publike. Ky ekip i ri ishte më përfaqësues meqenëse i përfaqësonte gjitha dhjetë komunat me shumicë serbe, për dallim nga ekipi i mëhershëm që përfaqësonte vetëm katër komunat e veriut. Në vitin 2018, Kryeministri i Kosovës dhe Presidenti, në përputhje me vendimin e gjykatës kushtetuese, ri-aktivizuan ekipin menaxhues me përgjegjësitë e hartimit të statutit të Asociacionit të komunave me shumicë serbe. QeK do të krijojë edhe komisionin për zbatimin e AKS dhe grupin kombëtar konsultativ për AKS, të cilët do të përfshihen në hartimin e statutit, e i cili do të shqyrtohet edhe nga Gjykata Kushtetuese. Qeveria do të organizojë edhe konsultime publike me qytetarët të cilët preken drejtpërdrejt nga marrëveshja e AKS.

Sfidat

Partitë opozitare e kundërshtuan fuqishëm AKS. Të gjitha partitë i kundërshtojnë të ashtu quajturat kompetenca ekzekutive të AKS. Do të jetë sfiduese që të arrihet ekuilibrimi mes kërkesave të përcaktuara nga Gjykata Kushtetuese dhe interesave të komunitetit Serb. QeK inkurajon të gjithë anëtarët e ekipit menaxhues që të diskutojnë në lidhje me autoritetin e AKS. Qeveria e mbështet një proces gjithëpërfshirës dhe transparent të hartimit të statutit të AKS, që do të përfshinte të gjitha partitë politike, organizatat e shoqërisë civile të popullsisë shqiptare dhe atyre serbe, përfaqësuesit e komunitetit ndërkombëtar, si dhe palët e tjera të interesit. Statuti i AKS duhet të jetë në përputhje me Kushtetutën dhe vendimin e Gjykatës Kushtetuese. Drafti i statutit do të dorëzohet për shqyrtim nga Gjykata.

Disa përfaqësues të komunitetit Serb kanë sugjeruar themelimin e njëanshëm të AKS si strukturë paralele. Veprimet e njëanshme janë provokative si dhe mund të rezultojnë me jo-stabilitet dhe dhunë. QeK në mënyrë të zëshme kundërshton çfarëdo hapi për themelimin e njëanshëm të AKS. QeK i kundërshton nxitjet nga Serbia që të cenoj integritetin territorial të Kosovës nën maskën e AKS.

Qeveria e Kosovës (QeK) është plotësisht e zotuar për themelimin e AKS, dhe pret që Serbia të shpërbëjë strukturat e saj paralele në Kosovë. QeK ka njoftuar BE-në dhe partnerët e tjerë ndërkombëtar për kundërshtimin e saj të fuqishëm ndaj strukturave paralele. Kosova pret që BE dhe përfaqësuesit e komunitetit ndërkombëtar t'i kërkojnë Serbisë që të ndal mbështetjen dhe të shpërbëjë të gjitha strukturat paralele.

[Shqiptaria.com]

Policia

Progresi

Marrëveshja e 19 prillit _____ me ndërmjetësim nga BE-ja, pasqyron mirëkuptimin mes dy Kryeministrave dhe inkorporon qëndrimet teknike të grupit të sigurisë të delegacionit të Kosovës. QeK ka kënaqësinë të raportoj si në vijim:

- Është zbatuar plotësisht Marrëveshja për integrimin e Policisë së Kosovës (PK);
- Është miratuar infrastruktura ligjore për krijimin e DRP Mitrovica dhe emërimin e Drejtorit Rajonal në Drejtorin Rajonale të Policisë në Mitrovicën Veriore (Udhëzimi Administrativ);
- Është krijuar DRP i Mitrovicës Veriore;
- Është emëruar Ushtruesi i Detyrës së Drejtorit Rajonal në DRP të Mitrovicës Veriore (25 qershor 2013);
- Integrimi i anëtarëve të MUP-it është bazuar në shqyrtimin e procedurave dhe rregullimin e dokumenteve siç është formulari i aplikimit dhe kontrata e punës;
- Është arritur plotësimi i stafit në njësit rajonale të DRP të Mitrovicës Veriore si dhe është emëruar stafi komandues;
- Gjithsej numri nga lista e MUP arrin në 337. Pas verifikimi të së kaluarës janë aprovuar 292 persona. Prej tyre, 5 janë tërhequr nga procesi i integritit duke e ndërprerë trajnimin.
- PK ka promovuar 6 major dhe 17 togerë duke u bazuar në marrëveshjen e datës 01.08.2014;
- Është duke vazhduar trajnimi i zyrtarëve policor.

Sfidat

Serbia është dashur të siguroj një listë që tregon hollësisht numrin dhe gradën e punonjësve qeveritar serb (policë) të punësuar në Kosovë, të cilët kanë shprehur interesimin që t'i bashkohen strukturave të Kosovës (që nga 13 qershori i vitit 2013). Megjithatë, dorëzimi i listës ishte vonuar (deri më 11 dhjetor 2013).

Pas krijimit të ekipit menaxhues, Serbia i siguroi emrat e dy kandidatëve për pozitën e ushtruesit të detyrës së Komandantit Rajonal të Policisë (KRP). Pas verifikimit të së kaluarës që të dy kandidatët u refuzuan. Kandidati i parë ishte vetëm anëtar i MUP dhe asnjëherë nuk kishte shërbyer në kuadër të PK, ndërsa kandidati i dytë ishte shkarkuar nga PK para tre vitesh dhe kishte dosje penale për falsifikim dokumentesh.

Emërimi i stafit të lartë menaxhuese për Drejtorinë Rajonale të Policisë në veri duhet të jetë në përputhje me përfundimet;

Sfidat e vazhdueshme janë dokumentet e identifikimit, kontratat e punës, deklaratat profesionale, betimi në detyrë dhe sistemi i gradimit.

Drejtësia

Progresi

Marrëveshjet në fushën e drejtësisë bazohen në paragrafin 10 të Marrëveshjes së Parë të Parimeve që Rregullojnë Normalizimin e Marrëdhënieve si dhe Protokollit për Zbatimin e Menaxhimit të Integruar të Kufijve. Marrëveshja e arritur në prill të vitit 2013 për normalizimin e marrëdhënieve i kërkon QeK që me ndihmën e EULEX të themeloj mekanizma përkatës gjyqësor dhe prokurorial në Mitrovicën Veriore brenda një periudhe të caktuar kohore dhe në përputhje me ligjet e Kosovës. Në kuadër të përfundimeve parashihet një gjykatë dhe një prokurori themelore në Mitrovicë, me departamente të vendosura në objekte të Mitrovicës Jugore dhe Mitrovicës Veriore. Gjykata Themelore në Mitrovicë do të ketë degë të saj në rajonin e Mitrovicës (Zubin Potok, Leposaviq, Skenderaj dhe Vushtrri). Përveç kësaj, kjo marrëveshje përcakton metodën e ndarjes së rasteve, numrin e gjyqtarëve dhe prokurorëve, si dhe përkatësinë e tyre etnike e tyre dhe faktorë të tjerë. Marrëveshja e Drejtësisë (shkurt 2015) përcakton numrin, përzgjedhjen dhe mënyrën e emërimit të gjyqtarëve dhe prokurorëve. Gjithashtu, ajo specifikon përkatësinë etnike të gjyqtarëve dhe prokurorëve, si dhe metodat për trajtimin e rasteve.

42 gjyqtar kanë bërë betimin dhe kanë marrë pozitën (3 prej tyre kanë dhënë dorëheqje);

- Janë rekrutuar 13 prokuror dhe 106 anëtar të stafit administrativ;
- Gjyqtarët dhe prokurorët janë duke u trajnuar nga Akademia e Drejtësisë, në mënyrë që të familjarizohen me legjislacionin e RKS;
- Rastet janë duke ju ndarë gjyqtarëve dhe prokurorëve. Rreth 2,500 raste janë në pritje, prej të cilave 70% janë çështje civile.

Takimet e dialogut në shkurt të vitit 2018 kanë identifikuar çështje të ndryshme sa i përket zbatimit të marrëveshjes për drejtësinë, me theks të veçantë në lidhje me konkurset për gjyqtar mbikëqyrës në Shtërpcë, Novobërdë dhe Zubin Potok (KGJK). Këto pozita janë plotësuar si vijon:

- a. Dega në Shtërpcë - Z. Musa Konxheli është Gjyqtar Mbikëqyrës me mandat deri më 15 mars të vitit 2021;
- b. Dega në Novobërdë - Znj. Emine Salihu është Gjyqtare Mbikëqyrëse me mandat deri më 29 maj 2022;
- c. Dega në Zubin Potok - Z. Petronije Bozovic është Gjyqtar Mbikëqyrës me mandat deri më 18 gusht të vitit 2018; dhe
- d. Dega në Leposaviq - Znj. Bojana Trboljevac është Gjyqtare Mbikëqyrëse me mandat deri më 06 qershor të vitit 2019.

Sa i përket pozitave të lira për plotësimin e numrit të përgjithshëm të gjyqtarëve (KGJK), janë aprovuar 450 gjyqtar. Aktualisht 399 gjyqtar janë duke punuar në sistemin

gjqësor. Janë edhe 51 pozita të lira. Rekrutimi është duke vazhduar për 37 pozita. Gjithashtu, janë ndërmarr hapa për të plotësuar vendet e lira për Profesionet e lira në veri të Kosovës (MD). Hapa janë ndërmarr për adresimin e çështjes së përkthimit të materialeve dhe interpretimit për stafin gjyqësor dhe prokurorial (KGJK dhe KPK). Këshilli Gjyqësor i Kosovës parasheh 5 pozita për përkthyes në Gjykatën Themelore në Mitrovicë, të cilat do të plotësohen së shpejti. Për më tepër, GIZ do të financoj 4 pozita të përkthyesve për Gjykatën Themelore në Mitrovicë, të cilat do të ekzistojnë deri në fund të vitit 2018. KGJK do të përqendrohet në rritjen e numrit të përkthyesve në vitin 2019.

Sekretariati ka angazhuar 33 anëtar të stafit administrative nga komuniteti serb që të punojnë në zyrën e prokurorisë. Të gjithë, përveç njërit, vazhdojnë të punojnë. Këto pozita përfshijnë zyrtar ligjor, sekretar të ligjore, zyrtarët financiar, teknikë të teknologjisë së informacionit, arkivist, shofer dhe shkrimoren e gjykatës.

Sipas Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe Ligjit për Përdorimin e Gjuhëve, në bazë të respektimit të identitetit gjuhësor të të gjithë personave dhe me qëllim të krijimit të një mjedisi të përshtatshëm të punës për të gjitha komunitetet, Këshilli deri tani ka punësuar 4 përkthyes në kuadër të Prokurorisë Themelore të Mitrovicës. Në vitin 2019 do të punësohen edhe 5 përkthyes të tjerë.

Në dhjetor të vitit 2017, Akademia e Drejtësisë përfundoi Programin e Trajnimit Fillestar në fushën e drejtësisë penale dhe civile dhe kompetencat ndërdisiplinore për gjyqtarët dhe prokurorët e shtetit të cilët janë integruar. Trajnimi intensiv fillestar për gjyqtarë dhe prokurorë të shtetit u realizuar për 11 ditë. Trajnimi ka synuar të ngrit kapacitetet e gjyqtarëve dhe prokurorëve për kryerjen e punës dhe marrjes së vendimeve të drejta. Gjithashtu, trajnimi u përqendrua që të ndihmoj gjyqtarët dhe prokurorët e integruar që të familjarizohen me parimet themelore të legjislacionit të Kosovës. Gjyqtarët dhe prokurorët kanë ndjekur gati se të gjitha trajnimet e vazhdueshme në Akademinë e Drejtësisë gjatë vitit 2018. Gjyqtarët e integruar janë duke ndjekur edhe kurset e detyrueshme të përqendruara në etikën profesionale. Trajnimi fillestar prej 12 muajve është i detyrueshëm për të gjithë gjyqtarët dhe prokurorët e sapo emëruar. Pesë gjyqtar dhe dy prokuror janë duke ndjekur këto trajnime. Për më tepër, gjyqtarët e sapo integruar janë duke ndjekur edhe trajnimet fillestare për gjyqtar. Programi i trajnimit është përgatitur nga Këshilli dhe Akademia e Drejtësisë. Ky program ka adresuar shkathtësitë dhe praktikat e funksionit të prokurorit të shtetit në trajnimin e paanësisë, vlerave, sjelljeve të duhura brenda dhe jashtë zyrës së prokurorisë, etikën profesionale, shkathtësitë në procedura gjyqësore dhe vendimmarrje, zbatimin e praktikave më të mira si dhe familjarizimin me ndryshimet dhe risit në legjislacion. Dy prokuror janë duke ndjekur trajnimin fillestar prej 12 muajve. Prokurorët e tjerë marrin pjesë në trajnimet e vazhdueshme që organizohen nga Akademia e Drejtësisë. Ata trajnohen në tema specifike sipas nevojave të tyre.

Ndarja e rasteve për gjyqtar bëhet përmes shortit. Ndarja sipas shortit bazohet në numrin e gjyqtarëve dhe volumin e rasteve të reja të ardhura, pa marr parasysh ngarkesën me lëndë për secilin gjyqtar. Këshilli Gjyqësor i Kosovës është duke e adresuar këtë çështje në komisionin përkatës dhe së shpejti do dali me një rekomandim për përmirësimin e mënyrë së ndarjes së lëndëve. Ndarja e rasteve sipas sistemit të rastësisë (shortit) bazohet në numrin e prokurorëve, volumin e rasteve të ardhura, pa marr parasysh ngarkesën me lëndë për secilin prokuror. Shorti organizohet nga Kryeprokurori i Zyrës përkatës të prokurorisë, dhe të gjithë prokurorët ftohen që të marrin një numër përmes të cilit i ndahen rastet.

Protokolli për zbatimin e MIK i arritur në vitin 2012, parasheh bashkëpunimin juridik ndërkombëtar që realizohet përmes shkëmbimit të letrave mes bashkë-koordinatorëve (janar 2013, e amendamentuar në 2015). Bashkëpunimi juridik me Serbinë është duke vazhduar.

Gjatë periudhës Janar-Qershor 2018, zbatimit i Protokollit të MIK mbi Ndihmën e Ndërsjellë Juridike rezultoi me mbi 62 kërkesa nga e Serbisë për Kosovën, të cilat u adresuan në 48 raste, ndërsa nga 326 kërkesat e dërguara nga pala Kosovare, pala serbe është përgjigjur në 258 raste.

Sfidat

Për shkak të pamundësisë që të komunikoj drejtpërdrejt me autoritet serbe, QeK i dërgon kërkesat e saj përmes Zyrës së Përfaqësuesit Special të BE-së në Kosovë. Që nga tetori i vitit 2014, kërkesat e QeK për asistencë juridike në çështje civile dhe penale janë dërguar përmes EULEX-it.

Serbia i vulos dokumentet me mbishkrimin: "Republika e Serbisë - Kosova dhe Metohija -nën administrimin e OKB-së dhe Rezolutës 1244". Kjo vulë vendoset në dokumentet origjinale të gjykatave dhe organeve të tjera të Kosovës. QeK ka shprehur shqetësimet e saj në lidhje me vulat, megjithatë autoritet serbe vazhdojnë të vendosin këto vula mbi dokumentet e tilla.

Mbrojtja Civile

Progresi

Qeveria e Kosovës, në pajtim me marrëveshjen e vitit 2013 lidhur me parimet që rregullojnë normalizimin e marrëdhënieve, ka ndërmarrë masa për integrimin e pjesëtarëve të mbrojtjes civile serbe në institucionet e Kosovës, si dhe ka siguruar burimet dhe trajnimet e nevojshme. QeK ka miratuar Vendimin 06/39 (i datës 22.07.2015), i cili ka paraparë shpërbërjen e mbrojtjes civile dhe ka kërkuar që të gjitha institucionet relevante të ndajnë burimet e nevojshme për integrimin e pjesëtarëve të mbrojtjes civile.

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal (MAPL) ka lehtësuar integrimin e pjesëtarëve të mbrojtjes civile serbe në institucionet e Kosovës. MAPL ka mbajtur 25 takime me ministri dhe agjenci të ndryshme qeveritare. Si rezultat i kësaj, grupi i parë prej 483 pjesëtarëve - prej të cilëve vetëm 25 janë femra - janë integruar në ministrinë dhe agjencitë e Qeverisë së Kosovës. Ministri për Dialog i Kosovës ka nxjerrë udhëzime për integrimin e pjesëtarëve të mbrojtjes civile, si dhe ka dhënë udhëzime për procesin e aplikimit, përzgjedhjes dhe kontraktimit. Këta 483 persona të integruar janë përzgjedhur në bazë të shprehjes së interesit, arsimit dhe përvojës së tyre profesionale. Secili institucion ka ndarë fonde për të integruar këta persona, dhe të gjithë këta 483 persona kanë nënshkruar kontrata me institucionin në të cilin ata janë integruar. Në korrik të vitit 2016, grupi i dytë i përbërë prej 50 personave është integruar në 17 institucione qendrore. Ceremonia e integrimit është mbajtur në ndërtesën komunale të Mitrovicës së Veriut.

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal, në bashkëpunim me Institutin e Kosovës për Administratë Publike, Akademinë e Policisë së Kosovës dhe me mbështetjen e OSBE-së, ka trajnuar të gjithë pjesëtarët e integruar. Qëllimi i trajnimit ka qenë që të sigurohet një orientim për legjislacionin dhe institucionet e Kosovës dhe përgatitjen e personave të integruar që të ushtruar funksione në kuadër të institucioneve të Kosovës.

Pas zgjedhjeve të vitit 2017, qeveria e re ka vazhduar përpjekjet për të forcuar shërbimin civil në komunat e veriut. Me kërkesë të komunës së Zveçanit, Kryeministri ka nxjerrë Vendimin 193/2017 (i datës 15.11.2017) për të hequr nga lista e pagave 172 nëpunës civilë, të cilët kanë qenë në listën e pagave të buxhetit special të qeverisë para marrëveshjes së vitit 2013. Vendimi gjithashtu i ka lejuar komunës së Zveçanit që të plotësojë pozitat në përputhje me ligjet e Kosovës. Një kërkesë e ngjashme është parashtruar edhe nga komuna e Leposaviqit, ndërsa pritet edhe vendimi i Kryeministrit.

Sfidat

Megjithëse këta 483 persona të integruar kanë kontrata me institucionet e Kosovës, në praktikë ata nuk i ushtrojnë funksionet e tyre në pajtim me ligjet e Kosovës. Personat e integruar nuk janë të përgjegjshëm dhe nuk i raportojnë institucioneve të Kosovës. Personat e integruar nuk kanë objekte, materiale apo zyre për të kryer detyrat e tyre. Ka mungesë bashkëpunimi në nivel sektorial ndërmjet institucioneve të Kosovës dhe personave të integruar.

Në vitin 2017, sulmi me bombë në zyrat e reja të QeK-së u përshkua me tensione në komunat veriore. Sfidat lidhur me lirinë e lëvizjes, vazhdimi i ekzistencës së strukturave paralele dhe mungesa e komunikimit efektiv ndërmjet personave të integruar dhe institucioneve të Kosovës paraqesin sfida të rëndësishme.

Gjithashtu u hasën sfida në integrimin e 39 pjesëtarëve të stafit administrativ nga 71 sosh të policisë paralele serbe (ish "MUP") në zyrat e gjendjes civile në katër komunat veriore. MAPL ka përfunduar përgatitjet e nevojshme për integrimin e këtyre pjesëtarëve të stafit në strukturat komunale, duke përfshirë lehtësimin e procesit të ndarjes së buxhetit. Megjithatë, komunat veriore kanë refuzuar integrimin e 39 pjesëtarëve të stafit administrativ në strukturat komunale.

Për adresimin e këtyre sfidave, QeK angazhohet në:

- Forcimin e autoriteteve të sundimit të ligjit për të hetuar, ndjekur penalisht dhe gjykuar krimin e organizuar, aktet e dhunës, kërcënimet dhe frikësimet;
- Rritjen e koordinimit ndërmjet institucioneve në nivel qendror dhe stafit të integruar, duke përfshirë vlerësimet e performancës dhe zbatimin e detyrimeve dhe përgjegjësiwe kontraktuale;
- Ofrimin e trajnimeve të rregullta për stafin e integruar, për të përmirësuar njohuritë dhe aftësitë e tyre për ligjet e Kosovës, si dhe trajnimeve specifike në sektorët në të cilët ata janë të përfshirë;
- Ndërtimin e objekteve për zyra, për stafin e integruar, si dhe pajisjen e objekteve me infrastrukturë adekuate;
- Kërkesën për të qenë në pajtueshmëri në katër komunat veriore, duke integruar neper komuna 39 pjesëtarët e stafit administrativ, nga 71 sosh.

Aranzhimet ndërlidhëse (Liaison Arrangements)

Progresi

Krijimi i aranzhimeve për ndërlidhje ose më mirë thënë Zyrat Ndërlidhëse, janë rezultat i suksesshëm i dialogut. Përfaqësuesit e QeK-së janë të pranishëm në Serbi në mënyrë permanente dhe kanë arritur të zgjerojnë fushëveprimin e aktiviteteve të tyre. Puna më e dukshme e Zyrës Ndërlidhëse përfshin vizitat zyrtare. Komunikimi me Zyrat Ndërlidhëse asnjëherë nuk është ndërprerë. Puna ka përparuar në çështjet që ndikojnë në jetën e qytetarëve të zakonshëm. Deri më tani, që nga marrëveshja për vizitat zyrtare (e datës 14 nëntor 2014), janë organizuar 227 vizita. Vetëm 13 kërkesa për vizitë janë refuzuar, duke përfshirë edhe njoftimet e përsëritura për të njëjtën vizitë (d.m.th. vendi, data dhe zyrtarët e njëjtë). Prej 1 qershorit 2017 e deri më tani janë organizuar 23 vizita, dhe vetëm 2 sosh janë refuzuar (z. Aleksandar Vulin, Ministër i Mbrojtjes në Qeverinë e Serbisë dhe z. Marko Djurić, Drejtor i Zyrës për Kosovën pranë Qeverisë së Serbisë). Gjatë kësaj periudhe, nga zyrtarët e lartë të Qeverisë së Serbisë janë anuluar gjashtë vizita të miratuara, për arsye të panjohura për ne. Gjatë kësaj periudhe janë zhvilluar 13 vizita të qytetarëve të Serbisë. Patriarku i Kishës Ortodokse Serbe ka vizituar Kosovën në prill të vitit 2018 pa dërguar njoftim. Me udhëzimet e kryeministrit të Republikës së Kosovës, z. Ramush Haradinaj, për hyrjen e Patriarkut Irinej dhe anëtarëve të delegacionit të tij nuk iu është kërkuar as letërnjoftimi e as pasaporta.

Sfidat

Pavarësisht kontaktit me autoritetet serbe, nuk është realizuar potenciali i plotë i zyrave të ndërlidhjes. Që nga tetori i vitit 2015, nuk janë zbatuar marrëveshjet për zgjerimin e stafit të Zyrave Ndërlidhëse. QeK beson se një staf më i madh do të kishte ndikim cilësor në funksionimin e Zyrave Ndërlidhëse. Nuk ka marrëveshje për përdorimin e logove dhe vulave të dokumenteve zyrtare nga ZN-të.

Marrëveshja për Energji

Asnjë përparim nuk është shënuar në zbatimin e Marrëveshjeve për Energjinë dhe Marrëveshjes për Kycje KOSTT-ENTSO-E.

- Serbia ka parashtruar katër kërkesa për regjistrimin e kompanisë 'Elektrosever' (furnizuesi i energjisë elektrike për pjesën veriore të Kosovës), e cila nuk ishte në përputhje me kornizën ligjore dhe rregullative të Kosovës.
- Aplikacionet e tilla u refuzuan nga Agjencia e Regjistrimit të Bizneseve të Kosovës për shkak të mospërputhjes me kornizën ligjore dhe rregullative të Kosovës.
- Statuti i 'Elektrosever' nuk ka theksuar dispozitat e ligjeve të Kosovës, por ka theksuar dispozitat e ligjeve të Serbisë.
- Statuti nuk ka përcaktuar vendin e funksionimit të kompanisë, por nënkupton se ajo është Serbia.
- Marrëveshja për Kycje KOSTT-ENTSO-E nuk ka hyrë në fuqi për shkak të kushteve të padrejta për regjistrimin dhe licencimin e kompanisë 'Elektrosever'.
- KOSTT po pëson humbje të konsiderueshme financiare për shkak të mos hyrjes në fuqi të Marrëveshjes për Kycje.
- KOSTT ka marrë pjesë në dhjetëra takime të organizuara nga ENTSO-E në këtë fushë por nuk është arritur asnjë rezultat.
- Bazuar në Raportin e Avokatin e Popullit të Kosovës, Gjykata Themelore e Kosovës/Prishtinës ka ndërprerë subvencionimin e mëtejshëm të energjisë elektrike për konsumatorët në veriun e Kosovës, e cila që nga fundi i luftës së vitit 1999 nuk ka paguar për energjinë e konsumuar. Ky konsum i energjisë elektrike ishte mbuluar nga pjesa tjetër e popullsisë së Kosovës përmes tarifës së energjisë elektrike.
- Kjo e fundit ka shkaktuar devijime të paqëllimshme në sistemin energjetik të Evropës kontinentale, që po vazhdon edhe aktualisht.

Progresi i KOSTT në hapjen/ zbatimin e Pakos së Tretë të tregut

- Tregu i shitjeve me shumicë dhe pakicë (hapja e plotë e tregut të shitjes me pakicë - faza e fundit 1 prill 2018),
- Mekanizmi i balancimit ekziston që nga qershori i vitit 2017,

- KOSTT dhe OSSH prokurojnë humbjet e rrjetit në një treg të hapur (edhe në bazë të D-1),
- KOSTT do të jetë aksionare e SHRR-it të Shqipërisë dhe planifikon të lidhë tregjet me Shqipërinë - projekt i mbështetur nga EnCS përmes iniciativës WB6,
- KOSTT ka përfunduar shthurjen e pronësisë dhe ka dorëzuar aplikacionin për certifikim pranë Zyrës së Rregullatorit,
- KOSTT ka nënshkruar Marrëveshjen ndër-OST me OST-të fqinje
 - Marrëveshjet nuk mbulojnë çështjet e ZK, caktimin dhe llogaritjen e BK-së
- Më datë 01.10.2015, KOSTT ka nënshkruar marrëveshjen e Kyçjes (MK) me 30 OSSH të Evropës Kontinentale
 - Zbatimi i MK-së është bllokuar për shkak të faktit se kompania e Serbisë nuk ka aplikuar në mënyrë të rregullt për regjistrimin e kompanisë
- KOSTT është pjesë mekanizmit të ITC-së në ENTSO-E që nga janari i vitit 2016

Sfidat dhe pengesat në zbatimin e Marrëveshjeve për Energji dhe Marrëveshjes për Kyçje KOSTT/ENTSO-E

Mos zbatimi i Marrëveshjes për Kyçje KOSTT/ENTSO-E po i pamundëson KOSTT-it në:

- Përmbushjen e detyrimeve sipas Ligjit për Energji Elektrike dhe Licenca.
- Përmbushjen e detyrimeve sipas Direktivës së KE dhe Traktatit të Komunitetit të Energjisë
 - Në përmbushjen e objektivave të saja për të siguruar: cilësi të shërbimeve për pjesëmarrësit e tregut, qasje transparente dhe jo-diskriminuese të palëve të treta, si dhe avancim të pozicionit të saj në rajon:
- Shfrytëzimi i linjës së re të interkoneksionit 400 kV ndërmjet Kosovës dhe Shqipërisë, nga qershori i vitit 2016
 - Shfrytëzimi i infrastrukturës për sigurimin e rezervës sekondare nga OST (OST i Shqipërisë) dhe balancimi i sistemit - projekti LFC.
 - Parandalimi i KOSTT-it për të përmbushur obligimet për Koordinim Rajonal të Sigurisë.
 - Parandalimi i KOSTT që të merr shërbime nga CAO (zyrat rajonale për llogaritjen e kapaciteteve dhe alokimin e kapaciteteve).
 - Krijimi dhe funksionimi si Zonë e Tregut të Ofertimit.
 - Pjesëmarrja e barabartë në Ballkanin Perëndimor 6 (WB6) - Procesi i Berlinit,
 - Hapja e tregut të Energjisë Elektrike,

- Krijimi i tregut të Energjisë Elektrike një ditë para, dhe
- bashkim me tregun një ditë para të vendeve fqinje,
- Tregu i Balancimit Rajonal.
- Themelimi i SHE (PX) me Shqipërinë
- Mundësimi i funksionimit të KOSTT si Zonë/Blok i Kontrollit, respektivisht Zonës së Veçantë të Ofertimit

[Shqiptaria.com]

Marrëveshja për Telekomunikacionin

Progresi

Autoriteti Rregullator për Komunikimet Elektronike dhe Postare të Kosovës (Autoriteti-ARKEP) është autoriteti përgjegjës në Kosovë për rregullimin e komunikimeve elektronike dhe postare. Autoriteti gjithashtu është përgjegjës për zbatimin e shumicës së aktiviteteve në emër të palës kosovare lidhur me marrëveshjen e Brukselit mbi telekomunikacionet, bazuar në Marrëveshjet e Telekomunikacionit (të datës 3 Shtator 2013), Planet e Përbashkëta të Veprimit për Telekomunin (nëntorit të vitit 2015), dhe Përfundimet e Facilitatorit të BE-së për Telekomunin (të datës 13 dhe 18 nëntor 2016). Marrëveshja për telekomunikacion parashikon detyrime nga të dyja palët:

- Kodi 383 i telefonisë për Kosovën është alokuar nga Unioni Ndërkombëtar i Telekomunikacionit (i përfunduar më 15 dhjetor 2016). Në përputhje me Marrëveshjen e Telekomit dhe Planin e Veprimit, Kosova është duke përparuar në procesin e zbatimit të kodit të saj shtetërorë E.164: 383 së bashku me kodet e tjera E.212: 221 dhe Q.708 (SANC): 7-214, të caktuar nga ITU më 15 dhjetor 2016.
- Në shkurt të vitit 2017, ARKEP ka miratuar Planin e Migracionit për zbatimin e kodeve të lartpërmendura, duke përfshirë aktivitetet dhe afatet kohore. I gjithë procesi i zbatimit të kodit të ri E.164: +383 duhet të përfundojë deri më 1 qershor të vitit 2018. Pas kësaj date të gjitha kodet ekzistuese (aktualisht +377, +381 dhe +386) që përdoren nga rrjetet e telefonisë fikse dhe mobile duhet të mos jenë më aktiv në Kosovë për thirrjet ndërkombëtare në Kosovë.
- Kosova ka zbatuar plotësisht autorizimin e përkohshëm, me një domen të kufizuar siç përcaktohet nga marrëveshja, për ofrimin e shërbimeve të telefonisë mobile në Kosovë (dhjetor 2016);
- Një kompanie serbe në Kosovë (që nga dhjetori i vitit 2016) i është dhënë licenca (autorizimi) e plotë për ofrimin e shërbimit të telefonisë fikse);
- Në përputhje me Rekomandimin e ITU-së E.129, më 15 mars 2017, ARKEP i ka paraqitur ITU-së (Byroja e Standardizimit të Telekomunikacionit - TSB) Planin Kombëtar të Numeracionit në formatin e standardizuar të ITU-së (Ref. Nr.Prot.232 / 2/17).
- Pas një sërë korrespondencash midis ITU-së dhe ARKEP-it, më 1 maj 2017, ITU në Buletinin e saj Operativ (Ref. Nr.1123) ka publikuar Planin Kombëtar të Numeracionit të Kosovës, Lista e kodeve ISPC/MNC të caktuara për operatorët nga ARKEP-i dhe Kodin e ri të sinjalizimit/rrjetit (SANC): 7-213 për Kosovën. Në maj të vitit 2017, Kosova është futur si vend i veçantë në bazën e të dhënave e ITU për Kodet shtetërorë (ju lutemi shihni linkun): <http://www.itu.int/oth/T0202.aspx?parent=T0202>.

- Më 11 maj 2017, ARKEP i ka dërguar ITU-së një njoftim zyrtar lidhur me miratimin e Numrave të Identifikuar të Lëshuesve (IIN) 89 383 01 (Telekomi i Kosovës) dhe 89 383 02 (IPKO Telecommunications LLC) për operacione mobile. Deri më tani, këto kode nuk janë publikuar ende nga ITU. Në reagimin e ITU, ata sugjeruan që kjo çështje të diskutohet me Serbinë. Për informacionin tuaj tarifat për këto kode paguhen tashmë nga operatorët, dhe ITU është njoftuar për këtë.
- INN është një kod teknik i nevojshëm për printimin e SIM kartelave të operatorëve të telekomit, ku numri 89 nënkupton Telekomit në nivel global dhe tërë pjesa tjetër e kodit lidhet me 383. (referenca relevante në ITU: <http://www.itu.int/rec/T-REC-E.118-200605-1>).
- Në përputhje me Planin e Veprimit për Zbatimin e Marrëveshjes (Pika referuese 3), ARKEP ka lëshuar autorizimin për ndërmarrjen "mts" D.O.O. të regjistruar në ARBK në pajtim me Kornizën Ligjore të Republikës së Kosovës. ARKEP ka lëshuar Autorizim të Përgjithshëm (Letër Konfirmimi në përputhje me regjimin e përgjithshëm të autorizimit) për ndërmarrjen "mts" D.O.O. për ofrimin e shërbimeve të telefonisë fikse. ARKEP ka ndarë gjithashtu blloqe gjeografike të numërimit për përdorim nga ndërmarrja "mts" D.O.O. për ofrimin e shërbimeve të telefonisë fikse në territorin e Republikës së Kosovës.
- Në vazhdim e sipër janë negociatat ndërmjet Telekomit të Kosovës dhe "mts" D.O.O. (Interkoneksioni Kombëtare) dhe Telekomit të Kosovës dhe Telekomit të Serbisë (Interkoneksioni Ndërkombëtarë). Ato pritet të përfundojnë së shpejti.

Sfidat

- Duke marrë parasysh progresin e arritur në zbatimin e kodit shtetërorë 383, si dhe sfidat me të cilat ballafaqohen operatorët, ARKEP me Vendimin nr. 1189 ka zgjatur afatet për zbatimin e kodit 383. Deri më 31 tetor 2018, i tërë procesi i zbatimit të kodit të ri E.164: +383 duhet të përfundojë në rrjetet mobile. Brenda 30 ditësh, operatorët e rrjetit fiks duhet të përfundojnë procesin e zbatimit të kodit 383 dhe të çaktivizojnë kodin 381.
- Zbatimi i Kodit Shtetëror të telefonisë mobile MCC: 221 duhet të përfundojë plotësisht deri më 31 dhjetor 2018.
- Marrëveshjet midis rregullatorëve ende janë në pritje të harmonizimit të përdorimit të spektrit të frekuencave, me qëllim të sigurimit të ofrimit reciprok të pandërprerë të shërbimeve, bazuar në parimet e ITU dhe shmangien e ndërhyrjeve të dëmshme midis shërbimeve. Rregullatori i Kosovës është gati të vazhdojë.
- Është bërë përparim i kufizuar në marrëveshjet e romingut midis operatorëve, me qëllim të uljes së tarifave të përdoruesve. Deri në një masë është shënuar progres nga operatorët individualë.

- Nuk është bërë progres sa i përket marrëveshjeve teknike ndërmjet rregullatorëve kombëtarë për koordinimin/harmonizimin e frekuencave ndërkufitare për transmetimet tokësore mobile dhe digjitale.

PUNA PËR ZBATIM NË PERIUDHËN MARS 2011 - SHKURT 2012 NË LIDHJE ME MARRËVESHJET E DIALOGUT TEKNIK

Cështjet doganore

Progresi

I. PËRFUNDIMET E DAKORDUARA MBI VULAT DOGANORE / TREGTINË E LIRË, 02 SHTATOR 2011,

- Tregtia e lirë ndërmjet dy palëve është mundësuar përmes njohjes së ndërsjellë të vulave doganore në vitin 2011. Marrëveshja parashikonte tregtinë e lirë të ndërsjellë dhe përfundimin e embargos së Serbisë ndaj eksporteve të Kosovës.
- Dogana e Kosovës ka zbatuar në mënyrë efektive të gjitha obligimet që rrjedhin nga kjo marrëveshje.
- Serbia shkel marrëveshjen duke përdorur ende vulat paralele doganore (vulat doganore serbe me emërtimet e qyteteve të Kosovës).
- Dëshmitë lidhur me këtë problem të vazhdueshëm në pikën kufitare Merdare dhe Dheu i Bardhë po regjistrohen në baza ditore. Serbia duhet ta respektojë marrëveshjen dhe t'i shfuqizojë strukturat dhe vulat e saj paralele doganore.
- Grafiku i Autoriteteve Serbe Doganore (zyrat doganore) ende e përfshin Prishtinën si zyrën e tyre doganore. Linku në vijim mund të ofrojë informata shtesë për strukturën organizative <http://www.carina.rs/lat/ONama/organizacija/Stranice/Osnovna.aspx>.
- Vulat joligjore përdorin mbishkrimet "Carinarnica Pristina" (dega e Doganës së Prishtinës) dhe është nën degën e Doganës së Nishit. Rrjedhimisht mund të shihet që Serbia nuk po respekton Marrëveshjen për njohje të ndërsjellë të vulave doganore të arritur më 2 shtator 2011. Përveç kësaj, Serbia shkel rregullat e CEFTA ku palët kanë rënë dakord që të përdorin vulat e konfirmuara për të gjithë anëtarët e CEFTA-s.
- Pala e Kosovës ka ngritur vazhdimisht këtë çështje me ç'rast ka kërkuar nga Serbia që ta respektojë Marrëveshjen për vulat doganore të lidhur në vitin 2011 në kuadër të grupit punues të MIK. Serbia në mënyrë retorike premtoi që ta zbatonte, por nuk arriti të bënte një gjë të tillë në praktikë. Për më tepër, lidhur me këtë çështje janë arritur shumë përfundime, të cilat Serbia nuk i ka zbatuar asnjëherë.

II. MARRËVESHJA PËR ARKËTIMIN E TË ARDHURAVE DOGANORE E DATËS 17 JANAR 2013

- Marrëveshja për arkëtimin doganor e arritur në janar të vitit 2013 në Bruksel, parasheh arkëtimin e detyrimeve doganore nga Dogana e Kosovës në PKK Jarinje dhe Bërnjak, që ishte bllokuar për shumë vite nga pala serbe.
- Zbatimi i kësaj marrëveshjeje po ecë shumë mirë dhe gjatë kësaj periudhe nuk është identifikuar ndonjë pengesë e madhe.
- Pas Marrëveshjes për arkëtim doganor në dy kalimet kufitare ndërmjet Kosovës dhe Serbisë, Jarinje dhe Bërnjak, e cila është arritur më 17 janar 2013 dhe ka filluar të zbatohet në dhjetor të vitit 2013, në PKK-të Jarinje dhe Bërnjak deri më tani janë arkëtuar mbi 14 milion euro për Fondin e Zhvillimit.
- Fondi i Zhvillimit është themeluar për të promovuar zhvillimin socio-ekonomik dhe për të përfituar popullata lokale në komunën e Leposaviqit, Mitrovicës veriore, Zubin Potokut dhe Zveçanit. Funksimi i Fondit përcaktohet nga Bordi Drejtues, i cili është i përbërë nga Kryesuesi i Zyrës së BE-së, Ministri i Financave i Kosovës dhe një përfaqësues i komunitetit serb.

III. MARRËVESHJA SEED (SHKËMBIMI SISTEMATIK ELEKTRONIK I TË DHËNAVE DOGANORE) ROMË, ITALI, 24 JANAR 2013

- Kjo marrëveshje është lidhur ndërmjet Kosovës dhe Serbisë me qëllim të shkëmbimit të të dhënave ndërmjet autoriteteve doganore përkatëse (deklarata të importit, transitit ose eksportit, përfshirë TIR dhe ATA).
- Pala kosovare, që nga viti 2013, ka qenë shumë aktive dhe serioze në themelimin e mekanizmave për shkëmbimin e informatave me Serbinë në lidhje me funksionimin më të mirë të MIK. Që atëherë, Dogana e Kosovës i ka ndërmarre të gjitha masat për shkëmbimin e informatave nëpërmjet përdorimit të iniciativës rajonale të krijuar nga BE për Shkëmbimin Sistemik Elektronik të të Dhënave (SEED).
- Dogana e Kosovës ka zbatuar këtë marrëveshje që nga viti 2013, ndërsa Serbia ka shtyrë zbatimin e saj deri në fund të vitit 2015.
- Nga ana tjetër, pala serbe ka shtyrë zbatimin e marrëveshjes deri në nëntor 2015.
- Bashkëpunimi në këtë fushë ndihmon në kontrollin më të mirë të cilësisë së eksportit dhe importit të mallrave ndërmjet të dy vendeve.

IV. LICENCIMI DHE REGJISTRIMI I MALLRAVE TË KONTROLLUARA PËR KOMPANITË QË OPEROJNË NË VERI TË KOSOVËS

- Deri më tani nuk është raportuar ndonjë problem apo pengesë. Të gjitha informatat e përpunimit nga sistemi ASYCUDA kalojnë direkt tek Zyra e Administratës Tatimore, me qëllim të informimit.
- Në sistemin e Doganave të Kosovës janë të regjistruara mbi 500 kompani për eksport dhe import të mallrave nga katër komunat veriore dhe i gjithë dokumentacioni i dorëzuar nga këto kompani në Doganën e Kosovës është në përputhje me ligjin e Kosovës.
- Marrëveshja për CPF (certifikatat e produkteve farmaceutike) është arritur gjatë dialogut në Bruksel më 27 qershor të vitit 2015. Marrëveshja parasheh njohjen e ndërsjellë të Certifikatave për Produkte Farmaceutike ndërmjet dy shteteve, Kosovës dhe Serbisë, gjë që ndihmon në normalizimin e tregtisë në fushën e produkteve mjekësore ndërmjet dy vendeve.
- Zbatimi i Marrëveshjeve të Brukselit nuk ka ndihmuar vetëm në vendosjen e sundimit të ligjit në këtë fushë dhe zvogëlimin e ekonomisë joformale, por ka ofruar gjithashtu një burim shtesë për investime për zhvillim në pjesën veriore, për të cilën Qeveria e Kosovës vazhdon të angazhohet.

Pjesa 2: Sfidat në zbatimin e marrëveshjeve

- Pengesat e Serbisë në ndërtimin e pikave të përbashkëta të kalimit kufitar sipas marrëveshjeve
- Serbia duhet të respektojë marrëveshjen dhe të shfuqizojë strukturat dhe vulat e saj paralele doganore (vulat doganore serbe me emërtimet e qyteteve të Kosovës).
- Përveç kësaj, Serbia ende pengon qytetarët nga vendet e treta që të hyjnë në Serbi nga Kosova, pavarësisht faktit se Kapitulli 35 i BE i bën thirrje Serbisë që ta zgjidhë këtë çështje.
- Anulimi i të gjitha takimeve të MIK nga Serbia në nivel lokal, rajonal dhe qendror.

Pjesa 3: Propozimet për përmirësimin e zbatimit të marrëveshjeve

- Serbia duhet t'i shfuqizojë strukturat dhe vulat e saj paralele doganore (vulat doganore serbe me emërtimet e qyteteve të Kosovës).

MIK-u dhe pikat e përbashkëta të kalimit kufitar

Pjesa 1: Progresi i arritur

Në përputhje me Protokollin Teknik të IBM-së dhe detyrimet tjera që rrjedhin nga marrëveshjet e IBM-së, Qeveria e Kosovës ka zbatuar në mënyrë efektive të gjitha detyrimet.

Progresi për ndërtimin e pikave të përbashkëta të kalimit kufitar

- Pika e përhershme e përbashkët e kalimit kufitar në Merdare pothuajse është përfunduar. Gjatë këtij procesi ka pasur shumë pengesa nga pala serbe, të tilla si: vendimi për të mos shpronësuar tokën ku ishte paraparë të ndërtohej parkingu, parking i cili u ndërtua më pas në anën e Kosovës; vonesat në përgjigjen ndaj kërkesave; vendimi për t'u mos zhvendosur në ndërtesat e reja administrative, gjë që ishte paraparë të bëhej në muajin maj, etj. Pika e kalimit kufitar do të hapet në fund të shtatorit ose fillimit të tetorit 2018;
- Pika e përhershme e përbashkët e kalimit kufitar në Mutivoda është gjithashtu afër përfundimit. Kjo pikë e kalimit kufitar do të hapet në fund të shtatorit ose fillimit të tetorit 2018;
- Lidhur me pikën e përhershme të kalimit kufitar në Bërnjak, Qeveria e Kosovës ka ndërmarrë të gjitha masat e nevojshme për të filluar me zhvendosjen e shtyllave elektrike, megjithatë, Komuna e Zubin Potokut dhe Elektro-Kosmet, nën presionin e drejtpërdrejtë të Serbisë, kanë vonuar procesin. Kështu, ndërtimi i pikë kalimit kufitar nuk kishte filluar.
- Pika e përkohshme e kalimit kufitar në Kapi përfundon në prill 2018. Ndonëse gjatë takimit në muajin mars të dy vendet dhe BE u pajtuan t'i hapin pikat e kalimit kufitar Kapi dhe Izvor (në territorin serb), në prill të vitit 2018, Qeveria e Serbisë ka refuzuar ta organizojë vizitën në terren për të dyja pikat dhe t'i hapë pikat e kalimit kufitar.

Progresi i arritur nga Policia e Kosovës

- Sigurimi i numrit të balancuar dhe proporcional të zyrtarëve policorë serb në pikë kalimet në Serbi;
- Zbatimi efikas i mandatit të EULEX-it në kontrollin kufitar;
- Themelimi i grupit punues për zbatimin e marrëveshjeve për MIK;
- Zbatimi efikas i standardeve për kontroll kufitar;

- Përvijimi i zonës së kontrollit kufitar në përputhje me kërkesat operative të kontrollit kufitar;
- Zbatimi i kontrollit të lehtësuar të komunikacionit në pikë kalimet kufitare, kurdo është e nevojshme;
- Shkëmbimi i vazhdueshëm i informacioneve me autoritetet serbe për MIK nëpërmjet kanaleve të dakorduara;
- Organizimi dhe pjesëmarrja në takimet e rregullta lokale, rajonale dhe qendrore;

Progresi i arritur nga Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë

- Njohja bilaterale e 1 certifikate të fitosanitarisë;
- Njohja bilaterale e 9 certifikatave të veterinarisë;
- Shkëmbimi i listave të operatorëve ekonomik/prodhuesve të ushqimit;
- Shkëmbimi i rregullt i informacioneve me Agjencinë Serbe të Ushqimit dhe Veterinarisë në fushën e sigurisë ushqimore, luftimit të sëmundjeve të kafshëve dhe bimëve dhe në parandalimin e përhapjes së sëmundjeve;
- Pjesëmarrja e rregullt në të gjitha takimet lokale, rajonale dhe qendrore.

Progresi i arritur nga Doganat e Kosovës

- Doganat e Kosovës janë duke zbatuar plotësisht Marrëveshjen për MIK dhe Protokollin Teknik, Planin e Veprimit të MIK të vitit 2012 dhe përfundimet tjera të dakorduara si marrëveshja e parë e nënshkruar ndërmjet dy vendeve, duke mundësuar vendosjen e kufirit ndërshtetëror ndërmjet Kosovës dhe Serbisë;
- Ka lejuar rivendosjen e autoriteteve shtetërore të Kosovës në dy pikë kalime kufitare në Jarinjë dhe Bërnjak, që gjenden në pjesën veriore të kufirit ndërmjet Kosovës dhe Serbisë.

Pjesa 2: Sfidat në zbatimin e marrëveshjes

Mos ndërtimi i pikë kalimeve të përbashkëta kufitare në territorin e Serbisë

- Nuk është arritur progres nga Qeveria e Serbisë për 2 vite në ndërtimin e 3 pikë kalimeve të përhershme në Jarinjë, Dheu i Bardhë dhe Muçibabë. Në takimin e parë të mbajtur në Bruksel më 26 shkurt të vitit 2018, Qeveria e Serbisë u dakordua që të ofrojë në takimin e dytë datën për lansimin e ndërtimit të 3 PKK-ve; megjithatë, gjatë takimit të dytë të mbajtur më 22 mars, delegacioni i Serbisë refuzoi ofrimin e datës.
- Refuzimi i Serbisë për organizimin e vizitave në terren në pikë kalimet e përkohshme në Izvor (në Serbi) dhe Kapi (në Kosovë) dhe hapjen e tyre, përkundër dakordimit gjatë dy takimeve të fundit në Bruksel.

Sfidat me të cilat është përballur Policia e Kosovës

- Anulimi i takimeve lokale, rajonale dhe qendrore nga Serbia;

- Serbia nuk ka ndarë dhe shkëmbyer informata në fushën e kontrollit kufitar;
- Serbia nuk ka zbatuar kontroll të lehtësuar të kufirit gjatë flukseve të trafikut në pikë kalimet kufitare;

Sfidat e hasura nga Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë

- Njohja bilaterale e certifikatave të veterinarisë për produktet tjera, si mishin e shpezëve, vezët, qumështin, peshqit, etj.
- Shkëmbimi në kohë reale i informacioneve në fushën e sigurisë ushqimore, shëndetit të kafshëve dhe bimëve nëpërmjet programeve elektronike për kontroll kufitar sipas modelit "TRACES" që përdoret në BE;
- Ndërtimi i infrastrukturës sipas standardeve të BE për zbatimin e inspektimeve të veterinarisë dhe fito-sanitaris;
- Zbatimi i praktikave më të mira të BE në inspektimet e veterinarisë dhe fito-sanitaris.

Sfidat e hasura nga Doganat e Kosovës

- Pengesat e Serbisë në ndërtimin e pikë kalimeve të përbashkëta sipas marrëveshjeve
- Serbia duhet të respektojë marrëveshjen dhe të shuajë strukturat dhe vulat e saj doganore paralele (vulat doganore serbe me emërtime të qyteteve të Kosovës).
- Përveç kësaj, Serbia akoma pengon qytetarët e vendeve të treta që të hyjnë në Serbi nga Kosova, përkundër faktit që kapitulli 35 i BE-së i bënë thirrje Serbisë që ta zgjidhë këtë çështje.
- Anulimi i të gjitha takimeve për MIK nga Serbia në nivel lokal, rajonal dhe qendror.

Pjesa 3: Rruga që duhet ndjekur

- Serbia duhet të iniciojë ndërtimin e 3 pikë kalimeve të përhershme pa vonesa të mëtejshme, siç është dakorduar me marrëveshjet për MIK;
- Serbia duhet të ndalojë presionin në Komunën e Zubin Potokut. Si pasojë e presionit të Serbisë nuk është iniciuar ndërtimi i pikë kalimeve të përhershme në Bërnjak.
- Serbia duhet të rifillojë pjesëmarrjen dhe organizimin e takimeve lokale, rajonale dhe qendrore.
- Serbia duhet të ndërpres ndalimin e jashtëligjshëm dhe marrjen në pyetje të të zyrtarëve policorë dhe zyrtarëve të Forcës së Sigurisë së Kosovës kur udhëtojnë në Serbi. Që nga muaji prill, 6 zyrtarë (3 zyrtarë të KP dhe 3 zyrtarë të FSK) janë ndalur dhe marrë në pyetje nga shërbimet sekrete të Serbisë.
- Serbia duhet të ndalojë refuzimin e pajustificuar dhe të jashtëligjshëm të hyrjes së kosovarëve në Serbi. Serbia ka refuzuar hyrjen e një delegacioni prej 30

personave nga Federata e Karatesë së Kosovës, të cilët po udhëtonin nëpër PKK Medare për të marrë pjesë në Kampionatin Evropian të Karatesë në Novisad të Serbisë.

- Serbia duhet të ndalojë keqtrajtimin e personave që udhëtojnë në Serbi. Autoritetet serbe kanë refuzuar futjen e një numri të fotografive dhe katalogëve të artistëve kosovarë, të cilët po shkonin të merrnin pjesë në festivalin vjetor "Mirdita, Dobar Dani" në Beograd, i cili ka për qëllim nxitjen e shkëmbimeve kulturore ndërmjet artistëve të të dyja vendeve.

-Policia e Kosovës

- Rifillimi i bashkëpunimit dhe shkëmbimit të informatave në fushën e kontrollit kufitar;
- Rifillimi i aplikimit të kontrollit të lehtësuar doganor kur është e nevojshme, dhe veçanërisht gjatë sezonës së verës;

-Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë

- Ndërtimi i infrastrukturës sipas standardeve të BE-së për zbatimin e inspektimeve të veterinarisë dhe fitosanitarisë;
- Aplikimi i sistemeve elektronike sipas modelit të BE-së "TRACES".

-Doganat e Kosovës

- Serbia duhet të shuajë strukturat dhe vulat e saj paralele doganore (vulat doganore serbe me emërtime të qyteteve të Kosovës).

Liria e lëvizjes

Pjesa 1: Progresi i arritur

Qeveria e Kosovës ka vazhduar zbatimin e obligimeve që dalin nga liria e lëvizjes dhe mbetet e përkushtuar për këtë proces.

- Më 1 mars 2017, qeveria mori vendimin (nr. 05/134) duke lejuar pajisjen me dokumente të shtetësisë dhe gjendjes civile për qytetarët që figurojnë në Regjistrat e Gjendjes Civile, por që ende nuk i kanë marrë dokumentet e Kosovës. Paragrafi i dytë i vendimit thekson që me qëllim të realizimit të kësaj të drejte, qytetarët që aplikojnë për dokumente të shtetësisë dhe gjendjes civile dhe janë në regjistrin civil të Kosovës, duhet të disponojnë me dokumentet e vjetra që vërtetojnë identitetin e tyre në pajtim me legjislacionin në fuqi;
- Më 14.07.2017 është nënshkruar Udhëzimi Administrativ Nr. 05/2017 për kriteret që përbëjnë dëshmi për shtetësinë e Ish-RFJ-së dhe banimin e përhershëm në territorin e Kosovës më 1 janar 1998, sipas të cilit kompetencat për regjistrimin e shtetësisë, në bazë të nenit 32 të ligjit për shtetësinë, i janë transferuar nivelit komunal. Ky ndryshim krijon qasje më të lehtë në dokumentet e gjendjes civile dhe regjistrimin e shtetësisë në të gjitha komunat;
- Infrastruktura administrative për lëshimin e dokumenteve është plotësisht funksionale në komunat veriore. 32 ish-pjesëtarë administrativ të policisë janë integruar në zyrat e Agjencisë së Regjistrimit Civil në komunat veriore;
- Është siguruar një numër i përgjithshëm prej 300, 000 shiritave dhe zbatimi i shiritave në targat e regjistrimit është gati, kurdo që arrihet dakordimi në Bruksel;
- Në bazë të vendimit nr. 18/35 të datës 09.03.2018, Qeveria miratoi proceset e rekrutimit të 39 anëtarëve të ish-stafit administrativ të MUP-it në Zyrat e Gjendjes Civile dhe kërkoi nga Ministria e Financave t'i sigurojë burimet financiare;
- Më 15 dhjetor të vitit 2017, Ministri i Punëve të Brendshme vendosi të zgjasë periudhën e aplikimit për ndryshimin e patentë shoferëve dhe shtimin e kategorive në patentë shoferët e Kosovës nga patentë shoferët e lëshuar nga organet serbe deri më 14.09.2016; vendimi është i vlefshëm deri më 30 qershor 2018;
- Gjithsej 4105 patentë shoferë u janë dhënë shtetasve serbë prej 12 dhjetorit 2017 deri më 31 maj 2018.

- Tabela e mëposhtme ofron statistika të përgjithshme për periudhën deri më 13 qershor 2018:

Pasaporta

Komuna	Numri
Mitrovicë e Veriut	1332
Leposaviq	398
Novobërdë	1725
Graçanicë	2695
Shtërpcë	5937
Z. Potok	700
Zveçan	488
Partesh	743
Klllokot	1059
Numri total	15,077

Letërnjoftime

Komuna	Numri
Mitrovicë e Veriut	13231
Leposaviq	10785
Novobërdë	7011
Graçanicë	15358
Shtërpcë	12549
Z. Potok	6002
Zveçan	6501
Partesh	2972
Klllokot	2450
Numri total	76,859

Patentë shoferë

Komuna	Numri
Mitrovicë e Veriut	1520
Leposaviq	1259
Novobërdë	2010
Graçanicë	4434
Shtërpcë	4323
Z. Potok	995
Zveçan	761
Partesh	720
Klllokot	627
Numri total	16,649

- Udhëzimi i ri Administrativ nr. 02/2018 për regjistrimin e mjeteve me targa KS dhe Udhëzimi Administrativ nr. 01/2018 për regjistrimin e mjeteve janë nënshkruar nga Ministri më 16.03.2018. Me qëllim që qytetarët të motivohen që t'i regjistrojnë automjetet me targa KS ose RKS, më 16.03.2018, Ministri mori vendimin nr. 100/2018 për heqjen e taksave të regjistrimit për pronarët që posedonin automjete me targa të ish-RFJ-së ose me targa të ngjashme nga 10 qershori 1999 deri më 14 shtator 2016. Përveç kësaj, përmes këtij vendimi do të pranohet çdo Certifikatë e Kontrollimit Teknik. Vendimi është i vlefshëm për një vit. Deri më sot, 88 automjete i kanë ndryshuar targat në RKS ose KS;
- Ministri i Punëve të Brendshme përmes vendimit nr. 99/2018 të datës 16.03.2018, zgjati periudhën e regjistrimit të automjeteve me targa RP deri më 15 shtator 2018. Gjatë periudhës janar-maj 2018, për herë të parë u regjistruan 1.885 automjete, për dallim nga periudha e njëjtë e vitit të kaluar kur u regjistruan 843 automjete.
- Në Mitrovicën e Veriut u hap Qendra për Kontrollimin Teknik të Automjeteve, derisa një kërkesë shtesë u paraqit në Ministrinë e Infrastrukturës për ta hapur

një qendër të tillë edhe në Leposaviq, kërkesë e cila për momentin është duke u shqyrtuar nga MI.

Pjesa 2: Sfidat në zbatimin e marrëveshjeve

- Zbatimi i regjimit të shiritave;
- Regjistrimi i fakteve të gjendjes civile nga strukturat ilegale;
- Mospranimi nga Serbia i dokumenteve të rregullta të lëshuara nga Kosova.

Pjesa 3: Rruga përpara në përmirësimin e zbatimit të marrëveshjeve

- Të ndërpritet regjistrimi i automjeteve nga strukturat ilegale;
- Të ndërpritet qarkullimi i automjeteve pa targa në Mitrovicën e Veriut;
- Të krijohet bashkëpunim midis dy agjencive përkatëse të të dy vendeve për ta verifikuar pronësinë e automjeteve;
- Të organizohen fushatave informuese së bashku me komunat veriore dhe BE-në për t'i informuar qytetarët për procedurat e regjistrimit të automjeteve;
- Strukturat ilegale t'ia dorëzojnë Kosovës dokumentet e gjendjes civile për ta kryer procedurën e verifikimit për pranimin e lindjeve, martesave dhe vdekjeve;
- Të ndërpritet praktika e plotësimit të formularëve të "hyrjes dhe daljes" nga shtetasit e Kosovës që udhëtojnë përmes pikë kalimeve kufitare të Serbisë.

Liria e lëvizjes/Ura e Mitrovicës

Megjithëse kanë kaluar pothuajse tri vjet pas arritjes së kësaj marrëveshjeje, zbatimi i saj i plotë ende nuk ka filluar dhe ende nuk ka liri të lëvizjes në urën "Ibër" në Mitrovicë.

Megjithatë, pak pas nënshkrimit të kësaj marrëveshjeje, institucionet e Qeverisë së Kosovës ndërmorën të gjithë hapat e nevojshëm drejt krijimit të kushteve për zbatimin e kësaj marrëveshjeje, më saktësisht:

- U siguruan hartat, që u morën nga zyra e UNMIK-ut në Kosovë, dhe të njëjtat u krahasuan nga autoriteti i Kosovës përgjegjës për këtë çështje - Agjencia Kadastrale e Kosovës.
- U vërtetua se autenticiteti i tyre është në përputhje të plotë me Propozimin Gjithëpërfshirës të presidentit Ahtisari.
- Në pajtim me Ligjin nr. 03/L-041 për Kufijtë Administrativ të Komunave, Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor shpërndau hartat për palët e përfshira dhe përgjegjëse për zbatimin e marrëveshjes:
 - Kryeministrin e Kosovës
 - Zyrën e BE-së në Kosovë
 - Ish-Ministrinë e Dialogut
 - Ministrinë e Administrimit të Pushtetit Lokal
 - Komunën e Mitrovicës së Jugut, dhe
 - Komunën e Mitrovicës së Veriut.
- Pas verifikimit të këtyre hartave nga Zyra Ligjore e BE-së, kemi përgatitur edhe një draft memorandum të mirëkuptimit sipas Marrëveshjes së Brukselit, që do të nënshkruhet nga palët në vijim:
 - Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
 - Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
 - Komuna e Mitrovicës së Jugut, dhe
 - Komuna e Mitrovicës së Veriut

Të gjitha këto kanë qenë të gatshme përpara afatit të përcaktuar nga marrëveshja e datës 25 gusht 2015, duke treguar kështu një angazhim serioz të Qeverisë së Kosovës për përmbushjen e obligimeve që dalin nga ky proces, dhe për këtë qëllim, fondet e parapara për zbatimin e obligimeve janë ndarë në buxhetin e MMPH-së.

- Daft memorandumi i mirëkuptimit u nda me Zyrën e BE-së në Kosovë dhe me Ambasadën e Shteteve të Bashkuara të Amerikës në Kosovë, me ç'rast u dakorduam për tekstin, dhe njëkohësisht, me të gjitha palët e mësipërme organizuam takime të shumta për nënshkrimin e memorandumit të mirëkuptimit dhe për fillimin e zbatimit të kësaj marrëveshjeje. Pas secilit prej takimeve të lartpërmendura përpiluam procesverbalin dhe ia shpërndamë të gjitha palëve.
- Zyra e BE-së në Kosovë, përgjegjëse për rivitalizimin e urës, dështoi t'i përfundojë punimet në terren për shkak të mungesë së bashkëpunimit nga kryetari i Mitrovicës së Veriut (z. Rakiq), i cili duket se i përmbahet udhëzimeve nga Serbia. Nga ana tjetër, kryetari i Mitrovicës së Jugut (z. Bahtiri) ka qenë tejet bashkëpunues.
- Serbia po pengon në këtë aspekt duke mos lejuar që kryetari i Mitrovicës Veriore ta nënshkruajë memorandumin e mirëkuptimit me Ministrinë e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, memorandum i cili konfirmon vijën kufitare administrative ndërmjet dy komunave të Mitrovicës në përputhje me ligjet e Kosovës dhe Planin e Ahtisarit.
- Për më tepër, ndërtimi i një muri të lartë 2,3 m dhe të gjatë 50 m, në pikën ku sheshi i këmbësorëve në rr. "Mbreti Petar" në Mitrovicën e Veriut është parashikuar të hapet, është një shenjë e destruktivitetit, ndërsa Qeveria dhe autoriteti qendror kanë penguar një ndërtim të tillë i cili, përveç që ishte në kundërshtim me Marrëveshjen e Brukselit, në të njëjtën kohë ishte në kundërshtim edhe me ligjet e Kosovës, prandaj u nevojitën përpjekje shtesë nga MMPH-ja, Zyra e Kryeministrit, Zyra e BE-së në Kosovë dhe ambasada e SHBA-së në Kosovë që të gjendej një zgjidhje dhe t'i bindin autoritetet lokale të Mitrovicës së Veriut që ta prishin vetë këtë mur në mënyrë që të shmanget përdorimi i forcës për ta bërë këtë.
- Marrëveshja për largimin e këtij muri në Mitrovicën e Veriut u arrit në shkurt të vitit 2016, dhe më vonë ky mur vërtetë u largua, por sigurisht ndikoi në zbatimin e Marrëveshjes së Brukselit.

Përfundim:

Pika 5 e Marrëveshjes së Brukselit të 25 gushtit parasheh si në vijim:

Largimi i barrikadave në urën e lumit Ibër në Mitrovicë dhe rivitalizimi i urës së hapur për këmbësorët, çiklistët dhe automjetet;

Mbyllja e rrugës "Mbreti Petar" në Mitrovicën e Veriut dhe shndërrimi i saj në shesh të këmbësorëve;

Nënshkrimi i Memorandumit të Mirëkuptimit ndërmjet MMPH-së, MAPL-së, Mitrovicës së Jugut dhe Mitrovicës së Veriut në lidhje me hartimin e "Planeve Zhvillimore Komunale, Hartave të Zonimit Komunal dhe Planeve Rregulluese të Detajuara" për të dyja anët e brigjeve të lumit Ibër në Mitrovicë.

Të gjitha këto obligime janë përmbushur nga Qeveria e Kosovës, madje edhe kontraktuesit e BE-së, të kontraktuar për të kryer punët sipas marrëveshjeve, i kanë finalizuar ato, megjithatë, procesi ka stagnuar nga ana e Komunitetit të Mitrovicës së Veriut, ku duhet të punohet më shumë në lidhje me bashkëpunimin me të gjitha palët e tjera të përfshira në zbatimin e marrëveshjeve.

Për bashkëpunimin rajonal

Ndonëse është vërejtur progres, ekzistojnë probleme sa i përket zbatimit të marrëveshjes për shkak të angazhimit negativ dhe shpesh keqinterpretues të Republikës së Serbisë. Në disa raste, Republika e Serbisë luan rol aktiv me qëllim të përfshirjes së anëtarëve të tjerë të iniciativave dhe organizatave rajonale në çështjet rreth anëtarësimit apo përfaqësimit të Kosovës. Ka raste kur Republika e Serbisë është angazhuar në mënyrë aktive për ta vënë Kosovën në pozitë të vështirë kur vjen puna të përdorimi i simboleve dhe i emrit të saj.

Problemet që vazhdimisht u hasën ishin ato që kanë të bëjnë me agjendën, listën e pjesëmarrësve, ftesat dhe aspekte të tjera që i referohen nevojës për ta përdorur fusnotën, gjë që shpesh i pengoi Kosovës për t'u trajtuar si pjesë e barabartë dhe aktive në këto organizata dhe iniciativa.

Ka shembuj kur këto probleme eskaluan deri në masën që edhe përdorimi i postës elektronike ose i materialeve promovuese siç janë videot gjithmonë i referohej nevojës për fusnotë. Edhe pse këto çështje mund të duken mjaft teknike dhe logjistike, ka raste kur ato pengojnë pjesëmarrjen aktive të Kosovës dhe komunikimin e pandërprerë me palët e tjera në rajon. Ky është edhe një faktor që shpenzon kohë, me pasojë negative në orientimin e Kosovës në bazë të agjendës.

Një problem tjetër është roli i Republikës së Serbisë në inkurajimin e vendeve të tjera që të vënë në pyetje apo të kundërshtojnë të drejtën e Republikës së Kosovës për kryesimin e këtyre organizatave apo iniciativave. Kjo nganjëherë ndikon në procesin e vendimmarrjes, edhe pse në disa raste këto vendime kanë qenë vetëm çështje procedurale.

Republika e Serbisë duhet të përmbahet nga referimi në aspektet teknike, logjistike dhe operacionale të pjesëmarrjes, rolit dhe anëtarësimit të Kosovës në organizatat dhe iniciativat rajonale. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për dokumentet jodetyruese, materialet dhe çfarëdo përmbajtje tjetër që nuk prodhon efekte dhe implikime ligjore. BE-ja mund t'ua propozojë ose t'ua ofrojë këtyre organizatave një shënim qartësues në lidhje me frymën marrëveshjes që mundëson pjesëmarrjen aktive dhe të barabartë të Republikës së Kosovës në organizatat, forumet dhe iniciativat rajonale.

Njohja e diplomave universitare

Më 02.07.2011 në Bruksel u arrit marrëveshja ndërmjet Republikës së Kosovës dhe Republikës së Serbisë për njohjen e diplomave të arsimit të lartë, marrëveshje e cila hyri në fuqi më 01.01.2012.

Me financim nga Bashkimi Evropian, organizata joqeveritare holandeze SPARK është kontraktuar për ta kryer detyrën e menaxhimit të aspekteve teknike të procesit të njohjes së diplomave, ndërsa Asociacioni Evropian i Universiteteve (EUA) është i përfshirë si autoritet për cilësinë e certifikimit të diplomave.

Aplikacionet iu dorëzuan zyrës së SPARK e cila ishte e vendosur në MASHT. Këto aplikacione janë dërguar në EUA në Bruksel, dhe EUA ka marrë një vendim për njohjen e këtyre diplomave. Pas përfundimit të procedurës, EUA lëshoi një dokument që vërteton autenticitetin e diplomave.

Në fushën e njohjes së diplomave janë arritur dy marrëveshje:

- Marrëveshja e parë për diplomat, e arritur në vitin 2011.
- Marrëveshja e dytë për diplomat, e arritur në vitin 2016.

Procesi i verifikimit dhe certifikimit të diplomave, bazuar në marrëveshjen e vitit 2011, filloi më 15 shkurt 2012 dhe vazhdoi deri më 14 qershor 2014.

Kjo fazë e procesit të certifikimit është zhvilluar në katër cikle:

- Cikli i parë i aplikacioneve (shkurt-qershor 2012).
- Cikli i dytë i aplikacioneve (korrik-dhjetor 2012).
- Cikli i tretë i aplikacioneve (janar-qershor 2013).
- Cikli i katërt i aplikacioneve (korrik 2013-shkurt 2014).

Tabela 1. Aplikacionet për njohjen e diplomave në periudhën shkurt 2012-qershor 2014

		Aplikacionet e dorëzuara në Prishtinë	Aplikacionet e dorëzuara në Beograd
Numri i përgjithshëm i aplikacioneve të dorëzuara	433	408	25
Numri i aplikacioneve me rekomandim për miratim	387	374	13
Numri i aplikacioneve me rekomandim për	46	30	12

refuzim			
Numri i përgjithshëm i certifikatave të lëshuara	375	362	13

Më 10 gusht 2015, MASHT-i nxori Udhëzimin Administrativ nr. 9/2015 për parimet dhe procedurat e pranimit të diplomave të shkollave të larta profesionale dhe gradave universitare të fituara në territorin e Republikës së Serbisë. Sipas këtij udhëzimi administrativ, certifikatat e lëshuara nga EUA kanë të njëjtën fuqi ligjore dhe barazohen me vendimet e nxjerra nga Këshilli Kombëtar për Njohje, me kusht që ato të përkthehen në një nga gjuhët zyrtare të Kosovës.

Duhet të theksohet se në këtë fazë nuk ishin përfshirë gradat e doktoratës, pavarësisht faktit se marrëveshja nuk i përjashton ato. Arsyet për këtë ishin hezitimet e EUA-së për t'u marrë me këtë nivel të arsimit të lartë. Gjithashtu, diplomat e lëshuara nga Universiteti i Mitrovicës së Veriut nuk ishin pjesë e procesit të certifikimit përkundër insistimit të palës serbe. Marrëveshja e vitit 2016 nuk është zbatuar ende, edhe pse palët kanë bërë disa veprime përgatitore në këtë drejtim. Si hap i parë ka qenë shkëmbimi i listës së institucioneve të akredituara të arsimit të lartë, gjë që ka shkaktuar edhe problemin e parë sa i përket zbatimit.

Bashkimi Evropian ka kontraktuar organizatën holandeze SPARK për të ofruar asistencë teknike për njohjen e diplomave të arsimit të lartë, por ky projekt ende nuk ka filluar të zbatohet në mënyrë efektive, kështu që procesi i certifikimit të diplomave mbetet i "ngrirë".

Nuk ka pasur asnjë lëvizje për zbatimin e marrëveshjes në nivelin para-universitar. Sipas raportit të progresit të Qeverisë së Serbisë, ngërçi u shkaktua nga mungesa e fondeve për ndihmë teknike nga Bashkimi Evropian. Gjithashtu, asnjëra palë nuk ka bërë hapa konkretë për ta ndryshuar dhe plotësuar legjislacionin në mënyrë që të fillojnë zbatimin e kësaj pjese të marrëveshjes.

4. Rasti i Universitetit të Mitrovicës së Veriut

Universiteti i Mitrovicës së Veriut (UMV) është institucioni i vetëm i arsimit të lartë në Kosovë që ofron të gjithë kurrikulën në gjuhën serbe. Ky institucion është licencuar nga UNMIK në vitin 2007, ndërsa Ligji nr. 03/L-068 për Arsimin në Komunitet e Republikës së Kosovës, i vitit 2008, e njeh si institucion publik të arsimit të lartë nën autoritetin e drejtpërdrejtë të Komunës së Mitrovicës së Veriut. Megjithatë, ky institucion vazhdon të veprojë brenda sistemit arsimor serb dhe është i akredituar nga autoriteti akreditues i shtetit fqinj.

Qeveria e Serbisë vazhdimisht ka insistuar vazhdimisht që të diplomuarit e universitetit t'i nënshtrohen procesit të njohjes nga organet e Republikës së Kosovës në përputhje me marrëveshjet e Brukselit, por kjo nuk është pranuar nga autoritetet e Kosovës. Në vend të kësaj, autoritetet e Kosovës kanë bërë thirrje për një zgjidhje të veçantë për njohjen e

diplomave të këtij universiteti. Informata të plota për këtë janë dhënë nga Komisioni për Verifikimin e Diplomave të lëshuara nga UMV-ja (në këtë komision, një nga anëtarët e MASHT është zyrtar në NARIC Kosova).

Procesi i verifikimit u parapri nga koncepti dokumenti "Procedurat e aplikimit për vende punë në Institucionet e Republikës së Kosovës për pjesëtarët e Komuniteteve Jo-shumicë që posedojnë Diploma të lëshuara nga UMV-ja", i cili u miratua në mbledhjen e 22-të të Qeverisë së Republikës së Kosovës me Vendimin nr. 04/22, të datës 03 prill 2015.

Më datën 30 dhjetor 2015, Qeveria e Republikës së Kosovës ka miratuar Rregulloren (QRK) - nr. 21/2015 për Procedurat dhe Kriteret për Lëshimin e Certifikatave Shtetasve të Republikës së Kosovës të cilët kanë marrë diploma nga Universiteti i Mitrovicës së Veriut, për qëllim të aplikimit për vende pune dhe për marrjen e licencave dhe provimeve profesionale në institucionet publike. Të gjithë qytetarët e Kosovës të cilët kanë diplomuar në Universitetin e Mitrovicës Veriore që nga viti 2001 kanë të drejtë të aplikojnë për marrjen e certifikatave të vlefshmërisë që kanë diplomuar nga Universiteti i Mitrovicës Veriore.

Në pajtim me Rregulloren (QRK) - Nr.21/2015, Qeveria e Republikës së Kosovës, në takimin e mbajtur më 5 shkurt 2016, nxori Vendimin nr. 08/73 për themelimin e Komisionit për Verifikimin e Diplomave të lëshuara nga Universiteti i Mitrovicës së Veriut. Komisioni përbëhet nga katër (4) anëtarë: dy (2) anëtarë të propozuar nga Kryeministri dhe dy (2) anëtarë të emëruar nga Ministri i Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë (MASHT). Ndërkohë, me Vendimin nr. 05/144 (04.05.2017), Qeveria e Republikës së Kosovës ka vazhduar mandatin e saj të Komisionit edhe për vite të tjera, sipas ndryshimeve të përcaktuara në Rregulloren (QRK) - Nr.21/2015. Pra, kjo zyrë është aktive në MASHT.

Mbi kadastrën

Marrëveshja e Brukselit mbi Regjistrat Kadastral e cila u arrit më 2 shtator 2011 ndërmjet Republikës së Kosovës dhe Serbisë me lehtësimin e BE-së kërkon kthimin në Kosovë të të gjitha kopjeve origjinale të dokumenteve kadastrale para vitit 1999 të marra nga Serbia gjatë luftës së vitit 1999.

Përfundimet operacionale u dakorduan edhe në Bruksel më 21 tetor 2011.

Marrëveshja kërkon nga pala kosovare që të shpall ligjin për themelimin e agjencisë teknike për zbatimin e marrëveshjes, përkatësisht krahasimin e të gjitha kopjeve të të dhënave origjinale kadastrale të pronës private të viteve para 1999, me Kadastrën e Kosovës të rikonstruktuar dhe gjithashtu themelimin e mekanizmit e shqyrtimit në shkallën e parë dhe të dytë. Paralelisht, kërkohet që pala serbe të kryejë skanimin e dokumenteve kadastrale të cilat do të kthehen në Kosovë nëpërmjet Përfaqësuesit Special të Bashkimit Evropian (EUSR).

Kosova tashmë i ka përmbushur obligimet e saj lidhur me themelimin e Agjencisë teknike për zbatimin e kësaj marrëveshjeje:

1. Më 9 qershor 2016, Kuvendi i Kosovës miratoi Ligjin nr. 05/L-010 për Agjencinë Kosovare për Krahasim dhe Verifikim të Pronës (AKKVP).
2. Ligji ishte objekt i ankesës pranë Gjykatës Kushtetuese të Kosovës, të iniciuar nga një grup parlamentar ("Lista Srbska") e përbërë nga anëtarë të parlamentit të komunitetit serb.
3. Gjykata Kushtetuese me vendimin e saj të datës 25 tetor 2016, e shpalli ankesën si të papranueshme duke hapur rrugën për nxjerrjen e ligjit nga Presidenti dhe hyrjen e tij në fuqi në nëntor 2016.

Përgatitjet e Agjencisë për zbatimin e ligjit

1. Pas hyrjes në fuqi të Ligjit nr. 05/L-010, Agjencia ndërmori një gamë të gjerë veprimesh dhe përgatitjesh për të filluar zbatimin e mandatit të dhënë me Ligjin Nr. 05/L-010.
2. Përveç obligimeve të shumta të përmbushura të fazës së tranzicionit nga ish Agjencia Kosovare e Pronës dhe detyrimeve tjera ligjore që dalin nga ligji i lartpërmendur, Qeveria ka miratuar tre Rregullore dhe dy Udhëzime Administrative për zbatimin e Ligjit për AKKVP-në.
3. Agjencia ka përgatitur një Metodologji të Punës e cila është miratuar nga Bordi Mbikëqyrës për zbatimin e mandatit të tij.

4. Është planifikuar një strukturë e re organizative dhe aktuale e stafit për zbatimin sa më efikas të mandatit të Agjencisë i cili duhet të miratohet nga Bordi Mbikëqyrës.
5. Disa aktivitete informative dhe trajnime u mbajtën me stafin e Agjencisë lidhur me mandatin e ri dhe më shumë planifikohen të mbahen në përputhje me nevojat e identifikuara dhe zhvillimet e tjera në të ardhmen.
6. Agjencia ka zhvilluar takime me institucione të ndryshme, veçanërisht me ato me të cilat në të ardhmen do të ketë një bashkëpunim të ngushtë duke përfshirë Agjencinë Kadastrale të Kosovës, për t'i informuar ata me mandatin e ri dhe për të krijuar kushte për bashkëpunim gjatë procesit të zbatimit të mandatit.
7. Komisioni për Verifikimin dhe Vendosjen e Pronës (KVVP) përbëhet nga pesë (5) anëtarë. Pas nominimit nga Kryetari i Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës, dy anëtarë të KVVP-së janë emëruar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës, ndërsa tre (3) tjerë, përfshirë edhe një (1) përfaqësues të komuniteteve jo-shumicë, që do emërohen nga PSBE-ja, nuk janë caktuar ende.
8. Bordi Mbikëqyrës përbëhet nga pesë (5) anëtarë, të cilët ende nuk janë caktuar. Dy anëtarë do të emërohen nga Kuvendi i Kosovës sipas propozimit të Kryeministrit. Tre anëtarë do të emërohen nga PSBE-ja.
9. Pas përgatitjeve të shumta, Agjencia është e gatshme të fillojë zbatimin e ligjit pasi të kthehen dokumentet e skanuara nga Serbia.

Sfidat kryesore

1. Serbia nuk i ka kthyer dosjet kadastrale në Kosovë përmes PSBE siç është paraparë në pikën 3 të Marrëveshjes së Brukselit të 2 shtatorit 2011.
2. I gjithë materiali është skanuar dhe indeksuar dhe Zyra e BE-së në Kosovë ka monitoruar procesin e skanimit në Serbi. Sidoqoftë, pala e kosovare nuk ka informacion se si është bërë skanimi dhe indeksimi.
3. Palët ranë dakord për një plan të ri për zbatimin e marrëveshjes dhe veçanërisht për hartimin e termave të referencës për punën e Grupit të përbashkët trepalësh sipas pikës 8 të Marrëveshjes për Kadastrat të datës 2 shtator të vitit 2011. Këto terma reference nuk janë hartuar asnjëherë dhe rrjedhimisht as nuk janë miratuar nga të tre palët. BE-ja ka pasur një detyrim për të përgatitur draftin e parë.
4. Ndryshimet e supozuara në kornizën ligjore lidhur me kompetencat aktuale ekzekutive të pranisë ndërkombëtare, siç parashihet me Ligjin nr. 05/L-102 për Ratifikimin e Marrëveshjes Ndërkombëtare në mes të Republikës së Kosovës dhe Bashkimit Evropian mbi misionin e Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit në Kosovë, mund të ndikojë në zbatimin e pikave 5 dhe 6 të Marrëveshjes.

Bashkëpunimi me EULEX-in Kosovë

Pas një progresi të vazhdueshëm dhe të qëndrueshëm të autoriteteve lokale, përfshirë autoritetet gjyqësore dhe institucionet e tjera, si dhe zhvillimin e aftësive të tyre për të kryer me sukses detyrat dhe përgjegjësitë e tyre ligjore, është e domosdoshme, e nevojshme dhe një gjetje e përbashkët që misioni aktual i EULEX-it, sidomos pas skadimit të mandatit në qershor 2018, duhet të rishikohet.

Në këtë drejtim, në kuadër të procesit të tranzicionit të Misionit të Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit në Kosovë, me iniciativë dhe nën udhëheqjen e Ministrisë së Drejtësisë, u mbajtën disa takime në nivel ministror, si dhe në nivel teknik me akterët kryesorë të Kosovës, fushat ose kompetencat e të cilëve janë ose mund të preken nga tranzicioni i mandatit të EULEX-it.

Po ashtu, EULEX-i krijoi një grup punues për të koordinuar procesin e tranzicionit me institucionet vendore. Janë mbajtur takime në koordinimin e procesit me përfaqësuesit e EULEX-it që janë përgjegjës për tranzicionin e Misionit.

Në këto takime u diskutuan çështje të ndryshme që lidhen me tranzicionin, siç janë:

- qasja në dokumente, materiale dhe dëshmi të institucioneve relevante të Kosovës, me theks të veçantë në qasjen në dokumentet gjyqësore;
- ofrimin e mbështetjes në drejtim të këshillimit dhe monitorimit për institucionet e gjyqësorit, prokurorisë dhe Shërbimit Korrektues të Kosovës;
- dorëzimin e dosjeve, materialeve dhe provave të tjera relevante tek institucionet kompetente të Kosovës;
- çështja e përfshirjes së Njësia Speciale e Policisë (NjSP). Në këtë drejtim, përfaqësuesit e Policisë së Kosovës kanë konstatuar se kjo njësi nuk ka qenë kurrë e përfshirë në mënyrë aktive dhe se PK ka rritur kapacitetet e saja për të mbuluar këto kapacitete. Ata gjithashtu kanë arritur në përfundimin se kjo njësi ka shërbyer për lehtësimin e veprimeve të PK-së, veçanërisht në zonat multi-etnike të Kosovës duke pasur parasysh strukturën organizative dhe kapacitetet e tyre; megjithatë, ata konsideruan vazhdimin e përfshirjes së kësaj njësie si të panevojshme, dhe
- çështja e mbrojtjes së dëshmitarëve, e cila ka të bëjë me vazhdimësinë e mbrojtjes dhe ndërlidhjen me Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar.

Në këto takime përfaqësuesit e institucioneve të Republikës së Kosovës shprehën angazhimin dhe gatishmërinë e tyre për të marrë përsipër përgjegjësitë e Misionit të EULEX-it në Kosovë.

ANGAZHIMET E ARDHSHEME TË MISIONIT TË EULEX-it NË KOSOVË

Pas mbështetjes dhe angazhimit të MISIONIT TË EULEX-it NË KOSOVË (ose emërtimin e mëvonshëm) siç parashikohet në Veprimin e Përbashkët 2008/124/CFSP, miratuar nga Këshilli i Bashkimit Evropian më 4 shkurt 2008, i ndryshuar me Vendimin e Këshillit dhe letrave ndërmjet Presidentit të Republikës së Kosovës dhe Përfaqësuesit të Lartë të Bashkimit Evropian për Punë të Jashtme, më 4 shtator 2012, 14 prill 2014 dhe 9 qershor 2016, pas procesit të diskutimeve gjithëpërfshirëse dhe takimeve bilaterale ndërmjet institucioneve të Republikës së Kosovës dhe Përfaqësuesit e BE-së, procesi ka rezultuar që misioni i EULEX-it në Kosovë të shpreh angazhimin dhe gatishmërinë e tij për t'u angazhuar në çështjet e mëposhtme:

Angazhimi në procesin e monitorimit

EULEX-i Në KOSOVË është i interesuar që t'i sigurohet qasje në zyra, arkiva dhe dokumente, duke përfshirë, por pa u kufizuar në, materialet dhe dëshmitë e institucioneve relevante të Kosovës gjatë mandatit të ardhshëm, në bazë të legjislacionit në fuqi.

Grupi Ndërmnistror vlerëson mbështetjen dhe ndihmën e EULEX Kosovë në Monitorimin, Mentorimin dhe Këshillimin (MMK), pasi ndihmon si Gjyqësorin ashtu dhe Prokurorinë në vazhdimin e ngritjes së kapaciteteve të tyre dhe përmbushjen e standardeve evropiane. Angazhimi në MMK i EULEX-KOSOVA sa i përket Prokurorive dhe Gjykatave, pas 15 qershorit 2018, është në përputhje me legjislacionin në fuqi të Republikës së Kosovës.

Qeveria e Republikës së Kosovës konsideron se ky komponent duhet të jetë fokusi kryesor gjatë mandatit të ardhshëm të Misionit të BE-së. Komponenti i asistencës dhe MMK duhet të synojë të ngritjen e kapaciteteve të institucioneve qendrore dhe lokale në funksion të përmbushjes së detyrimeve që rrjedhin nga MSA dhe zbatimin e marrëveshjeve të dialogut të përmendura më lart.

Në këtë drejtim, Qeveria e Republikës së Kosovës mirëpret angazhimin e BE për të ndihmuar në ndërtimin dhe zhvillimin e kapaciteteve të lidhura me zbatimin e suksesshëm të këtyre marrëveshjeve me rëndësi të madhe për realizimin e progresit të Kosovës drejt BE.

Qeveria e Republikës së Kosovës posaçërisht e mirëpret përkushtimin e BE që të rris fondet e IPA që do të ndahen për ndërtimin e këtyre kapaciteteve dhe forcimin e sundimit të ligjit në Kosovë në përgjithësi.

Qasje më proaktive në asistencën teknike

Misioni i EULEX- KOSOVË kërkon të ketë qasje në fushën e rendit dhe sigurisë publike, si përgjegjësi i dytë i sigurisë; në mbrojtjen e dëshmitarëve dhe në mbështetje të Dhomave të Specializuara si dhe Zyrës së Prokurorit të Specializuar në Kosovë. Punonjësit e policisë së EULEX-it në Kosovë, pas dërgimit të emrave të tyre në Ministrinë e Punëve të Brendshme, të kenë autoritetin të operojnë në nivel qendror (përfshirë ministrinë), rajonal dhe lokal.

Për këtë qëllim, punonjësit e EULEX KOSOVË autorizohen të mbajnë armë, aty ku është e përshtatshme. Sistemi ekzistues i regjistrimit të armëve të mbajtura nga një numër i kufizuar i stafit të autorizuar do të mbahet.

Policia e EULEX-KOSOVË do të vazhdojë të shërbejë në përputhje me ligjin e Kosovës dhe të bashkërendojë dhe të konsultohet ngushtë me Drejtorin e Policisë së Kosovës.

Monitorimi, mentorimi dhe këshillimi

EULEX-KOSOVA do të vazhdojë të mbështesë menaxhimin e lartë të Shërbimit Korrektues të Kosovës duke monitoruar, mentoruar dhe këshilluar dhe do të mbajë një prani në qendrat korrektuese dhe të paraburgimit me qëllim monitorimin dhe këshillimin për të arritur efektet e dënimeve dhe ri-socializimin e një kategorie të caktuar të dënuar, me theks të veçantë ndaj të dënuarve për veprat terroriste dhe krimin e organizuar.

Asistenca teknike në dialogun ndërmjet Republikës së Kosovës dhe Serbisë

EULEX KOSOVA do të vazhdojë të ndihmojë në zbatimin e marrëveshjeve të Dialogut të lehtësuar nga BE mes Kosovës dhe Serbisë, derisa kjo kompetencë të transferohet tek akterët e tjerë relevantë të BE.

Bazuar në diskutimet e mbajtura, kërkesat e EULEX-it dhe rekomandimet e institucioneve përgjegjëse në fushat e adresuara, Presidentit i ishte rekomanduar të shkëmbejë letrat me Përfaqësuesin e Lartë të Bashkimit Evropian për Punë të Jashtme dhe Politika të Sigurisë.

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Zyra e Kryeministrit - Office of the Prime Minister

**IZVEŠTAJ O NAPRETKU I IZAZOVIMA U SPROVOĐENJU
BRISELSKIH SPORAZUMA**

Predstavila:

Vlada Republike Kosovo
na drugom sastanku o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između
Evropske unije i Republike Kosovo
Specijalna grupa za normalizaciju

Brisel, 18. jun 2018.

Sadržaj

SPROVOĐENJE PRVOG SPORAZUMA (APRIL 2013) I MAJ 2015 – PLAN SPROVOĐENJA - SPORAZUMI O ENERGETICI I TELEKOMU.....	3
Izbori.....	3
Asocijacija/Zajednica opština sa većinskim srpskim stanovništvom na Kosovu.....	4
Policija.....	5
Pravosuđe.....	6
Civilna zaštita.....	9
Aranžmani za vezu.....	11
Sporazum o energetici.....	12
Sporazum o telekomunikacijama.....	14
RAD NA SPROVOĐENJU SPORAZUMA O TEHNIČKOM DIJALOGU OD MARTA 2011. DO FEBRUARA 2012.....	16
Pitanja u vezi carine.....	16
IUG i zajednički granični prelazi.....	19
Sloboda kretanja.....	23
Sloboda kretanja/Most u Mitrovici.....	26
Regionalna saradnja.....	28
Priznavanje univerzitetskih diploma.....	29
Katastar.....	32
Saradnja sa EULEX-om na Kosovu.....	34

SPROVOĐENJE PRVOG SPORAZUMA (APRIL 2013) I MAJ 2015 - PLAN SPROVOĐENJA - SPORAZUMI O ENERGETICI I TELEKOMU

Izbori

Ostvareni napredak

VK podržava sprovođenje sporazuma (4. jul 2013.) za opštinske izbore 2017. Lokalni izbori (22. oktobar 2017.) i inauguracija novo izabranih tela u svim opštinama na Kosovu predstavljaju značajan napredak. Nakon prvih lokalnih izbora, ponovo su održani izbori uključujući četiri opštine sa većinskim srpskim stanovništvom. U organizaciji Centralne izborne komisije Kosova (CIK), izbori su održani u skladu sa kosovskim zakonom i u skladu sa Briselskim sporazumom. Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) obezbedila je tehničku podršku izborima u severnim opštinama i sertifikovala je izbore. Druge međunarodne organizacije, poput posmatračke misije EU, potvrdile su izbore. Napominjemo da su politički subjekti na severu registrovani i overeni od strane CIK-a. Listu birača je overio Kosovski civilni registar.

Izazovi

Izlaznost u severnim opštinama bila je umerena, s obzirom na političku tranziciju od bojkota do učešća srpskih građana sa severa na izborima. Srbi su učestvovali u nekoliko nasilnih incidenata protiv srpskih političkih subjekata, koji se nisu smatrali lojalnim srpskoj vladi. Kosovska izborna komisija za žalbe i pritužbe je žalbe rešila.

Asocijacija/Zajednica opština sa većinskim srpskim stanovništvom na Kosovu

Ostvareni napredak

Nakon sporazuma o opštim načelima Asocijacije opština sa većinskim srpskim stanovništvom na Kosovu (ASO), predsednik Kosova je prosledio sporazum Ustavnom sudu da proceni da li je u skladu sa Ustavom Kosova iz 2015. godine. Ustavni sud [KO 130/15, 23. decembar 2016. godine] utvrdio je da neke odredbe sporazuma o strukturi i funkcionisanju ASO-a nisu u skladu sa ustavom. Zaključeno je da se statut ASO-a mora usaglasiti sa ustavom. VK ostaje posvećena sprovođenju Sporazuma o ASO-u, u skladu sa odlukom Ustavnog suda. U 2016. godini, VK je uspostavila upravljački tim sa dva nova člana koja su popunila slobodna mesta bivših članova koji su preuzeli druge javne dužnosti. Novi i reprezentativni tim predstavlja svih deset opština sa većinskim srpskim stanovništvom, dok su u prethodnom timu bile zastupljene samo četiri opštine na severu. Godine 2018. premijer i predsednik Kosova, u skladu sa odlukom Ustavnog suda, ponovo su aktivirali upravljački tim za izradu statuta Asocijacije opština sa većinskim srpskim stanovništvom. VK će takođe imati i odbor za sprovođenje ASO-a i nacionalnu konsultativnu grupu za ASO koja će biti uključena u izradu statuta, a koji će Ustavni sud razmatrati. VK će organizovati i popularne konsultacije sa građanima koji su direktno pogođeni sporazumom o ASO-u.

Izazovi

Opozicione stranke su snažno protestovale osnivanju ASO-a. Sve stranke se protive takozvanim izvršnim ovlašćenjima ASO-a. Balansiranje između uslova koje predviđa Ustavni sud i interesa srpske zajednice će biti izazov. VK podstiče sve članove upravljačkog tima da diskutuju o ovlašćenjima ASO-a. Ona podržava inkluzivan i transparentan proces izrade statuta ASO-a, koji uključuje političke stranke, organizacije civilnog društva kosovskih Albanaca i kosovskih Srba, predstavnike međunarodne zajednice i druge zainteresovane strane. Statut ASO-a mora da se pridržava Ustava i odluka Ustavnog suda. Nacrt statuta biće dostavljen Sudu na razmatranje.

Neki predstavnici srpske zajednice predložili su jednostrano uspostavljanje ASO-a kao paralelne strukture. Jednostrane mere su provokativne i mogu dovesti do nestabilnosti i nasilja. VK se snažno suprotstavlja svim koracima jednostranog uspostavljanja ASO-a. Vlada Kosova odbacuje namere Srbije da potkopa teritorijalni integritet Kosova pod maskom ASO-a.

Iako je VK potpuno posvećena uspostavljanju ASO-a, od Srbije se očekuje da ukine svoje paralelne strukture na Kosovu. VK je obavestila EU i druge međunarodne partnere o svom snažnom suprotstavljanju paralelnim strukturama. Očekuje se da će EU i predstavnici međunarodne zajednice zahtevati da Srbija prestane da podržava i ukine sve paralelne strukture;

Policija

Ostvareni napredak

Uz posredstvo EU, sporazum od 19. aprila ____ odražavao je razumevanje između dva premijera i uključenih tehničkih stavova grupe za bezbednost unutar delegacije Kosova. VK sa zadovoljstvom izveštava da je:

- Sporazum o integraciji Policije Kosova (PK) u potpunosti sproveden;
- Zakonska infrastruktura za uspostavljanje RPD Mitrovica i imenovanje regionalnog direktora Regionalne policijske direkcije Severna Mitrovica (Administrativno uputstvo) usvojena ;
- RPD Severna Mitrovica uspostavljen;
- Regionalni direktor RPD-a Severna Mitrovica (25. jun 2013. godine) imenovan ;
- Integracija članova MUP-a zasnovana na pregledu procedura i prilagođavanju dokumenata kao što su prijavni formular i ugovor o radu;
- Zapošljavanje u regionalnim jedinicama RPD Severna Mitrovica izvršeno i imenovano komandno osoblje;
- Ukupan broj sa liste MUP-a iznosi 337. Nakon provere podobnosti odobreno je 292 lica. Od toga, 5 su se povukla iz procesa integracije odustajanjem od obuke.
- KP unapredio 6 majora i 17 poručnika na osnovu sporazuma od 01.08.2014;
- U toku obuka integrisanih policijskih službenika.

Izazovi

Srbija je trebalo da obezbedi listu sa brojem i činom Srba zaposlenih na Kosovu (Policija), koji su izrazili interesovanje za pridruživanje kosovskim strukturama (od 13. juna 2013. godine). Međutim, dostavljanje liste je odloženo (do 11. decembra 2013. godine).

Nakon osnivanja upravljačkog tima, Srbija je imenovala dva kandidata za položaj vršioca dužnosti regionalnog komandira policije (RKP). Oba kandidata su odbijena nakon provere podobnosti. Prvi kandidat bio je samo službenik MUP-a i nikada nije služio u PK-u. Drugi kandidat je otpušten pre tri godine iz PK-a i ima krivični dosije za falsifikovanje dokumenata.

Imenovanje osoblja višeg rukovodstva Regionalne policijske direkcije na severu mora biti u skladu sa Zaključcima;

Identifikacioni dokumenti, ugovori o radu, profesionalna deklaracija, službena zakletva i sistem rangiranja su tekući izazovi.

Pravosuđe

Ostvareni napredak

Sporazumi o pravosuđu zasnovani su na paragrafu 10 Prvog sporazuma o načelima koji regulišu normalizaciju odnosa i Protokola o sprovođenju integrisanog upravljanja granicom. Sporazum iz aprila 2013. o normalizaciji odnosa, zahteva od VK-a da uspostavi relevantne sudske i tužilačke mehanizme u Severnoj Mitrovici u okviru određenog vremenskog perioda i prema kosovskom zakonu, uz pomoć EULEX-a. Zaključci predviđaju Osnovni sud i Osnovno tužilaštvo u Mitrovici, sa odeljenjima koja se nalaze u objektima u Južnoj i Severnoj Mitrovici. Osnovni sud u Mitrovici imaće ogranke locirane u regionu Mitrovice (Zubin Potok, Leposavić, Srbica i Vučitrn). Pored toga, ovaj sporazum predstavlja način dodeljivanja predmeta, broj sudija i tužilaca, kao i njihovu etničku pripadnost i druge faktore. Sporazum o pravosuđu (februar 2015) određuje broj, izbor i način imenovanja sudija i tužilaca. Takođe određuje etničku pripadnost sudija i tužilaca, kao i metode za rešavanje predmeta.

42 sudije su položile zakletvu i preuzele svoje dužnosti (3 sudije su podnele ostavku);

- Angažovano je 13 tužilaca i 106 administrativnih službenika;
- Sudije i tužioce obučava Akademija pravde o upoznavanju sa zakonodavstvom RKS-a;
- Predmeti se dodeljuju sudijama i tužiocima. Oko 2.500 predmeta je na čekanju; 70% su građanski predmeti.

Na sastancima dijaloga u februaru 2018. godine identifikovano je nekoliko pitanja u vezi sa sprovođenjem Sporazuma o pravosuđu, sa akcentom na slobodna radna mesta nadzornih sudija u Štrpcu/ Novom Selu / Novom Brdu i Zubinom Potoku (SSK). Ove pozicije su popunjene na sledeći način:

- a. Ogranak u Štrpcu - gđin. Musa Konxheli je nadzorni sudija sa mandatom do 15. marta 2021;
- b. Ogranak u Novom Brdu - gđa. Emine Salihu je nadzorni sudija sa mandatom do 29. maja 2022;
- c. Ogranak u Zubinom Potoku - gđin. Petronije Božović je nadzorni sudija sa mandatom do 8. avgusta 2018; i
- d. Ogranak u Leposaviću - gđa. Bojana Trboljevac je nadzorni sudija sa mandatom do 06. juna 2019 .

Što se tiče slobodnih radnih mesta za popunjavanje ukupnog broja sudija (SSK), odobreno je 450 sudija. Trenutno u sudskom sistemu radi 399 sudija. Postoji 51 slobodno radno mesto. U toku je zapošljavanje za 37 radnih mesta. Koraci se preduzimaju da bi se popunila slobodna pravna zanimanja za severno Kosovo (MP). Takođe se preduzimaju koraci u vezi sa prevođenjem materijala i tumačenjem za

osoblje sudstva i tužilaštva (SSK i TSK). Sudski savet Kosova predviđa 5 pozicija za prevodiocice u Osnovnom sudu u Mitrovici, koje će uskoro biti popunjene. Pored toga, GIZ će finansirati radna mesta za 4 prevodioca u Osnovnom sudu u Mitrovici do kraja 2018. godine. SSK će se usredsrediti na povećanje broja prevodioca u 2019. godini.

Sekretarijat je angažovao 33 člana administrativnog osoblja iz srpske zajednice za rad u Tužilaštvu. Svi osim jednog nastavili su sa radom. Radna mesta uključuju pravne službenike, pravne sekretare, finansijske službenike, tehničare informatike, arhiviste, vozače i sudske službenike.

Na osnovu Ustava Republike Kosovo i Zakona o upotrebi jezika, na osnovu poštovanja lingvističkog identiteta svih lica, a u cilju stvaranja odgovarajućeg radnog okruženja za sve zajednice, Savet je, do sada, angažovao 4 prevodilaca za rad u Osnovnom tužilaštvu u Mitrovici. Godine 2019. zaposliće se 5 dodatnih prevodilaca.

U decembru 2017. godine Akademija pravde završila je Program inicijalne edukacije u oblasti krivičnog i građanskog pravosuđa, kao i interdisciplinarnu nadležnost za integrisane sudije i državne tužioce. Inicijalna intenzivna obuka sudija i državnih tužilaca sprovedena je u trajanju od preko 11 dana. Obukom se nastojalo da se izgrade kapaciteti sudija i tužilaca u obavljanju njihovog rada i donošenja pravičnih odluka. Obuka se takođe fokusirala na pomoć integrisanim sudijama i tužiocima da se upoznaju sa osnovnim načelima kosovskog zakonodavstva. Integrisane sudije i tužiocci prisustvuju gotovo svakoj obuci na Akademiji pravde u 2018. godini. Integrisane sudije takođe učestvuju u obaveznom kursu sa fokusom na profesionalnu etiku. Inicijalna obuka od 12 meseci je obavezna za sve novoimenovane sudije i tužioce. Učestvuje pet sudija i dva tužioca. Takođe, novo integrisane sudije učestvuju u inicijalnim obukama za sudije. Program obuke su pripremili Savet i Akademija pravde. Ovaj program se bavio odgovarajućim veštinama i praksom funkcije državnog tužioca u suočavanju sa nepristrasnošću, vrednostima, odgovarajućim ponašanjem unutar i van tužilaštva, profesionalnom etikom, veštinama u sudskim postupcima i odlučivanju, primenom najboljih praksi i upoznatošću sa promenama i inovacijama u zakonodavstvu. Dva tužioca pohađaju inicijalnu obuku u trajanju od 12 meseci. Ostali tužiocci prisustvuju stalnoj obuci koju organizuje Akademija pravde. O određenim temama osoblje se obučava prema potrebi.

Dodeljivanje predmeta sudijama se vrši žrebom. Dodeljivanje žrebom se zasniva na broju sudija i obima dolaznih predmeta, bez obzira na broj predmeta svakog od sudija. Sudski savet Kosova razmatra ovo pitanje u odgovarajućim komisijama i uskoro će dati preporuku za poboljšanje dodele predmeta. Dodeljivanje predmeta tužilaštvima prema žrebu predviđeno je Uredbom br. 06/2015. Dodeljivanje prema žrebu zasniva se na broju tužilaca, obimu dolaznih predmeta, bez obzira na broj predmeta svakog od tužioca. Žreb organizuje glavni tužilac tužilaštva, a svi tužiocci se pozivaju da izvuku broj na osnovu koga se dobijaju predmeti.

Protokol o sprovođenju IUG-a zaključen 2012. godine, predviđa međunarodnu pravnu saradnju koja se postiže razmenom pisama između koordinatora (januar 2013, izmenjen oktobra 2015). Pravna saradnja sa Srbijom se nastavlja.

Tokom perioda januar - jun 2018. sprovođenje IUG protokola o uzajamnoj pravnoj pomoći rezultiralo je sa preko 62 zahteva srpske strane kosovskoj, na koje je u 48 slučajeva odgovoreno. Od 326 zahteva sa kosovske strane, srpska strana je odgovorila u 258 slučajeva.

Izazovi

Zbog nemogućnosti direktne komunikacije sa srpskim vlastima, VK šalje zahteve preko Kancelarije specijalnog predstavnika EU na Kosovu. Od oktobra 2014. godine, VK je pravnu pomoć u građanskim i krivičnim stvarima zahtevala putem EULEX-a.

Srbija pečatira dokumente na sledeći način: „Republika Srbija - Kosovo i Metohija - pod upravom UN-a i Rezolucijom 1244“. Ovaj pečat stavljen je na originalne dokumente sudova i drugih tela na Kosovu. VK je izrazila zabrinutost zbog pečata. Međutim, srpske vlasti i dalje šalju takve dokumente.

Civilna zaštita

Ostvareni napredak

Na osnovu sporazuma iz 2013. godine o načelima koji regulišu normalizaciju odnosa, Vlada Kosova preduzela je mere za integraciju pripadnika srpske civilne zaštite u kosovske institucije i pružila je sredstva i obuku. VK je usvojila odluku 06/39 (22.07.2015), kojom je predviđeno raspuštanje civilne zaštite i zahtevala je od svih nadležnih institucija dodelu resursa neophodnih za integraciju pripadnika civilne zaštite.

Ministarstvo administracije lokalne samouprave (MALS) omogućilo je integraciju pripadnika srpske civilne zaštite u kosovske institucije. MALS je održao 25 sastanaka sa različitim ministarstvima i agencijama Vlade. Kao rezultat, prva grupa od 483 lica - od kojih su samo 25 bile žene - integrisana je u ministarstva i agencije VK-a. Kosovski ministar za dijalog izdao je smernice za integraciju pripadnika civilne zaštite i uputstva o prijavama, selekciji i ugovaranju. 483 integrisana lica izabrana su na osnovu izražavanja interesa, obrazovanja i profesionalnog iskustva. Svaka institucija je izdvojila sredstva za integraciju ovih lica, a svako od 483 lica potpisao je ugovor sa institucijom u koju je integrisan. Druga grupa sastavljena od 50 lica integrisana je u 17 centralnih institucija u julu 2016. Svečana ceremonija integracije održana je u zgradi opštine Severna Mitrovica.

Ministarstvo administracije lokalne samouprave, u saradnji sa Kosovskim institutom za javnu upravu, Kosovskom policijskom akademijom i uz podršku OEBS-a obučavalo je sve one koji su bili integrisani. Svrha obuke bila je da obezbedi orijentaciju u pogledu kosovskog zakonodavstva i institucija i da pripremi integrisana lica da vrše funkcije unutar institucija Kosova.

Nakon nacionalnih izbora 2017. godine, nova Vlada je nastavila napore na jačanju civilne službe u severnim opštinama. Na zahtev opštine Zvečan, premijer je doneo odluku 193/2017 (15.11.2017.) da sa platnog spiska ukloni 172 civilnih službenika koji su bili na platnom spisku u skladu sa posebnim budžetom Vlade pre sporazuma iz 2013. godine. Odlukom je takođe omogućeno da opština Zvečan popuni pozicije u skladu sa kosovskim zakonima. Sličan zahtev koji čeka na odluku premijera podnela je i opština Leposavić.

Izazovi

Iako 483 integrisana lica ima ugovore sa kosovskim institucijama, u praksi ne vrše funkcije u skladu sa kosovskim zakonima. Integrisana lica nisu odgovorna i ne podnose izveštaje kosovskim institucijama. Nema objekata, materijala ili kancelarijskog prostora za integrisana lica koja obavljaju svoje poslove. Na nivou sektora nedostaje saradnja između kosovskih institucija i integrisanih lica.

2017. bombaški napad na nove kancelarije VK-a izazvao je tenzije u opštinama na severu. Izazovi sa slobodom kretanja, nastavak postojanja paralelnih struktura i nedostatak efikasne komunikacije između integrisanih lica i kosovskih institucija predstavljaju značajne izazove.

Sa izazovima se takođe suočavalo u integraciji 39 od 71 administrativnog radnika paralelne srpske policije (bivši „MUP“) u kancelarije za civilni status u četiri opštine na severu. MALS je završio neophodne pripreme za integrisanje ovih članova osoblja u opštinske strukture, uključujući i olakšavanje procesa dodele budžeta. Međutim, opštine na severu su odbile da integrišu 39 administrativnih radnika u opštinske strukture.

U cilju rešavanja ovih izazova, VK je posvećena:

- jačanju organa vladavine prava radi istraživanja, gonjenja i donošenja presuda u vezi organizovanog kriminala, nasilja, pretnji i zastrašivanja;
- unapređenju koordinacije između institucija na centralnom nivou i integrisanog osoblja, uključujući procenu učinka i izvršenje ugovornih obaveza i odgovornosti;
- obezbeđivanju redovnih obuka za integrisano osoblje kako bi poboljšali svoje znanje i veštine u vezi kosovskih zakona i specifičnih obuka o sektorima u kojima su uključeni;
- izgradnji kancelarijske prostorije za integrisano osoblje i opremanju prostorija adekvatnom infrastrukturom;
- zahtevanju usaglašenosti u četiri opštine na severu koje uključuju 39 od 71 administrativnog radnika u opštinama.

Aranžmani za vezu

Ostvareni napredak

Uspostavljanje aranžmana za vezu, ili tačnije kancelarija za vezu, je uspešan ishod dijaloga. Predstavnici VK-a su stalno prisutni u Srbiji i uspeali su da prošire obim svojih aktivnosti. Najvidljiviji rad kancelarije za vezu uključuje službene posete. Komunikacija sa kancelarijama za vezu nikada nije prekinuta. Rad je napredovao u pitanjima koja se tiču života običnih građana. Od sporazuma o službenim posetama do danas dogovoreno je 227 poseta (14. novembar 2014.). Samo 13 zahteva za posetu je bilo odbijeno, uključujući ponovljena obaveštenja za istu posetu (tj. ista lokacija, datum i zvaničnici). Između 1. juna 2017. i danas, organizovano je 23 poseta, a samo 2 su odbijene (g-din Aleksandar Vulin, ministar odbrane, Vlada Srbije i Marko Đurić, direktor Kancelarije za Kosovo, Vlada Srbije). Tokom ovog perioda viši zvaničnici Vlade Srbije su otkazali šest odobrenih poseta iz nama nepoznatih razloga. Tokom ovog perioda bilo je 13 poseta građana Srbije. Patrijarh Srpske pravoslavne crkve posetio je Kosovo aprila 2018. bez slanja obaveštenja. Uputstvom premijera Republike Kosovo, gospodina Ramush Haradinaj, patrijarhu Irineju i članovima njegove delegacije nije bila potrebna ni lična karta ni pasoš za ulazak.

Izazovi

Uprkos kontaktu sa srpskim vlastima, puni potencijal aranžmana za vezu nije realizovan. Od oktobra 2015, aranžmani za proširenje osoblja Kancelarija za vezu nisu sprovedeni. VK smatra da će više osoblja imati kvalitetan uticaj na funkcionisanje Kancelarija za vezu. Ne postoji saglasnost o korišćenju zaglavlja i službenih pečata od strane KV-ova.

Sporazum o energetici

Nije postignut napredak u sprovođenju Sporazuma o energetici i Sporazuma o povezivanju KOSTT-ENTSOE.

- Srbija je podnela četiri prijave za registraciju preduzeća Elektrošever (dobavljač električne energije za severni deo Kosova), što nije bilo u skladu sa zakonskim i regulatornim okvirom Kosova.
 - Kosovska agencija za registraciju biznisa odbila je takve prijave zbog nepoštovanja pravnog i regulatornog okvira Kosova
 - U statutu Elektroševera se ne navode odredbe kosovskih zakona, već odredbe srpskih zakona
 - U statutu nije određeno mesto poslovanja kompanije, već je nagovešteno da je to Srbija
- Sporazum o priključenju KOSTT/ENTSO-E nije stupio na snagu zbog nepravednih uslova pri registraciji i licenciranju Elektroševera.
 - KOSTT trpi značajne finansijske gubitke zbog nepostojanja Sporazuma o priključenju
 - KOSTT je učestvovao na desetinama sastanaka koje je organizovao ENTSO-E u ovom pogledu, ali nije postignut nikakav rezultat
 - Na osnovu izveštaja Ombudsmana Kosova, Osnovni sud Kosova / Priština je obustavio dalju subvenciju električne energije za potrošače na severu Kosova, koji od kraja rata 1999. ne plaćaju potrošenu električnu energiju. Potrošnju električne energije pokriva je ostatak stanovništva Kosova putem tarifa za električnu energiju.
 - Potonji je prouzrokovao nenamerna odstupanja u Energetskom sistemu kontinentalne Evrope, što se nastavlja do danas

KOSTT-ov napredak u otvaranju tržišta/sprovođenju Trećeg paketa

- Deregulisano tržište na veliko i malo (potpuno otvaranje maloprodajnog tržišta - poslednja faza 1. april 2018)
- Mehanizam za balansiranje uspostavljen u junu 2017.
- KOSTT i DSO obezbeđuju mrežne gubitke na otvorenom tržištu (čak i na osnovu D-1)
- KOSTT će biti akcionar albanskog PX-a i planira spajanje tržišta sa Albanijom - projekat podržan od strane EnCS-a putem ZB6 inicijative
- KOSTT je završio razdvajanje vlasništva i podneo zahtev za sertifikaciju Regulatornoj kancelariji

- KOSTT je potpisao Inter TSO sporazum sa susednim TSO-ovima
 - Sporazumi ne obuhvataju CM-ove, CB raspored i računovodstvo
- 01.10.2015 KOSTT je potpisao Sporazum o priključenju (SP) sa 30 TSO-ova kontinentalne Evrope
 - Sprovođenje SP-a je blokirano zbog činjenice da se srpska kompanija nije prijavila za registraciju kompanije
- KOSTT je deo ITC mehanizma ENTSO-E od januara 2016

Izazovi i prepreke u sprovođenju Sporazuma o energetici i Sporazuma o priključenju KOSTT / ENTSO-E

Nesprovođenje Sporazuma o povezivanju KOSTT / ENTSO-E onemogućava KOSTT u:

- Ispunjavanju obaveza prema Zakonu o električnoj energiji i licencama.
- Ispunjavanju obaveza prema direktivama EZ i Ugovora o energetske zajednici
 - ispunjavanju svog cilja kako bi osigurao: kvalitet usluga učesnicima na tržištu, transparentan i nediskriminatoran pristup trećim stranama i unapređenje njegovog položaja u regionu:
- Korišćenju nove interkonekcionne linije od 400kV između Kosova i Albanije od juna 2016. godine
- Korišćenju infrastrukture za pružanje sekundarnih rezervi OST (albanski TSO) i balansiranje sistema - projekat LFC.
- Sprečavanju KOSTT-a da ispuni obaveze vezane za regionalnu koordinaciju za sigurnost.
- Primanju usluga od CAO-a (regionalne kancelarije za obračun kapaciteta i dodelu kapaciteta).
- Osnivanju i funkcionisanju kao zona trgovanja
- Jednakom učešću na Zapadnom Balkanu 6 - Berlinski proces
 - otvaranje tržišta električne energije,
 - uspostavljanje dan-unapred tržišta električne energije i
 - povezivanje sa dan-unapred tržištima u susednim zemljama.
 - Regionalno balansno tržište
- Uspostavljanju PX-a sa Albanijom
- Omogućavanje rada KOSTT-a kao kontrolne oblasti/bloka, odnosno odvojene zone trgovanja.

Sporazum o telekomunikacijama

Ostvaren napredak

Regulatorni autoritet za elektronske i poštanske komunikacije Kosova (Autoritet - RAEPK) je nadležni organ na Kosovu za regulisanje elektronskih i poštanskih komunikacija. Nadležni organ je takođe zadužen za sprovođenje većine aktivnosti u ime kosovske strane u vezi sa Briselskim sporazumom o telekomunikacijama, zasnovanom na aranžmanima o telekomunikacijama (3. septembra 2013. godine), zajedničkim akcionim planovima za telekomunikacije (novembar 2015) i zaključcima fasilitatora EU o telekomunikacijama (13. i 18. novembar 2016). U sporazumu o telekomunikacijama predviđene su obaveze obe strane:

- Pozivni telefonski broj 383 za Kosovo dodelila je Međunarodna unija za telekomunikacije (završeno do 15. decembra 2016. godine). U skladu sa Sporazumom o telekomunikacijama i Akcionim planom, Kosovo napreduje u procesu sprovođenja svog pozivnog broja E.164: 383 zajedno sa drugim kodovima E.212: 221 i Q.708 (SANC): 7-214, koji je ITU dodelio 15. decembra 2016. godine.
- U februaru 2017. godine, RAEPK je usvojio Plan migracije za sprovođenje pomenutih kodeksa, uključujući i aktivnosti i vremenske rokove. Ceo proces sprovođenja novog broja E.164: +383 bi trebalo zaključiti do 1. juna 2018. godine. Nakon ovog datuma, svi ostali postojeći pozivni brojevi (trenutno +377, +381 i +386) koji koriste mreže fiksne i mobilne telefonije ne bi trebalo da budu aktivni na Kosovu, za međunarodne pozive na Kosovu.
- Privremenu dozvolu, ograničenog obima kao što je definisano ugovorom, za pružanje usluga mobilne telefonije na Kosovu kosovska strana je u potpunosti sprovela (decembar 2016.);
- Puna licenca (dozvola) za pružanje usluga fiksne telefonije je data srpskoj kompaniji na Kosovu (od decembra 2016. godine);
- U skladu sa Preporukom ITU E.129, 15. marta 2017. godine RAEPK je predstavio (Ref. br. Prot. 232/2/17) ITU-u (Biro za standardizaciju telekomunikacija - TSB) Nacionalni plan numeracije u standardizovanom ITU formatu.
- Nakon brojnih korespondencija između ITU-a i RAEPK-a, 1. maja 2017. godine ITU je objavio u svom operativnom biltenu (Ref. Br.1123) Nacionalni plan numeracije Kosova, listu ISPC / MNC kodova dodeljenih operaterima od strane RAEPK-a, i novo signalno područje/mrežni kod (SANC): 7-213 za Kosovo. U maju 2017, Kosovo je ubačeno kao posebna zemlja u ITU bazu podataka za kodove zemalja (videti link): <http://www.itu.int/oth/T0202.aspx?parent=T0202>.
- 11. maja 2017. godine RAEPK je poslao zvanično obaveštenje ITU-u u vezi sa odobrenjem Identifikacionih brojeva izdavača (IIN) 89 383 01 (Telekom Kosova) i

89 383 02 (IPKO Telekomunikacije DOO) za mobilne operatere. Do sada, ovi kodovi još nisu objavljeni od strane ITU-a. U odgovoru ITU je predložio da se o ovom pitanju razgovara sa Srbijom. Naknada za ove kodove je već plaćena od strane operatora, a ITU je obavešten o tome.

- INN je tehnički kod koji je potreban za štampanje sim kartica telekomunikacionih operatora, gde je broj 89 globalni za telekomunikacioni sistem, a ostatak je povezan sa 383. (relevantna referenca u ITU-u: <http://www.itu.int/rec/T-REC-E.118-200605-1>).
- U skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Sporazuma (tačka 3), RAEPK je izdao odobrenje preduzeću „mts“ D.O.O. registrovanom u ARBK -u u skladu sa Pravnim okvirom Republike Kosovo. RAEPK je izdao Opšte ovlašćenje (Potvrdu o potvrđivanju u skladu sa režimom opšteg ovlašćenja) preduzeću „mts“ DOO. za pružanje fiksnih telefonskih usluga. RAEPK je dodelio i geografske numeričke blokove za korišćenje od strane preduzeća „mts“ D.O.O. za pružanje fiksnih telefonskih usluga na teritoriji Republike Kosovo.
- U toku su pregovori između Telekoma Kosova i „mts“ D.O.O (Nacionalna interkonekcija) i Telekoma Kosova i Telekoma Srbije (Međunarodna interkonekcija). Očekuje se da će uskoro biti zaključeni.

Izazovi

- Uzimajući u obzir postignuti napredak u primeni 383 pozivnog broja zemlje, kao i izazove sa kojima se suočavaju operatori, RAEPK je odlukom br. 1189 produžio rokove za sprovođenje pozivnog broja 383. Do 31. oktobra 2018. godine celokupan proces sprovođenja novog broja E.164: +383 bi trebalo zaključiti u okviru mobilnih mreža. U roku od 30 dana operateri fiksnih mreža moraju završiti proces sprovođenja broja 383 i deaktivirati broj 381.
- Sprovođenje mobilnog broja zemlje MCC: 221 mora biti u potpunosti završeno do 31. decembra 2018.
- Sporazumi između regulatora još uvek nisu usklađeni sa korišćenjem frekvencijskog spektra, sa ciljem da se obezbedi međusobno neprekidno pružanje usluga na osnovu načela ITU-a i izbegnu štetne smetnje između usluga. Regulator Kosova je spreman za nastavak.
- Ostvaren je ograničen napredak u vezi sa ugovorima o roaming-u između operatera sa ciljem smanjenja tarifa za korisnike. Određeni napredak je postignut od strane individualnih operatera.
- Nije postignut napredak u pogledu tehničkih sporazuma između nacionalnih regulatora o prekograničnoj koordinaciji/usklađivanju frekvencija za mobilno i digitalno zemaljsko emitovanje.

RAD NA SPROVOĐENJU SPORAZUMA O TEHNIČKOM DIJALOGU OD MARTA 2011. DO FEBRUARA 2012.

Pitanja u vezi carine

Ostvareni napredak

I. DOGOVORENI ZAKLJUČCI O CARINSKIM PEČATIMA / SLOBODNOJ TRGOVINI, 02. SEPTEMBAR 2011.

- Slobodna trgovina dve strane omogućena je međusobnim priznavanjem carinskih pečata 2011. Sporazum je omogućio obostranu slobodnu trgovinu i okončao embargo Srbije na izvoz Kosova.
- Carina Kosova je efikasno primenila sve obaveze koje proizlaze iz ovog sporazuma.
- Srbija krši sporazum još uvek koristeći paralelne carinske pečate (srpske carinske pečate sa nazivima gradova na Kosovu).
- Evidencije o ovom kontinuiranom problemu na graničnom prelazu Merdare i Bela zemlja se evidentiraju svakodnevno. Srbija mora poštovati sporazum i ukinuti svoje paralelne carinske strukture i pečate.
- Tabela carinskih organa Srbije (carinske ispostave) i dalje uključuje Prištinu kao svoju carinarnicu. Link u nastavku može pružiti dodatne informacije o organizacionoj strukturi
<http://www.carina.rs/lat/ONama/organizacija/Stranice/Osnovna.aspx>
- Ilegalni pečat koristi natpis „Carinarnica Priština“ (ogranak carine Priština) i spada pod carinski ogranak u Nišu. To pokazuje da Srbija ne poštuje Sporazum o međusobnom priznavanju carinskih pečata koji je postignut 2. septembra 2011, što narušava i pravila CEFTA-e u kojima su se strane dogovorile da koriste pečate potvrđene za sve članove CEFTA-e.
- Kosovska strana je kontinuirano pokretala ovo pitanje, tražeći od Srbije da poštuje Sporazum o carinskim pečatima iz 2011. na sastanku radne grupe IUG-a. Srbija je retorički obećala da će to ispuniti, ali u praksi to ne primenjuje. Pored ovog pitanja dogovoreni su i mnogi zaključci, ali ih Srbija nikada nije sprovela.

II. SPORAZUM O NAPLATI CARINSKIH PRIHODA OD 17. JANUARA 2013.

- Sporazum o naplati carinskih prihoda koji je postignut u januaru 2013. godine u Briselu, predviđa naplatu carinskih dažbina od strane Carine Kosova na dva severna GP-ova Jarinje i Brnjak, koje je srpska strana blokirala više godina.
- Sprovođenje ovog sporazuma ide dobro i tokom ovog perioda nisu identifikovane velike prepreke.

- Nakon Sporazuma o naplati carinskih prihoda na dva granična prelaza između Kosova i Srbije, Jarinje i Brnjak, koji je postignut 17. januara 2013. godine i koji je počeo da se primenjuje u decembru 2013. godine, do sada, na GP-u Jarinje i GP-u Brnjak naplaćeno je preko 14 miliona evra za Razvojni fond.
- Uspostavljen je razvojni fond za promociju društveno-ekonomskog razvoja i za dobrobit lokalnog stanovništva u opštinama Leposavić, Severna Mitrovica, Zubin Potok i Zvečan. Funkciju fonda određuje Upravni odbor koji je sastavljen od šefa kancelarije EU, ministra finansija Kosova i jednog predstavnika srpske zajednice.

III. SEED SPORAZUM ZA SISTEMATSKU ELEKTRONSKU RAZMENU PODATAKA O CARINI, RIM, ITALIJA, 24. JANUAR 2013.

- Ovaj sporazum je postignut između Kosova i Srbije u cilju razmene podataka između odgovarajućih carinskih organa, (uvozne, tranzitne ili izvozne deklaracije, uključujući TIR i ATA).
- Kosovska strana je od 2013. godine bila veoma aktivna i ozbiljna u uspostavljanju mehanizama u cilju razmene informacija sa Srbijom vezano za bolje funkcionisanje IUG-a. Od tada, Carina Kosova preduzela je sve mere za uspostavljanje razmene informacija putem korišćenja osnovane regionalne inicijative EU za sistematsku elektronsku razmenu podataka (SEED).
- Carina Kosova sprovela je sporazum iz 2013. godine, pošto je Srbija odložila sprovođenje istog do kraja 2015. godine.
- S druge strane, srpska strana odložila je sprovođenje sporazuma do novembra 2015. godine.
- Saradnja u ovoj oblasti doprinosi boljem kvalitetu kontrole izvoza i uvoza robe između dve zemlje.

IV. LICENCIRANJE I REGISTRACIJA KONTROLISANE ROBE ZA KOMPANIJE KOJE POSLUJU NA SEVERU KOSOVA

- Do sada nije bilo problema ili prijavljenih prepreka. Sve informacije o procesu za kancelariju Poreske uprave direktno proizlaze iz sistema ASYCUDA.
- U sistemu Carine Kosova već je registrovano preko 550 kompanija za izvoz i uvoz robe iz četiri opštine na severu, a svi dokumenti koje ove kompanije podnose Carini Kosova su u skladu sa zakonom Kosova.
- Sporazum o SFP-u (sertifikati o farmaceutskim proizvodima) postignut je tokom dijaloga u Briselu 27. juna 2015. godine. Sporazumom je predviđeno uzajamno priznavanje sertifikata o farmaceutskim proizvodima između dve države, Kosova i Srbije, što pomaže u normalizaciji trgovine u oblasti medicinskih proizvoda između dve zemlje.

- Sprovođenje Briselskih sporazuma ne samo što je pomoglo uspostavljanju vladavine prava u ovoj oblasti i smanjenju neformalne ekonomije, već je takođe obezbedilo dodatni izvor investicija za razvoj u severnom delu, kojem Vlada Kosova ostaje posvećena.

2. deo: Izazovi u sprovođenju sporazuma

- Prepreke Srbije u izgradnji zajedničkih graničnih prelaza prema sporazumima
- Srbija mora poštovati sporazum i ukinuti svoje paralelne carinske strukture i pečate (srpske carinske pečate sa nazivima gradova na Kosovu).
- Pored toga, Srbija i dalje sprečava državljane trećih zemalja da ulaze u Srbiju sa teritorije Kosova, uprkos činjenici da poglavlje 35 EU poziva Srbiju da reši ovaj problem.
- Otkazivanje svih sastanaka u vezi sa IUG-om od strane Srbije na lokalnom, regionalnom i centralnom nivou.

3. deo: Predlozi za poboljšanje sprovođenja sporazuma

- Srbija bi trebalo da ukine svoje paralelne carinske strukture i pečate (srpske carinske pečate sa nazivima gradova na Kosovu).

IUG i zajednički granični prelazi

1. deo: Ostvareni napredak

U skladu sa tehničkim protokolom IUG-a i drugim obavezama koje proizlaze iz sporazuma o IUG-u, Vlada Kosova je efikasno izvršila sve obaveze.

Ostvareni napredak u izgradnji zajedničkih graničnih prelaza

- Trajni zajednički granični prelaz Merdare skoro je završen. Tokom ovog procesa srpska strana je postavljala mnogo prepreka kao što su: odluka da se ne izvrši eksproprijacija zemljišta na kojem je predviđena izgradnja parkinga, koje je potom izgrađeno na kosovskoj strani; kašnjenja u odgovoru na zahteve; odluka da se ne izvrši prelazak u nove upravne zgrade koji je predviđen u maju, itd. Granični prelaz treba da bude otvoren do kraja septembra ili početkom oktobra 2018.;
- Trajni zajednički granični prelaz Mutivode takođe je u fazi završetka. Ovaj prelaz treba da bude otvoren do kraja septembra ili početkom oktobra 2018;
- Što se tiče trajnog graničnog prelaza Brnjak, Vlada Kosova preduzela je sve neophodne mere za pokretanje preseljenja električnih stubova, međutim, opština Zubin Potok i Elektro-Kosmet su odložili proces pod direktnim pritiskom Srbije. Stoga, izgradnja graničnog prelaza nije započeta.
- Privremeni granični prelaz u Kapiji završen je u aprilu 2018. godine. Iako su se obe zemlje i EU tokom sastanka u martu dogovorile da otvore prelaz Kapija i Izvor (na teritoriji Srbije) tokom aprila 2018. godine, Vlada Srbije odbija da organizuje posete na terenu oba granična prelaza i otvaranje prelaza.

Ostvaren napredak Policije Kosova

- Obezbeđen uravnotežen i proporcionalan nivo policijskih službenika srpske nacionalnosti na prelazima u Srbiji;
- Efikasno sprovođenje mandata EULEX-a u graničnoj kontroli;
- Osnovana je radna grupa za sprovođenje sporazuma o IUG-u;
- Efikasno sprovođenje standarda za graničnu kontrolu;
- Obeležena je oblast granične kontrole uz poštovanje operativnih zahteva granične kontrole;
- Primena olakšane kontrole saobraćaja na graničnim prelazima, kad god je to potrebno;
- Kontinuirana razmena informacija sa srpskim vlastima o IUG-u putem dogovorenih kanala komunikacije;
- Organizacija i učestvovanje na svim redovnim sastancima na lokalnom, regionalnom i centralnom nivou;

Ostvareni napredak Agencije za hranu i veterinu

- Bilateralno priznavanje 1 fitosanitarnog sertifikata;
- Bilateralno priznavanje 9 veterinarskih sertifikata;
- Razmenjeni spiskovi ekonomskih operatera/proizvođača hrane;
- Redovna razmena informacija sa Agencijom za hranu i veterinu Srbije u oblasti bezbednosti hrane, borbe protiv bolesti životinja i biljnih bolesti i prevencije širenja bolesti;
- Redovno učestvovanje na svim sastancima na lokalnom, regionalnom i centralnom nivou.

Ostvareni napredak Carine Kosova

- Carina Kosova u potpunosti sprovodi sporazum o IUG-u i Tehnički protokol, Akcioni plan za IUG iz 2012. godine i druge dogovorene zaključke kao prvi potpisani sporazum između dve države kojim se omogućava uspostavljanje međudržavne granice između Kosova i Srbije;
- Ona omogućava uspostavljanje državnih organa Kosova na dva granična prelaza Jarinje i Brnjak koja se nalaze na severnom delu granice između Kosova i Srbije.

2. deo: Izazovi u sprovođenju sporazuma

Nedostatak izgradnje zajedničkih graničnih prelaza na teritoriji Srbije

- Vlada Srbije nije ostvarila nikakav napredak za 2 godine u izgradnji 3 trajna granična prelaza, Jarinje, Bela Zemlja i Mučibaba. Na prvom sastanku u Briselu, održanom 26. februara 2018. godine, Vlada Srbije složila se da na drugom sastanku usvoji datum za pokretanje izgradnje 3 ZGP-ova, međutim, na drugom sastanku od 22. marta delegacija Srbija je odbila da dostavi datum.
- Odbijanje Srbije da organizuje terenske posete privremenim graničnim prelazima Izvor (Srbija) i Kapija (na Kosovu) i njihovo otvaranje, uprkos postignutom dogovoru tokom dva poslednja sastanka u Briselu.

Izazovi Policije Kosova

- Otkazivanje sastanaka na lokalnom, regionalnom i centralnom nivou od strane Srbije;
- Neizvršenje obaveza o pogledu deljenja i razmene informacija od strane Srbije u oblasti granične kontrole;
- Neprimenjivanje olakšane granične kontrole od strane Srbije tokom tokova saobraćaja na graničnim prelazima;

Izazovi Agencije za hranu i veterinu

- Bilateralno priznavanje veterinarskih sertifikata za druge proizvode, kao što su meso živine, jaja, mleko, riba itd.

- Razmena informacija u realnom vremenu u oblasti bezbednosti hrane, zdravlja životinja i biljaka putem elektronskih programa za graničnu kontrolu prema modelu „TRACES“ koji se koristi u EU;
- Izgradnja infrastrukture u skladu sa standardima EU za sprovođenje veterinarskih i fitosanitarnih inspekcija;
- Primena najboljih praksi EU u veterinarskim i fitosanitarnim inspekcijama

Izazovi Carine Kosova

- Prepreke Srbije u izgradnji zajedničkih graničnih prelaza prema sporazumima
- Srbija mora poštovati sporazum i ukinuti svoje paralelne carinske strukture i pečate (srpske carinske pečate sa nazivima gradova na Kosovu).
- Pored toga, Srbija i dalje sprečava državljane trećih zemalja da ulaze u Srbiju sa teritorije Kosova, uprkos činjenici da poglavlje 35 EU poziva Srbiju da reši ovaj problem.
- Otkazivanje svih sastanaka u vezi sa IUG-om od strane Srbije na lokalnom, regionalnom i centralnom nivou.

3. deo: Ostvarivanje napretka

- Srbija treba da započne izgradnju 3 trajna granična prelaza bez daljeg odlaganja, kako je dogovoreno u sporazumima o IUG-u;
- Srbija treba da zaustavi vršenje pritiska na opštinu Zubin Potok. Kao posledica pritiska Srbije, izgradnja trajnog graničnog prelaza u Brnjaku nije pokrenuta.
- Srbija treba da nastavi sa učesćem i organizovanjem sastanaka na lokalnom, regionalnom i centralnom nivou
- Srbija treba da zaustavi ilegalni pritvor i saslušanje službenika Policije Kosova i Kosovskih bezbednosnih snaga tokom putovanja u Srbiju. Od ovog aprila, šest službenika (3 iz PK-a i 3 službenika iz KBS-a) je pritvoreno i saslušano od strane tajnih službi Srbije.
- Srbija treba da zaustavi neopravdano i ilegalno odbijanje ulaska stanovnika Kosova u Srbiju. Srbija nije dozvolila ulazak delegacije od 30 lica iz Karate federacije Kosova, koja je putovala preko ZGP Merdare kako bi učestvovala na Evropskom prvenstvu u karateu u Novom Sadu, u Srbiji.
- Srbija treba da zaustavi maltretiranje lica koja putuju u Srbiju. Srpske vlasti su sprečile ulazak kosovskih umetnika sa brojnim fotografijama i katalozima koji su krenuli da učestvuju na godišnji festival u Beogradu Miredita, Dobar Dan, koji ima za cilj da podstiče kulturnu razmenu između umetnika obe zemlje.

-Policija Kosova

- Treba da nastavi saradnju i razmenu informacija u oblasti granične kontrole;

- Treba da nastavi sa primenom olakšane kontrole granice kada je to potrebno, a posebno tokom letnje sezone;

-Agencija za hranu i veterinu

- Treba da izgradi infrastrukturu prema standardima EU za sprovođenje veterinarskih i fitosanitarnih inspekcija;
- Treba da primeni elektronske sisteme prema modelu EU „TRACES“.

-Carina Kosova

- Srbija bi trebalo da ukine svoje paralelne carinske strukture i pečate (srpske carinske pečate sa nazivima gradova na Kosovu).

Sloboda kretanja

1. deo: Ostvareni napredak

Vlada Kosova nastavila je da sprovodi obaveze iz oblasti slobode kretanja i ostaje posvećena ovom procesu.

- Dana 1. marta 2017. godine Vlada je donela Odluku (br. 05/134) prema kojoj je građanima dozvoljeno izdavanje državljanstva i dokumenata o civilnom statusu koji su upisani u Registar civilnog statusa, a koji još uvek nemaju kosovske dokumente. U drugom stavu Odluke se navodi da građani koji se prijavljuju za državljanstvo i dokumenta civilnog statusa i koji su upisani u civilni registar Kosova, moraju dostaviti na uvid stara dokumenta koja dokazuju njihov identitet u skladu sa zakonom na snazi;
- Dana 14.07.2017. godine usvojeno je Administrativno uputstvo br. 05/2017 o kriterijumima koji sadrže dokaze o državljanstvu bivše SRJ i stalnom prebivalištu na teritoriji Kosova od 1. januara 1998. godine, čime su nadležnosti za upis državljanstva, na osnovu člana 32. Zakona o državljanstvu, prebačene sa centralnog na opštinski nivo. Ova promena omogućava lakši pristup dokumentima civilnog statusa i registraciji državljanstva u svim opštinama;
- Administrativna infrastruktura za izdavanje dokumenata je u potpunosti funkcionalna u severnim opštinama. 32 bivša policijska administrativna službenika integrisana su u kancelarije Agencije za civilni registar u severnim opštinama;
- Obezbeđeno je ukupno 300 000 nalepnica i njihova primena na registarskim tablicama nakon postizanja dogovora u Briselu je spremna;
- Vlada je na osnovu Odluke br. 18/35 od 09. 03. 2018. godine odobrila procese zapošljavanja 39 bivših administrativnih službenika MUP-a u službama za civilni status i zahtevala je od Ministarstva finansija da osigura finansijska sredstva;
- Ministar unutrašnjih poslova je 15. decembra 2017. godine odlučio da produži rok za podnošenje zahteva za promenu vozačkih dozvola i dodavanje kategorija vozačkih dozvola izdatih od strane Srbije do 14.09.2016. u vozačke dozvole Kosova. Odluka važi do 30. juna 2018;
- Od 12. decembra 2017. do 31. maja 2018. godine srpskim građanima izdato je ukupno 4105 vozačkih dozvola.
- Tabela u daljem tekstu sadrži ukupnu statistiku do 13. juna 2018:

Pasoši

Opština	Broj
Severna Mitrovica	1332
Leposavić	398
Novo Brdo	1725
Gračanica	2695
Štrpce	5937
Z.Potok	700
Zvečan	488
Parteš	743
Klokot	1059
Ukupan broj	15,077

Lične karte

Opština	Broj
Severna Mitrovica	13231
Leposavić	10785
Novo Brdo	7011
Gračanica	15358
Štrpce	12549
Z.Potok	6002
Zvečan	6501
Parteš	2972
Klokot	2450
Ukupan broj	76,859

Vozačke dozvole

Opština	Broj
Severna Mitrovica	1520
Leposavić	1259
Novo Brdo	2010
Gračanica	4434
Štrpce	4323
Z.Potok	995
Zvečan	761
Parteš	720
Klokot	627
Ukupan broj	16,649

- Novo Administrativno uputstvo br. 02/2018 o registraciji vozila sa KS tablicama i Administrativno uputstvo br. 01/2018 o registraciji vozila potpisao je ministar 16. 03. 2018. godine. U cilju podsticanja građana da vozila sa KS registarskim tablicama registruju na RKS registarske tablice, ministar je 16. marta 2018. godine doneo Odluku br. 100/2018 o uklanjanju poreza vlasnika vozila na registraciju sa tablicama bivše SRJ ili sličnim tablicama od 10. juna 1999. do 14. septembra 2016. godine. Pored toga, putem ove odluke biće prihvaćeni svi sertifikati o tehničkoj kontroli. Odluka važi godinu dana. Do sada je 88 vozila promenilo registarske tablice sa KS na RKS;
- Ministar unutrašnjih poslova Odlukom br. 99/2018 od 16.03.2018. godine produžio je period registracije vozila sa RP registarskim tablicama do 15. septembra 2018. Tokom januara - maja 2018. godine prvi put je registrovano 1.885 vozila u poređenju sa istim periodom prošle godine kada je registrovano 843 vozila.
- U Severnoj Mitrovici otvoren je Centar za tehničku kontrolu vozila, dok je Ministarstvu infrastrukture dostavljen dodatni zahtev za otvaranje centra u Leposaviću, koji MI trenutno razmatra.

2. deo: Izazovi u sprovođenju sporazuma

- Sprovođenje režima nalepnica;
- Registracija podataka civilnog statusa od strane ilegalnih struktura;
- Neprihvatanje Srbije regularnih dokumenata izdatih od strane Kosova.

3. deo: Ostvarivanje napretka u unapređivanju sprovođenja sporazuma

- Prekid registracije vozila od strane ilegalnih struktura;
- Prekid korišćenja vozila bez registarskih tablica u Severnoj Mitrovici;
- Uspostavljanje saradnje između određenih agencija obe zemlje u cilju verifikacije vlasništva nad vozilima;
- Organizovanje informativnih kampanja zajedno sa severnim opštinama i EU u cilju informisanja građana o procedurama registracije vozila;
- Ilegalne strukture treba da dostave Kosovu dokumentaciju o civilnom statusu u cilju nastavka procedure verifikacije potvrda o rođenju, braku i smrti;
- Prekid prakse popunjavanja obrazaca „ulaz-izlaz“ građana Kosova koji putuju preko srpskih graničnih prelaza.

Sloboda kretanja/Most u Mitrovici

Iako je prošlo skoro tri godine od postizanja ovog sporazuma, njegovo potpuno sprovođenje još uvek nije završeno, a sloboda kretanja još uvek nije uspostavljena na mostu na reci Ibar u Mitrovici.

Neposredno nakon potpisivanja ovog sporazuma, institucije Vlade Kosova su preduzele sve neophodne korake ka uspostavljanju uslova za sprovođenje ovog sporazuma, odnosno:

- Obezbeđene su mape, preuzete iz kancelarije UNMIK-a na Kosovu i iste su upoređene od strane kosovskog organa odgovornog za ovo pitanje - Kosovske katastarske agencije.
- Verifikovano je da je autentičnost istih u potpunosti u skladu sa Sveobuhvatnim predlogom predsednika Ahtisari.
- U skladu sa Zakonom br. 03/L-041 o administrativnim granicama opština, Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja je distribuiralo mape uključenim i odgovornim zainteresovanim stranama za primenu sporazuma:
 - Premijer Kosova
 - Kancelarija EU na Kosovu
 - Bivši ministar za dijalog
 - Ministarstvo za administraciju lokalne samouprave
 - Opština Južna Mitrovica i
 - Opština Severna Mitrovica.
- Nakon verifikacije ovih mapa i od strane Pravne kancelarije EU, takođe smo pripremili i nacrt memoranduma o razumevanju koji je predviđen Sporazumom koji će potpisati strane navedene u daljem tekstu:
 - Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja
 - Ministarstvo za administraciju lokalne samouprave
 - Opština Južna Mitrovica i
 - Opština Severna Mitrovica,

Sve navedeno je bilo dostupno pre roka utvrđenog sporazumom, 25. avgust 2015. godine, što ukazuje na ozbiljnu posvećenost Vlade Kosova u ispunjavanju obaveza koje proizlaze iz ovog procesa, a sredstva predviđena za sprovođenje obaveza su dodeljena MŽSPP-u.

- Nacrt memoranduma o razumevanju je podeljen sa Kancelarijom EU na Kosovu i Ambasdom Sjedinjenih Američkih Država na Kosovu u cilju postizanja dogovora o tekstu i u isto vreme smo sa svim navedenim stranama organizovali brojne sastanke u cilju potpisivanja Memoranduma o razumevanju i početka sprovođenja ovog

sporazuma. Nakon svih navedenih sastanaka, izradili smo zapisnike i isti su poslani svim stranama.

- Kancelarija EU na Kosovu, odgovorna za revitalizaciju mosta, nije uspjela da završi radove na terenu zbog nedostatka saradnje gradonačelnika Severne Mitrovice (gđin. Rakić), koji je čini se poštovao uputstva Srbije, dok je gradonačelnik Južne Mitrovice (gđin. Bahtiri) u potpunosti saradivao.
- Srbija otežava ovo pitanje jer ne dopušta gradonačelniku Severne Mitrovice da potpiše Memorandum o razumevanju sa Ministarstvom životne sredine i prostornog planiranja, što potvrđuje administrativnu granicu između dve opštine Mitrovice, u skladu sa zakonima Kosova i planom Ahtisaari-ja.
- Osim toga, izgradnja zidova visine 2,3m i dužine 50m, u trenutku kada je predviđeno da pešački trg u ulici „Kralj Petar“ u Severnoj Mitrovici bude otvoren, znak je destruktivnosti, a vlada i centralna vlast su sprečili takvu izgradnju koja osim što je u suprotnosti sa Briselskim sporazumom, u isto vreme je i u suprotnosti sa kosovskim zakonima, stoga su potrebni dodatni naponi MŽSPP-a, kancelarije premijera, kancelarije EU na Kosovu i američke ambasade na Kosovu da pronađu rešenje i uvere lokalne vlasti Severne Mitrovice da same sruše ovaj zid kako bi izbegli korišćenje bilo kakve sile za izvršenje istog.
- Sporazum o uklanjanju ovog zida u Severnoj Mitrovici je postignut u februaru 2016. godine, a kasnije je isti uklonjen, međutim to je definitivno imalo uticaj na sprovođenje Briselskog sporazuma.

Zaključak:

Tačka 5 Briselskog sporazuma od 25. avgusta glasi:

Uklanjanje barikada na mostu na reci Ibar u Mitrovici i revitalizacija mosta otvorenog za pešake, bicikliste i vozila;

Zatvaranje ulice „Kralja Petra“ u Severnoj Mitrovici i pretvaranje iste u pešački trg;

Potpisivanje Memoranduma o razumevanju između: MŽSPP-a, MALS-a, Južne Mitrovice i Severne Mitrovice u vezi sa izradom „Opštinskih razvojnih planova, opštinskih mapa zoniranja i detaljnih regulatornih planova“ za obe strane reke Ibar u Mitrovici.

Vlada Kosova je ispunila sve ove obaveze, izvođači radova iz EU, ugovoreni za obavljanje radova po sporazumima, su takođe ispunili iste, ali pitanje stagnira na strani opštine Severna Mitrovica, koja treba da uradi više u pogledu saradnje sa ostalim stranama uključenim u sprovođenje sporazuma.

Regionalna saradnja

Iako je zabeležen napredak, zbog negativnog i često pogrešnog tumačenja angažovanja Republike Srbije, postoje problemi sa primenom Sporazuma. U nekim slučajevima Republika Srbija ima aktivnu ulogu u cilju uključivanja drugih članova regionalnih inicijativa i organizacija u pitanja o članstvu ili zastupanju Kosova. Postoje slučajevi u kojima je Republika Srbija aktivno angažovana da Kosovo dovede u tešku poziciju u pogledu korišćenja svojih simbola, naziva.

Trenutna pitanja sa kojima se suočavamo su pitanja koja se odnose na dnevni red, listu učesnika, pozivnice i druge aspekte koji se odnose na potrebu korišćenja zvezdice, koja je često ometala kapacitet Kosova da se tretira ili ima ravnopravan i aktivan pristup u ovim organizacijama i inicijativama.

Postoje primeri u kojima su se ovi problemi pogoršavali u toj meri da se čak i za korišćenje e-mail-a ili promotivnih materijala kao što su video zapisi, uvek upućivalo na potrebu korišćenja zvezdice. Iako ova pitanja mogu izgledati samo kao tehnička i logistička, postoje slučajevi u kojima ometaju aktivno učešće Kosova u neprekidnoj komunikaciji sa drugim stranama u regionu. Ovo je takođe faktor koji troši vreme, sa negativnom posledicom na orijentaciju Kosova na program.

Drugi problem je uloga koju Republika Srbija koristi kako bi ohrabrila druge zemlje u osporavanju prava Republike Kosovo na predsedavanje ovim organizacijama ili inicijativama. Ovo ponekad ima efekta u procesu donošenja odluka, iako su u nekim slučajevima takve odluke bile samo pitanje postupka.

Republika Srbija treba da se uzdrži od upućivanja na tehničke, logističke i operativne aspekte učešća, uloge i članstva Kosova u regionalnim organizacijama i inicijativama. Ovo je posebno relevantno za neobavezujuće dokumente, materijale i bilo koji drugi sadržaj koji ne proizvodi pravne učinke i implikacije. EU bi mogla predložiti ili pružiti ovim organizacijama obrazloženje o duhu Sporazuma koji omogućava aktivno i ravnopravno učešće Republike Kosovo u regionalnim organizacijama, forumima, inicijativama.

Priznavanje univerzitetskih diploma

Godine 2011, postignut je sporazum o priznavanju diploma visokog obrazovanja između Republike Kosovo i Republike Srbije, 02.07.2011. godine u Briselu, sporazum koji je stupio na snagu 01.01.2012.

Uz finansiranje Evropske unije, holandska nevladina organizacija SPARK je ugovorena sa zadatkom upravljanja tehničkim aspektima procesa priznavanja diploma, dok je Evropska asocijacija univerziteta (EUA) uključena kao autoritet za kvalitet sertifikacije diploma.

Prijave su dostavljene kancelariji SPARK-a koja se nalazila u MONT-u. Ove prijave su poslate EUA-u u Briselu, a EUA je donela odluku o priznavanju ovih diploma, a nakon okončanja postupka izdala je dokument kojim se potvrđuje autentičnost diplome.

U oblasti priznavanja diploma, postignuta su dva sporazuma:

- Prvi sporazum o diplomama potpisan 2011. godine.
- Drugi sporazum o diplomama potpisan 2016. godine.

Proces verifikacije i sertifikacije diploma, zasnovan na sporazumu iz 2011. godine, započet je 15. februara 2012. i nastavio se do 14. juna 2014. godine.

Ova faza procesa sertifikacije je razvijena u četiri ciklusa:

- Prvi ciklus prijava (februar - jun 2012).
- Drugi ciklus prijava (jul -decembar 2012).
- Treći ciklus prijava (januar - jun 2013).
- Četvrti ciklus prijava (jul 2013 - februar 2014).]

Tabela 1. Prijave za priznavanje diploma u periodu februar 2012 - jun 2014

		Prijave dostavljene u Prištini	Prijave dostavljene u Beogradu
Ukupan broj dostavljenih prijava	433	408	25
Broj prijava sa preporukom za priznavanje	387	374	13
Broj prijava sa preporukom za odbijanje	46	30	12
Ukupan broj izdatih sertifikata	375	362	13

Dana 10. avgusta 2015. godine, MONT je izdao Administrativno uputstvo 9/2015 o načelima i procedurama za priznavanje diploma viših i stručnih škola i univerzitetskih zvanja stečenih u Republici Srbiji. Ovim uputstvom, sertifikati koje izdaje EUA imaju istu pravnu snagu i izjednačavaju se sa odlukama Nacionalnog saveta za priznavanje, pod uslovom da su prevedeni na jedan od službenih jezika Kosova.

Treba napomenuti da u ovoj fazi nisu uključeni doktorski stepeni, uprkos činjenici da ih sporazum ne isključuje. Razlozi za to su bile rezerve EUA-e da se bavi ovim nivoom visokog obrazovanja. Takođe, diplome koje izdaje Univerzitet u Severnoj Mitrovici nisu bile deo procesa sertifikacije uprkos insistiranju srpske strane. Ugovor iz 2016. godine još nije sproveden, iako su strane sprovele neke pripremne mere u vezi sa tim. Kao prvi korak, razmenjena je i lista akreditovanih institucija visokog obrazovanja, što je izazvalo i prvi problem u sprovođenju.

Evropska unija je ugovorila holandsku organizaciju SPARK da pruži tehničku pomoć u priznavanju diploma visokog obrazovanja, ali projekat još uvek nije počeo da se primenjuje efikasno, tako da proces sertifikacije diploma ostaje „zamrznut“.

Nije bilo pokušaja sprovođenja sporazuma na preduniverzitetskom nivou. Prema izveštaju o napretku Vlade Srbije, uzrok zastoja je nedostatak sredstava za tehničku pomoć Evropske unije. Takođe, ni jedna strana nije preduzela konkretne korake za izmenu i dopunu zakonodavstva kako bi počela da sprovodi ovaj deo sporazuma.

4. Slučaj Univerziteta u Severnoj Mitrovici

Univerzitet u Severnoj Mitrovici (USM) je jedina institucija visokog obrazovanja na Kosovu koja nudi čitav program na srpskom jeziku. Ova institucija je licencirana od strane UNMIK-a 2007. godine, dok je Zakon br. 03/L-068 o obrazovanju u opštinama Republike Kosovo, od 2008. godine, priznaje kao javnu visokoškolsku ustanovu pod neposrednim nadležnošću opštine Severna Mitrovica. Međutim, ova institucija i dalje funkcioniše u okviru obrazovnog sistema u Srbiji, a akreditovana je od strane akreditacionog organa susedne države.

Vlada Srbije je dosledno insistirala da univerzitetski diplomci treba da budu podvrgnuti procesu priznavanja od strane organa Republike Kosovo u skladu sa sporazumima iz Brisela, ali to nije prihvaćeno od strane kosovskih vlasti. Umesto toga, kosovske vlasti su pozvale na specijalno rešenje za priznavanje diploma ovog univerziteta. Kompletne informacije o tome je dala Komisija za proveru diploma koje je izdao USM (u ovoj komisiji, jedan od članova MONT-a je službenik u NCAP-u na Kosovu).

Procesu verifikacije je prethodio koncept dokument „Postupak podnošenja prijave za zaposlenje u javnim institucijama Republike Kosovo za pripadnike nevećinskih zajednica koji poseduju diplome koje je izdao USM“, koji je odobren na 22. zasedanju Vlade Republike Kosovo odlukom br. 04/22, od 03. aprila 2015. godine.

Vlada Republike Kosovo, je 30. decembra 2015. usvojila Uredbu (CRK) - br. 21/2015 o procedurama i kriterijumima za izdavanje sertifikata za građane Republike Kosovo koji

imaju univerzitetske diplome Univerziteta u Severnoj Mitrovici, u cilju podnošenja prijava za radno mesto i za dobijanje profesionalnih licenci i polaganje stručnih ispita u javnim institucijama. Svi građani Kosova koji su završili Univerzitet u Severnoj Mitrovici od 2001. godine imaju pravo da podnesu prijavu za dobijanje sertifikata o potvrđivanju da su diplomirali na Univerzitetu u Mitrovici.

U skladu sa Uredbom (CRK) - br. 21/2015, Vlada Republike Kosovo je na sastanku održanom 5. februara 2016. godine donela Odluku br. 08/73 o osnivanju Komisije za verifikaciju diploma izdatih na Univerzitetu u Severnoj Mitrovici. Komisija se sastoji od četiri (4) člana: dva (2) člana koje je predložio premijer i dva (2) člana koje je imenovao ministar obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT). U međuvremenu, uz Odluku br. 05/144 (04.05.2017), Vlada Republike Kosovo je produžila mandat Komisije za još godinu dana, u skladu sa izmenama propisanim Uredbom (CRK) - br. 21 / 2015. Dakle ova kancelarija je aktivna u MONT-u.

Katastar

Briselski sporazum o katastarskim evidencijama, koji je postignut 2. septembra 2011. godine između Republike Kosovo i Srbije uz posredstvo EU, poziva na vraćanje svih skeniranih originalnih primeraka katastarskih dokumenata pre 1999. godine na Kosovo koje je Srbija preuzela tokom rata 1999. godine.

Operativni zaključci su dogovoreni u Briselu 21. oktobra 2011. godine.

Sporazumom se od kosovske strane zahteva da se proglasi zakon o osnivanju tehničke agencije za sprovođenje sporazuma, odnosno da se uporede sve kopije originalnih katastarskih evidencija o privatnoj imovini pre 1999. godine sa rekonstruisanim katastrom Kosova, kao i uspostavljanje mehanizama za presuđivanje u prvom i drugom stepenu. Paralelno se zahteva da srpska strana izvrši skeniranje katastarskih dokumenata koji će se vratiti na Kosovo preko Specijalnog predstavnika Evropske unije (EUSR).

Kosovo je već ispunilo svoje obaveze u pogledu osnivanja tehničke agencije za sprovođenje ovog sporazuma:

1. Dana 9. juna 2016. godine, Skupština Kosova je usvojila zakon br. 05/L-010 o Kosovskoj agenciji za upoređivanje i verifikaciju imovine (KAUVI).
2. Zakon je bio predmet žalbe pred Ustavnim sudom Kosova pokrenutom od strane parlamentarne grupe („Lista Srpska“) u čijem sastavu su članovi skupštine iz srpske zajednice.
3. Ustavni sud je svojom odlukom od 25. oktobra 2016. godine žalbu proglasio neprihvatljivom, čime je otvorio put za donošenje zakona od strane predsednika i njegovo stupanje na snagu u novembru 2016. godine.

Pripreme Agencije za sprovođenje zakona

1. Nakon stupanja na snagu Zakona 05/L-010, Agencija je preduzela širok spektar aktivnosti i priprema za započinjanje sprovođenja svog mandata datog zakonom 05/L-010.
2. Pored mnogobrojnih ispunjenih obaveza tokom tranzicione faze od strane bivše Kosovske agencije za imovinu i drugih zakonskih obaveza koje proizlaze iz gore navedenog zakona, Vlada je usvojila tri uredbe i dva administrativna uputstva za sprovođenje Zakona o KAUVI-u.
3. Agencija je dalje pripremila metodologiju rada koju je odobrio Nadzorni odbor za sprovođenje mandata.
4. Planirana je nova organizaciona i trenutna kadrovska struktura za najefikasnije sprovođenje mandata Agencije koju će odobriti Nadzorni odbor.

5. Sa osobljem Agencije je održano nekoliko informativnih aktivnosti i obuka povodom novog mandata i planirano je da se u budućnosti održi više njih u skladu sa identifikovanim potrebama i drugim dešavanjima u budućnosti.
6. Agencija je održala sastanke sa različitim institucijama, posebno sa onim institucijama sa kojima će u budućnosti imati blisku saradnju, uključujući i Kosovsku agenciju za katastar, kako bi ih obavestila o novom mandatu i stvorila uslove za saradnju tokom procesa sprovođenja mandata.
7. Komisija za upoređivanje i verifikaciju imovine (KAUVI) sastoji se od pet (5) članova. Nakon imenovanja predsednika Vrhovnog suda Republike Kosovo, dva člana KAUVI-a imenovala je Skupština Republike Kosovo, dok tri člana (3) uključujući jednog (1) predstavnika manjinskih zajednica, koje imenuje EUSR, još uvek nisu imenovana.
8. Nadzorni odbor se sastoji od pet (5) članova koji tek trebaju da budu imenovani. Skupština Kosova na predlog premijera treba da imenuje dva člana. EUSR imenuje tri člana.
9. Nakon brojnih priprema, Agencija je spremna da započne sprovođenje zakona nakon što se skenirani dokumenti vrate iz Srbije.

Glavni izazovi

1. Srbija nije vratila katastarske evidencije Kosovu preko EUSR-a kako je predviđeno tačkom 3. Briselskog sporazuma od 2. septembra 2011. godine.
2. Svi materijali su skenirani i indeksirani, a Kancelarija EU na Kosovu pratila je njihov proces skeniranja u Srbiji. Međutim, kosovska strana nema informacije o tome kako je skeniranje i indeksiranje izvršeno.
3. Strane su se složile da postignu novi plan sprovođenja sporazuma, a naročito za nacrt projektnih zadataka za Zajedničke tripartitne radne grupe prema tački 8. Sporazuma o katastru 2. septembra 2011. godine. Ovaj projektni zadatak nikada nije izrađen i samim tim nijedna od tri strana ga nije odobrila. EU je imala obavezu da pripremi prvi nacrt.
4. Predložene izmene i dopune pravnog okvira u vezi trenutnih izvršnih nadležnosti međunarodnog prisustva, kako je predviđeno Zakonom br. 05/L-102 o ratifikaciji Međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Evropske unije o misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, može uticati na sprovođenje tačkaka 5. i 6. Sporazuma.

Saradnja sa EULEX-om na Kosovu

Nakon kontinuiranog i održivog napretka lokalnih vlasti, uključujući pravosudne organe i druge institucije, kao i razvoj njihovih veština za uspešno obavljanje njihovih zakonskih dužnosti i odgovornosti, potreban je zajednički dogovor o pregledu trenutne misije EULEX-a, posebno nakon isteka mandata u junu 2018. godine.

U tom pogledu, u okviru procesa tranzicije Misije Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, na inicijativu i pod rukovodstvom Ministarstva pravde, održano je nekoliko sastanaka na ministarskom, kao i na tehničkom nivou sa ključnim zainteresovanim stranama Kosova, čije su oblasti nadležnosti pogođene ili mogu biti pogođene tranzicijom mandata EULEX-a.

Slično tome, EULEX je osnovao radnu grupu za koordinaciju procesa tranzicije sa lokalnim institucijama. Sastanci su održani u procesu koordinacije sa predstavnicima EULEX-a odgovornim za tranziciju Misije.

Na ovim sastancima diskutovano je o različitim pitanjima vezanim za tranziciju, kao što su:

- pristup dokumentima, materijalima i dokazima relevantnih kosovskih institucija, sa posebnim naglaskom na pristup pravosudnim dokumentima;
- pružanje podrške u smislu savetovanja i praćenja za institucije pravosuđa, tužilaštva i Kazneno - popravne službe Kosova;
- predaja evidencija, materijala i drugih relevantnih dokaza nadležnim kosovskim institucijama;
- pitanje učešća formiranja policijske jedinice (FPU). U vezi sa tim, predstavnici Policije Kosova zaključili su da ova jedinica nikada nije bila aktivno uključena i da je PK povećao svoje kapacitete kako bi pokrio navedene. Takođe su zaključili da je ova jedinica poslužila da olakša aktivnosti PK-a, posebno u multietničkim područjima Kosova, uzimajući u obzir organizacionu strukturu i njihove kapacitete; međutim, nastavak učešća ove jedinice smatraju nepotrebnim, i
- pitanje zaštite svedoka, koje se odnosi na kontinuitet odbrane i saradnje sa Posebnim komorama i Specijalnim tužilaštvom.

Na ovim sastancima, predstavnici institucija Republike Kosovo izrazili su svoju posvećenost i spremnost da preuzmu odgovornosti Misije EULEX-a na Kosovu.

BUDUĆA ANGAŽOVANJA MISIJE EULEX-a NA KOSOVU

Nakon podrške i angažovanja misije EULEX-a na KOSOVU (ili kasnijeg određenja), kako je predviđena u Zajedničkoj akciji 2008/124 / CFSP, koju je Savet Evropske unije usvojio 4. februara 2008. godine, kako je izmenjena Odlukama Saveta i pismima predsednika Republike Kosovo i Visokog predstavnika Evropske unije za spoljne

poslove od 4. septembra 2012. godine, 14. aprila 2014. godine i 9. juna 2016. godine, nakon procesa sveobuhvatnih razgovora i bilateralnih sastanaka između institucija Republike Kosovo i predstavnika EU, proces je rezultirao misijom EULEX-a na KOSOVOU kojom EULEX izražava svoju spremnost i volju da se uključi u sledeća pitanja:

Angažovanje u procesu praćenja

EULEX KOSOVO je zainteresovan za obezbeđivanje pristupa kancelarijama, arhivama i dokumentima, uključujući, ali ne ograničavajući se na materijale i dokaze relevantnih kosovskih institucija tokom predstojećeg mandata, a na osnovu važećih zakona.

Međuministarska grupa ceni podršku i pomoć EULEX-a na Kosovu u praćenju, mentorstvu i savetovanju (PMS), s obzirom na to da i pravosuđu i tužilaštvu pomaže u nastavku izgradnje kapaciteta i ispunjavanju evropskih standarda. Angažman EULEX-a na KOSOVOU u pružanju pomoći tužilaštvima i sudovima u pogledu PMS-a, nakon 15. juna 2018, biće u skladu sa važećim zakonodavstvom Republike Kosovo.

Vlada Republike Kosovo smatra da bi ova komponenta trebala da bude glavna tema tokom sledećeg mandata misije EU. Pomoć i komponenta PMS-a treba da ima za cilj izgradnju kapaciteta centralnih i lokalnih institucija u cilju ispunjavanja obaveza koje proizlaze iz SSP-a i sprovođenja navedenih sporazuma o dijalogu.

U tom pogledu, Vlada Republike Kosovo pozdravlja posvećenost EU u pomoći za izgradnju i razvoj kapaciteta povezanih sa uspešnom primenom ovih sporazuma, koji su od suštinske važnosti za ostvarivanje napretka Kosova ka EU.

Vlada Republike Kosovo posebno pozdravlja posvećenost EU povećanju IPA sredstava koja će biti izdvojena za izgradnju ovih kapaciteta i jačanje vladavine prava na Kosovu u celini.

Proaktivniji pristup tehničke pomoći

Misija EULEX-a na KOSOVOU zahteva pristup u području javnog reda i bezbednosti, kao druga institucija za odgovor na pitanja bezbednosti; području zaštite svedoka i podrške posebnim komorama, kao i specijalnom tužilaštvu na Kosovu. Policijski službenici EULEX-a na KOSOVOU će nakon dostavljanja njihovih imena Ministarstvu unutrašnjih poslova, imati ovlašćenja da deluju na centralnom (uključujući ministarski), regionalnom i lokalnom nivou.

U tu svrhu osoblje EULEX-a na KOSOVOU ovlašćeno je da nosi oružje kada je to neophodno. Održavaće se postojeći sistem registracije oružja za ograničeni broj ovlašćenog osoblja.

Policijska misija EULEX-a na KOSOVOU će nastaviti da služi u skladu sa kosovskim zakonom i takođe nastaviće blisku saradnju i konsultacije sa direktorom Policije Kosova.

Pristup praćenju, mentorstvo i savetovanje

EULEX KOSOVO će nastaviti sa pružanjem podrške višem rukovodstvu Kazneno popravne službe Kosova praćenjem, mentorstvom i savetovanjem, i zadržaće svoje prisustvo u kazneno popravnim i pritvornim centrima u cilju praćenja i savetovanja za postizanje efekata kazni i re-socijalizacije određene kategorije osuđenika, sa posebnim naglaskom na osuđene za teroristička dela i organizovani kriminal.

Tehnička podrška dijalogu između Republike Kosovo i Srbije

EULEX KOSOVO će nastaviti sa pružanjem pomoći u sprovođenju sporazuma o dijalogu između Kosova i Srbije pod posredstvom EU, dok se takve nadležnosti ne prenesu na druge relevantne aktere EU.

Na osnovu održanih diskusija, zahteva EULEX-a i preporuka nadležnih institucija u predmetnim područjima, preporučena je razmena pisama između predsednika Republike Kosovo i visokog predstavnika Evropske unije za spoljne poslove i politiku bezbednosti.

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Zyra e Kryeministrit - Office of the Prime Minister

**REPORT ON PROGRESS AND CHALLENGES OF THE
IMPLEMENTATION OF THE BRUSSELS AGREEMENTS**

Presented by:

The Government of the Republic of Kosovo
at the second meeting on the Stabilization Association Agreement between
the European Union and the Republic of Kosovo
Special Group on Normalization

Brussels, 18 June 2018

Contents

IMPLEMENTATION OF FIRST AGREEMENT (APRIL 2013) AND MAY 2015 - IMPLEMENTATION PLAN - AGREEMENTS ON ENERGY AND TELECOMS	3
Elections	3
The Association/Community of Serb Majority Municipalities in Kosovo	4
The Police	6
Justice	8
Civil Protection	11
Liaison Arrangements	13
Energy Agreement	14
Telecommunications Agreement	17
IMPLEMENTATION WORK ON MARCH 2011-FEBRUARY 2012 TECHNICAL DIALOGUE AGREEMENTS	20
Customs Issues	20
On IBM and joint crossing points	23
On Freedom of Movement	27
On Freedom of Movement/Mitrovica Bridge	30
On Regional Cooperation	33
On the recognition of University Diplomas	34
On Cadastre	36
On cooperation with EULEX Kosovo	39

IMPLEMENTATION OF FIRST AGREEMENT (APRIL 2013) AND MAY 2015 – IMPLEMENTATION PLAN – AGREEMENTS ON ENERGY AND TELECOMS

Elections

Progress

The GoK supports implementation of agreement for 2017 municipal election (4 July 2013). Local elections (22 October 2017) and inauguration of the newly elected bodies in all municipalities in Kosovo represents significant progress. After first local elections, elections were held again including the four northern Serb majority municipalities. Organized by the Kosovo Central Election Committee (CEC), elections were held in accordance with the Kosovo law and in line with the Brussels Agreement. The Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) provided technical support for elections in the northern municipalities, and certified the elections. Other international organizations, such as the EU Observation Mission, certified the elections. Of note, political entities and in the North were registered and certified by CEC. The voter list was certified by the Kosovo Civil Registry.

Challenges

The turnout in the northern municipalities was moderate, considering the political transition from boycott to participation in elections by Serb citizens in the north. There were a few violent incidents by Serbs against Serb political entities which were not deemed loyal to Serbian government. Kosovo's Election Complaints and Appeal Panel addressed complaints.

The Association/Community of Serb Majority Municipalities in Kosovo

Progress

Following the agreement on general principles of the Association of Serb-majority Municipalities in Kosovo (ASM), the President of Kosovo referred the agreement to the Constitutional Court to assess whether it is compatible with the Constitution of Kosovo in 2015. The Constitutional Court [KO 130/15, December 23, 2016] found that some provisions of the agreement regarding the structure and functioning of the ASM did not comply with the constitution. It concluded that the statute of the ASM must accord with the constitution. The GoK remains committed to implementing the ASM agreement, in accordance with the Constitutional Court decision. In 2016, the GoK established a management team with two new members filling the vacancies of former members who assumed other public duties. The new and more representative team represented all ten Serb majority municipalities, whereas the previous team only represented the four northern municipalities. In 2018, the Prime Minister of Kosovo and the President, in accordance with the Constitutional Court decision, re-activated the management team with responsibility for drafting the statute of the Association of Serb-majority municipalities. The GoK will also an ASM implementation committee and an ASM national consultative group, which will be involved in drafting the statute, which will be reviewed by the Constitutional Court for review. The GoK will also organize popular consultations with citizens directly affected by the ASM agreement.

Challenges

Opposition parties strongly protested the ASM. All parties object to so-called executive powers for the ASM. It will be a challenge balancing between the requirements set forth by the Constitutional Court and the interests of the Serb community. The GoK encourages all members of the management team to discuss the authorities of the ASM. It supports an inclusive and transparent process to draft the ASM statute, which includes political parties, Kosovo Albanian and Kosovo Serb civil society organizations, representatives of the international community, and other stakeholders. The ASM statute must accord with the Constitution and decision of the Constitutional Court. The draft statute will be submitted to the Court for review.

Some representatives of the Serb community have suggested unilaterally establishing the ASM as a parallel structure. Unilateral actions are provocative and could result in instability and violence. The GoK strongly opposes any steps to unilaterally establish the ASM. The GoK rejects incitements by Serbia to undermine the territorial integrity of Kosovo under the guise of the ASM.

While the GoK is fully committed to establish the ASM, it expects Serbia to dismantle its parallel structures in Kosovo. The GoK has informed the EU and other international partners of its strong opposition to parallel structures. It expects the EU and representatives of the international community to demand that Serbia cease to support and dismantle all parallel structures;

[Shqiptaria.com]

The Police

Progress

With EU mediation, the agreement of the 19 April ___ reflected understandings between the two Prime Ministers and incorporated technical views of the safety group within the delegation of Kosovo. The GoK is pleased to report that:

- Agreement on integration of Kosovo Police (KP) has been fully implemented;
- The legal infrastructure for establishing the RPD Mitrovica and appointment of the Regional Director in the Regional Police Directorate North Mitrovica (Administrative Instruction) has been approved;
- The RPD North Mitrovica has been established;
- The Acting Regional Director of the RPD North Mitrovica was appointed (25 June 2013);
- Integration of members of MUP has been based on review of procedures and adjustment of documents such as the application form and work contract;
- Staffing in the regional units of RPD North Mitrovica has been accomplished and the Commanding Staff has been appointed;
- The total number from the MUP list is 337. After background checks 292 persons were approved. Of these, 5 withdrew from the integration process by discontinuing their training.
- KP has promoted 6 majors and 17 lieutenants based on the agreement of 01.08.2014;
- Training of integrated police officers is ongoing.

Challenges

Serbia was supposed to provide a list detailing the number and rank of Serbian government employees (Police) employed in Kosovo, who expressed an interest in joining Kosovo structures (as of 13 June 2013). However, presentation of the list was delayed (until 11 December 2013).

After the establishment of the Management Team, Serbia provided the names of two candidates for the position of Acting Regional Police Commander (ARPC). Both candidates were rejected after a background check. The first candidate was MUP only

and never served in KP. The second candidate was fired three years ago from KP and has a criminal record for falsifying documents.

Appointment of the senior management staff of the Regional Police Directorate north must comply with Conclusions;

Identification documents, employment contracts, professional declaration, oath of office and the ranking system are ongoing challenges.

[Shqiptaria.com]

Justice

Progress

Justice agreements are based on paragraph 10 of the First Agreement of Principles Governing the Normalization of Relations and the Protocol on the Implementation of Integrated Border Management. The April 2013 Agreement on normalization of relations requires the GoK to establish relevant judicial and prosecutorial mechanisms in North Mitrovica within a certain period of time and under Kosovo's law, with facilitation by EULEX. Conclusions foresee a Basic Court and a Basic Prosecution Office in Mitrovica, with departments located at facilities in both South and North Mitrovica. The Basic Court in Mitrovica will have branches located in the Mitrovica region (Zubin Potok, Leposaviq/Leposavić, Skenderaj, and Vushtrri). In addition, this agreement presents the method of case allocation, number of judges and prosecutors, as well as their ethnicity, and other factors. The Justice Agreement (February 2015) specifies the number, selection, and method of appointment of judges and prosecutors. It also specifies ethnicity of judges and prosecutors, as well as methods for addressing cases.

42 judges have been sworn in and seated (3 of them have resigned);

- 13 prosecutors and 106 administrative staff have been hired;
- Judges and prosecutors are being trained by the Academy of Justice for familiarization with RKS legislation;
- Cases are being allocated to judges and prosecutors. Approximately 2,500 cases are pending; 70% are civil cases.

The dialogue meetings in February 2018 identified several issues regarding implementation of the Justice Agreement, with emphasis on vacancies for supervisory judges for Shtërpçë/Strpce Novobërdë/Novo Brdo and Zubin Potok (KJC). These positions have been filled as follows:

- a. Branch in Shtërpçë/Strpce - Mr. Musa Konxheli is Supervising Judge with a mandate until 15 March, 2021;
- b. Branch in Novobërdë/Novo Brdo - Ms. Emine Salihu is Supervising Judge with a mandate until 29 May, 2022;
- c. Branch in Zubin Potok - Mr. Petronije Bozovic is Supervising Judge with a mandate until 8 August 2018; and
- d. Branch in Leposaviq/Leposavić - Ms. Bojana Trboljevac is Supervising Judge with a mandate until 06 June 2019.

Regarding vacancies for completing the total number of judges (KJC), 450 judges have been approved. At present, 399 judges are working in the judicial system. There are 51 vacancies. Recruitment is underway for 37 positions. Steps are being taken to fill vacancies related to Free legal Professions for North Kosovo (MoJ). Steps are also being taken to address the translation of materials and interpretation for judicial and prosecutorial staff (KJC and KPC). The Kosovo Judicial Council foresees 5 positions for translators for the Basic Court in Mitrovica, which will be filled soon. In addition, the GIZ will finance 4 translation positions for the Basic Court in Mitrovica that will exist until the end of 2018. The KJC will focus on increasing the number of translator positions in 2019.

The Secretariat has hired 33 administrative staff from the Serbian community to work in the Prosecutor's Office. All but one continues work. Positions include legal officers, legal secretaries, financial officers, information technology technicians, archivists, drivers, and court clerks.

Based on the Constitution of the Republic of Kosovo and the Law on the Use of Languages, on the basis of the respect of the linguistic identity of all persons, and with the aim of creating a suitable working environment for all communities, the Council has, so far, hired 4 translators to work in the Mitrovica Basic Prosecution Office. In 2019, we will hire 5 additional translators.

In December 2017, the Justice Academy completed the Initial Training Program in the field of criminal and civil justice, as well as interdisciplinary competence for the integrated judges and state prosecutors. Initial intensive training for judges and state prosecutors was conducted over 11 days. Training sought to build the capacity of judges and prosecutors in conducting their work and taking fair decisions. Training also focused on helping integrated judges and prosecutors to familiarize themselves with the basic principles of Kosovo legislation. Integrated judges and prosecutors attend almost every ongoing training at the Academy of Justice in 2018. Integrated judges are also participating in a compulsory course focused on professional ethics. The initial training of 12 months is mandatory for all newly appointed judges and prosecutors. Five judges and two prosecutors are participating. Also, newly integrated judges are participating in initial trainings for judges. The training program was prepared by the Council and the Academy of Justice. This program has dealt with the relevant skills and practices of the state prosecutor's function in dealing with impartiality, values, appropriate behaviour within and outside the prosecution office, professional ethics, skills in court proceedings and decision-making, implementation of best practices, and familiarity with changes and innovations in legislation. Two prosecutors are attending

the 12 month initial training. Other prosecutors attend ongoing training organized by the Academy of Justice. According to their needs, they are trained in specific topics.

The allocation of cases to judges is done by lot. Allocation by lot is based on the number of judges and the volume of incoming cases, regardless of caseloads for each judge. The Kosovo Judicial Council is addressing this issue at the respective Committees and will soon come up with a recommendation on improving caseload allocations. The allocation of cases to prosecutors by lot is foreseen by Regulation no. 06/2015.

Allocation by lot is based on the number of prosecutors, the volume of incoming cases, regardless of caseloads for each prosecutor. The lot is organized by the Chief Prosecutor of the respective Prosecution Office, and all prosecutors are invited to draw a number by which cases are allocated.

The Protocol on the implementation of IBM concluded in 2012, foresees international legal cooperation achieved through the exchange of letters between co-coordinators (January 2013; amended October 2015). Legal cooperation with Serbia is continuing.

During the period January - June 2018, the implementation of the IBM Protocol on Mutual Legal Assistance resulted in over 62 requests from the Serbian side to the Kosovo side, which were addressed in 48 instances. Of 326 requests from the Kosovo side, the Serbian side responded in 258 instances.

Challenges

Due to the impossibility of communicating directly with the Serbian authorities, the GoK forwards its requests through the Office of the EU Special Representative in Kosovo. As of October 2014, GoK requests for legal assistance in civil and criminal matters were transmitted via EULEX.

Serbia stamps documents: "Republic of Serbia - Kosovo and Metohija - under UN administration and Resolution 1244". This stamp is placed on the original documents of the courts and other Kosovo bodies. The GoK has expressed its concern about the stamps. However, Serbian authorities continue to stamp such documents.

Civil Protection

Progress

Pursuant to the 2013 agreement on principles governing the normalization of relations, the Government of Kosovo undertook measures to integrate members of the Serb civil protection into Kosovo institutions and provide resources and training. The GoK adopted a decision 06/39 (22.07.2015), which foresaw the dissolution of civil protection and required all relevant institutions to allocate the resources necessary for the integration of members of the civil protection.

The Ministry of Local Government Administration (MLGA) facilitated the integration of members of the Serb civil protection into Kosovo institutions. The MLGA held 25 meetings with various ministries and government agencies. As a result, the first group of 483 -- of whom only 25 are women -- were integrated into GoK ministries and agencies. Kosovo's Minister of Dialogue issued guidelines for integrating members of the civil protection, and providing instructions on the application, selection and contracting processes. The 483 integrated persons were selected on the basis of their expression of interest, education and professional experience. Each institution allocated funding to integrate these persons, and all 483 persons signed contracts with the institution into which they were integrated. A second group composed of 50 persons was integrated into 17 central institutions in July 2016. The integration ceremony was held at the municipal building of North Mitrovica.

The Ministry of Local Government Administration, in cooperation with the Kosovo Institute for Public Administration, Kosovo Police Academy and with the support of the OSCE trained all those who were integrated. The purpose of the training was to provide an orientation on Kosovo legislation and institutions, and to prepare the integrated persons to exercise functions within the institutions of Kosovo.

Following the 2017 national election, the new Government continued efforts to strengthen the civil service in northern municipalities. Upon the request of the municipality of Zvečan, the Prime Minister issued a decision 193/2017 (15.11.2017) to remove from the salary list 172 civil servants who were on the salary list under the special budget of the government prior to the 2013 agreement. The decision also allowed the municipality of Zvečan to fill in the positions in accordance with Kosovo laws. A similar request was filed also by the municipality of Leposavić and is pending the decision of the Prime Minister.

Challenges

Although the 483 integrated persons have contracts with the Kosovo institutions, in practice they do not exercise functions in accordance with Kosovo laws. Integrated persons are not accountable and do not report to the Kosovo institutions. There are no facilities, materials or office space for integrated persons to perform their tasks. There is a lack of cooperation at the sectoral level between Kosovo institutions and the integrated persons.

In 2017 a bomb attack on the GoK's new offices highlighted tensions in the northern municipalities. Challenges with freedom of movement, continued existence of parallel structures, and lack of effective communication between integrated persons and Kosovo institutions pose significant challenges.

Challenges were also faced in integrating 39 of the 71 administrative staff of the parallel Serbian police (former "MUP") into the civil status offices in the four northern municipalities. The MLGA completed the necessary preparations to integrate these staff members into municipal structures, including facilitating the budget allocation process. However, the northern municipalities refused to integrate 39 administrative staff in municipal structures.

To address these challenges, the GoK commits to:

- Strengthen rule of law authorities to investigate, prosecute and adjudicate organized crime, acts of violence, threats and intimidation;
- Enhance coordination between institutions at central level and integrated staff, including performance evaluations and enforcement of contractual obligations and responsibilities;
- Provide regular trainings for integrated staff to improve their knowledge and skills of Kosovo laws, and specific trainings on the sectors in which they are involved;
- Build office facilities for integrated staff, and equip the facilities with adequate infrastructure;
- Require compliance in the four northern municipalities integrating 39 of the 71 administrative staff in municipalities.

Liaison Arrangements

Progress

The establishment of liaison arrangements, or more precisely Liaison Offices, is a successful outcome of the dialogue. GoK representatives are permanently present in Serbia and have managed to broaden scope of their activities. The most visible work of the Liaison Office involves official visits. Communication with the Liaison Offices has never been interrupted. Work has progressed on issues affecting the lives of ordinary citizens. To date, 227 visits have been arranged since the agreement on official visits (14 November 2014). Only 13 visit requests have been declined, including repeated notifications for the same visit (i.e. same venue, date and officials). Between 1 June 2017 and the present, 23 visits were arranged and only 2 were refused (Mr. Aleksandar Vulin, Minister of Defense, Government of Serbia; and Mr. Marko Djurić, Director of the Office for Kosovo, Government of Serbia). During this period, six approved visits were cancelled by senior officials of the Government of Serbia for reasons we are not aware of. During this period, 13 visits of Serbia citizens occurred. Patriarch of the Serbian Orthodox Church visited Kosovo on April 2018 without sending notification. With instructions from Prime Minister of the Republic of Kosovo, Mr. Ramush Haradinaj, neither ID nor passport was required for entry of Patriarch Irinej and members of his delegation.

Challenges

Despite contact with Serbian authorities, the full potential of liaison arrangements has not been realized. Since October 2015, arrangements to expand the staff of the Liaison Offices have not been implemented. The GoK believes that more staff would have qualitative impact in the functioning of the Liaison Offices. There is no agreement on the use of letterheads and official stamps by the LO's.

Energy Agreement

No progress has been made in implementation of the Arrangements on energy, and KOSTT ENTSO-E Connection Agreement.

- Serbia has submitted four application for business registration of Elektrosever (electricity supplier for northern part of Kosovo), which did not comply with legal and regulatory framework of Kosovo.
 - Such applications were rejected by Kosovo Business Registration Agency for not being in compliance with Kosovo legal and regulatory framework
 - Statute of Elektrosever did not stipulate provisions of laws of Kosovo, but it stipulated provisions of laws of Serbia
 - Statute did not stipulate place of operation of the company, rather implying it to be Serbia
- KOSTT/ENTSO-E Connection Agreement did not enter into force due unjust condition on registration and licensing of Elektrosever.
 - KOSTT is suffering significant financial losses due to non-entry into force of the Connection Agreement
 - KOSTT has participated in dozens of meetings organized by ENTSO-E in this respect, but no result was achieved
 - Based on Ombudsman of Kosovo report the Basic Court of Kosovo / Prishtina has discontinued further subsidy of electricity for customers in northern Kosovo, which since end of the war in 1999 did not pay for electricity consumed. This electricity consumption was covered by rest of population of Kosovo through electricity tariff.
 - The latter has caused unintentional deviations in the power system of continental Europe, which is continuing to date

KOSTT's progress in market opening/implementation of the Third Package

- Wholesale and retail market deregulated (retail market full opening – last phase 1 April 2018)
- Balancing mechanism in place from June 2017
- KOSTT and DSO procure network losses in an open market (even on D-1 basis)

- KOSTT will be shareholder of Albanian PX and plans to couple the markets with Albania – project supported by the EnCS through WB6 initiative
- KOSTT has completed ownership unbundling and has submitted application for certification with Regulatory Office
- KOSTT has signed Inter TSO Agreement with neighboring TSO-s
 - Agreements do not cover CM issues, CB scheduling and accounting
- On 01.10.2015 KOSTT has signed Connection Agreement (CA) with 30 TSO-s of Continental Europe
 - Implementation of CA is blocked due to the fact that the Serbian company has not duly applied for registration of the company
- KOSTT is a part of ITC mechanism on ENTSO-E from January 2016

Challenges and obstacles in implementation of the Arrangements on Energy and KOSTT/ENTSO-E Connection Agreement

Non implementation of connection agreement KOSTT/ENTSO-E is disabling KOSTT in:

- Meeting obligations under the Law on electricity and Licenses.
- Meeting obligations under the EC Directives and Energy Community Treaty
 - in fulfilling its objective to ensure: quality of services to market participants, transparent and non-discriminated third party access and advancement of its position in region:
- Utilization from June 2016 of new 400kV interconnection line between Kosovo and Albania
- Utilization of infrastructure for provision of secondary reserve form OST (Albanian TSO) and balancing the system - the LFC project.
- Preventing KOSTT to fulfil obligations on Regional Security Coordination.
- Preventing KOSTT from receiving services from CAO (regional offices for capacity calculation and capacity allocation).
- Establishing and operating as market bidding Zone
- Equal participation in West Balkan 6 – the Berlin process

- opening Electricity market,
- establishing day-ahead electricity market and
- coupling with day-ahead market of neighbouring countries.
- Regional balancing market
- Establishment of PX with Albania
- Enabling operation of KOSTT as Control Area/Block, respectively separate Biding Zone

[Shqiptaria.com]

Telecommunications Agreement

Progress

The Regulatory Authority for Electronic and Postal Communications of Kosovo (The Authority -ARKEP) is the responsible authority in Kosovo for regulation of electronic and postal communications. The Authority is also in charge for the implementation of most of the activities on behalf of Kosovo side associated with Brussels agreement on telecommunications, based on the Arrangements on Telecommunications (3 September 2013), Joint Action Plans on Telecoms (November 2015), and the Conclusions of EU Facilitator on Telecoms (13 and 18 November 2016). The telecommunications agreement foresees obligations from both sides:

- The 383 telephony code for Kosovo was allocated by the International Telecommunications Union (Completed by 15 December 2016). In accordance with the Telecom Agreement and the Action Plan, Kosovo has been progressing in the process of implementation of its country code E.164: 383 along with other codes E.212: 221 and Q.708 (SANC): 7-214, assigned by the ITU on 15 December 2016.
- On February 2017, ARKEP approved the Migration Plan for the implementation of abovementioned codes, including the activities and timelines. The entire process of implementing the new code E.164: +383 should be concluded by 1 June 2018. After this date all other existing codes (currently +377, +381 and +386) that are used by fixed and mobile telephony networks should no longer be active in Kosovo for international calls in Kosovo.
- A temporary authorization, of a limited scope as defined by the agreement, for provision of mobile telephony services in Kosovo was fully implemented by Kosovo side (December 2016);
- A full license (authorization) for providing fixed telephone service was given to a Serb company in Kosovo (as of December 2016);
- In line with the ITU Recommendation E.129, on March 15, 2017 ARKEP presented (Ref. Nr.Prot.232/2/17) to the ITU (Telecommunication Standardization Bureau - TSB) the National Numbering Plan in standardized ITU format.
- After a number of correspondences between ITU and ARKEP, on 1 of May, 2017 ITU published in its operational Bulletin (Ref. No.1123) National Numbering Plan of Kosovo, List of ISPC/MNC codes assigned to the operators by ARKEP, and new Signaling area/network code (SANC): 7-213 for Kosovo. On May 2017,

Kosovo is entered as a separate country in ITU Data Base for country codes (please see the link): <http://www.itu.int/oth/T0202.aspx?parent=T0202>.

- On May 11, 2017 ARKEP sent a formal notification to the ITU regarding the approval of the Issuer Identified Numbers (IIN) 89 383 01 (Telecom of Kosovo) and 89 383 02 (IPKO Telecommunications LLC) for mobile operations. So far, these codes haven't been published yet by ITU. In ITU response, they suggested to discuss this matter with Serbia. For your information the fee for these codes is already paid by operators and ITU is notified about this.
- INN is a technical code required for printing the sim cards of telecom operators, where the number 89 stands for the telecom globally and the rest is all related to 383. (relevant reference in ITU: <http://www.itu.int/rec/T-REC-E.118-200605-I>).
- In accordance with the Action Plan for Implementation of the Agreement (Ref. Point 3), ARKEP has issued the authorization for the enterprise "mts" D.O.O. registered in ARBK in accordance with the Legal Framework of the Republic of Kosovo. ARKEP has issued General Authorisation (Confirmation Letter in line with general Authorization regime) to the enterprise mts D.O.O. for the provision of fixed telephone services. ARKEP has also allocated geographic numbering blocks for usage by the enterprise "mts" D.O.O. for the provision of fixed telephone services in the territory of the Republic of Kosovo.
- Negotiations between Telecom of Kosovo and mts D.O.O (National Interconnection) and Telecom of Kosovo and Telecom Srbija (International interconnection) are ongoing. They are expected to be concluded soon.

Challenges

- Taking into consideration the achieved progress on the implementation of 383 country code, as well as challenges faced by operators, then ARKEP with decision no. 1189 has extended deadlines for the implementation of code 383. By 31 of October 2018, the entire process of the implementation of the new code E.164: +383 should be concluded in mobile networks. Within 30 days, fixed network operators must complete the implementation process of code 383 and deactivate code 381.
- Implementation of Mobile Country Code MCC: 221 must be fully completed by 31 December 2018.
- Agreements between regulators is still pending to harmonize the use of frequency spectrum, with the aim of ensuring mutually uninterrupted provision of services based on the principles of ITU and avoiding harmful interference between services. The Kosovo regulator is ready to proceed.

- Limited progress has been made on roaming agreements between operators with the aim to decrease user tariffs. Some progress has been made by the individual operators.
- No progress has been made on technical agreements between national regulators on cross border frequency coordination/harmonization for mobile and digital terrestrial broadcasting.

[Shqiptaria.com]

IMPLEMENTATION WORK ON MARCH 2011-FEBRUARY 2012 TECHNICAL DIALOGUE AGREEMENTS

Customs Issues

Progress

I. AGREED CONCLUSIONS ON CUSTOMS STAMPS / FREE TRADE, 02 SEPTEMBER 2011,

- The free trade between two parties was made possible through mutual recognition of customs stamps in 2011. The agreement provided for mutual free trade and ending embargo of Serbia against Kosovo exports.
- Kosovo Customs has effectively implemented all obligations deriving from this agreement.
- Serbia violates the agreement by still using parallel stamps for customs (Serbian customs stamps with Kosovo town denominations).
- Evidences of this continuing problem at Border Crossing Point Merdare and Dheu i Bardhë are being recorded on daily basis. Serbia must respect the agreement and abolish its parallel customs structures and stamps.
- The Serbian Customs Authorities chart (customs offices) still includes Prishtina as their customs office. The following link can provide additional information about organizational structure
<http://www.carina.rs/lat/ONama/organizacija/Stranice/Osnovna.aspx>
- Illegal stamps use inscriptions "Carinarnica Prishtina" (Prishtina Custom's branch) and it is under the Nis Customs Branch. This shows that Serbia is not respecting the Agreement on mutual recognition of customs stamps reached on 2 September 2011, moreover it violates the CEFTA rules where parties have agreed to use the stamps confirmed for all the CEFTA members.
- Kosovo side has continuously raised this issue requesting from Serbia to respect the 2011 Agreement on customs stamps within the IBM working group meeting. Serbia promised to deliver rhetorically but in practice. Additionally on this issue were agreed many conclusions, however Serbia never implemented them.

II. CUSTOMS REVENUE COLLECTION AGREEMENT OF 17 JANUARY 2013

- The agreement on custom collection reached in January 2013 in Brussels, provides for custom duties collection by the Kosovo Customs in two northern BCP's Jarinje and Bernjak, which had been blocked for many years by Serbian side.
- The implementation of this agreement is going very well and during this period there have not been identified major obstacles.
- Following the Agreement on customs collection at two border crossings between Kosovo and Serbia, Jarinje and Bernjak, reached on 17 January 2013, and started to be implemented on December 2013, until now, at BCP Jarinje and BCP Bernjak were collected over 14 milion Euros for Development Fund.
- A Development Fund is established to promote the socio-economic development, and for the benefit of the local population in Leposaviq, Mitrovica north, Zubin Potok and Zveçan municipalities. The operation of the Fund is determined by the Management Board composed by the Head of EU office, Kosovo Minister of Finance and one representative on behalf of the Serb community.

III. SEED AGREEMENT SYSTEMATIC EXCHANGE OF ELECTRONIC DATA'S ON CUSTOMS ROME ITALY, 24TH JANUARY 2013

- This agreement has been reached between Kosovo and Serbia in order to exchange data between respective Customs authorities, (import, transit or export declarations, including TIR and ATA).
- The Kosovo side since 2013 has been very active and serious in establishing mechanisms for the purpose of exchanging information with Serbia related to better functioning of the IBM. Since then, Kosovo Customs have undertaken all measures to put in place the exchange of information through the use of the EU established regional initiative of Systematic Electronic Exchange of Data (SEED).
- Kosovo Customs implemented this agreement from 2013, since Serbia delayed the implementation till the end of 2015.
- On the other hand, the Serbian side has delayed implementation till November 2015.
- The cooperation in this area helps better quality control of export and import of goods between the two countries.

IV. LICENSING AND REGISTRATION OF CONTROLLED GOODS FOR THE COMPANIES OPERATING IN NORTH OF KOSOVO

- Until now there were no problems or obstacles reported. All processing information goes directly from ASYCUDA system to the Tax Administration Office for information.
- In the system of Kosovo Customs, there are already over 550 companies registered for export and import of goods from the four northern municipalities and, all documents presented by those companies to the Kosovo Customs are in line with Kosovo law.
- The Agreement on CPP (certificates of pharmaceutical products) was reached in during dialog in Brussels on 27 June 2015. The Agreement provides for reciprocal recognition of Certificates for Pharmaceutical Products between two states, Kosovo and Serbia, which helps normalization of trade in the field of medical products between two countries.
- Implementation of Brussels Agreements not only that helped establishing the rule of law in this area and reducing of informal economy, but has also provided an additional source for development investments in northern part, to which the Government of Kosovo remains committed.

Part 2: Challenges in implementing the agreements

- Obstacles of Serbia in construction of common crossing points as per agreements
- Serbia must respect the agreement and abolish its parallel customs structures and stamps (Serbian customs stamps with Kosovo town denominations).
- In addition, Serbia still prevents third country citizens to enter Serbia from Kosovo, despite the fact that the EU Chapter 35 calls on Serbia to resolve this issue.
- Cancellation of all IBM meetings by Serbia on local, regional and central level.

Part 3: Proposals in improving the implementation of agreements

- Serbia should abolish its parallel customs structures and stamps (Serbian customs stamps with Kosovo town denominations).

On IBM and joint crossing points

Part 1: Progress achieved

In accordance with the IBM Technical Protocol and other obligations deriving from the IBM agreements, the Government of Kosovo has effectively implemented all obligations.

Progress on Construction of common crossing points

- The permanent common crossing point in Merdare is near completion. During this process, there were many obstacles by the Serbian side like: the decision to not expropriate the land in which the parking was foreseen to be constructed which was then constructed in Kosovo side; delays in responding to requests; decision to not move into the new administrative buildings which was foreseen in May, etc. The crossing point shall be opened by the end of September or beginning of October 2018;
- The permanent common crossing point in Mutivoda is also near completion. This crossing point shall be opened by the end of September or beginning of October 2018;
- Regarding the permanent crossing point in Bernjak, the Government of Kosovo has undertaken all the necessary measures to start with the relocation of electric pylons, however, the Municipality of Zubin Potok and Elektro-Kosmet under Serbia direct pressure have delayed the process. Thus, the construction of the crossing point was not initiated.
- The interim crossing point in Kapi is completed in April 2018. Although both countries and EU agreed during the meeting of March to open the crossing point Kapi and Izvor (in Serbian territory) during April 2018, the Serbian Government has refused to organize the site visit of both points and open the crossing points.

Progress by Kosovo Police

- Ensured balanced and proportional police officers from the Serbian ethnicity in the crossing points in Serbia;
- Effective implementation of the EULEX mandate in border control;
- Established the working group to implement IBM agreements;
- Effective implementation of standards for border control;
- Delineated the area of border control by respecting the operational requirements of border control;

- Application of facilitated traffic control in border crossing points, whenever necessary;
- Continually exchanged information with Serbian IBM authorities through agreed channels of communication;
- Organized and participated in all regular local, regional and central level meetings;

Progress by Food and Veterinary Agency

- Bilateral recognition of 1 phytosanitary certificate;
- Bilateral recognition of 9 veterinary certificates;
- Exchanged lists of food economic operators/manufactures;
- Regularly exchanged information with the Serbian Food and Veterinary Agency in the field of food security, fight of animal and plant diseases and in the prevention of spread of diseases;
- Participated regularly in all local, regional and central level meetings.

Progress by Kosovo Customs

- Kosovo Customs is implementing completely IBM Agreement and Technical Protocol, IBM Action Plan of 2012 and other agreed conclusions as the first signed agreement between the two countries whereby enabling establishment of interstate border between Kosovo and Serbia;
- It allowed for restoring the Kosovo state authorities in the two border crossing points Jarinje and Bernjak located in the northern part of the border between Kosovo and Serbia.

Part 2: Challenges in implementing the agreements

Lack of construction of common crossing points in the territory of Serbia

- There is no progress for 2 years by the Government of Serbia in constructing the 3 permanent crossing points in Jarinje, Dheu i Bardhë and Muçibabë. ad In the first meeting in Brussels held on 26th of February 2018 the Government of Serbia agreed to provide in the second meeting the date for the launch of the construction of the 3 CCPs', however, during the second meeting on March 22 the delegation of Serbia refused to provide the date.

- Serbia's refusal to organize the site visits in interim crossing points in Izvor (in Serbia) and Kapi (in Kosovo) and their opening, despite agreed during the two recent meetings in Brussels.

Challenges by Kosovo Police

- Cancellation of local, regional and central level meetings by Serbia;
- Not sharing and exchanging information by Serbia in the area of border control;
- Not application by Serbia of facilitated control of border during fluxes of traffic in border crossing points;

Challenge by Food and Veterinary Agency

- Bilateral recognition of veterinary certificates for other products, like poultry meat, eggs, milk, fish, etc.
- Real-time exchange of information in the area of food security, animal and plant health through electronic programs for border control according to the model "TRACES" which is used in EU;
- Construction of the infrastructure according to EU standards for implementation of veterinary and phytosanitary inspections;
- Application of EU Best Practices in veterinary and phytosanitary inspections

Challenges by Kosovo Customs

- Obstacles of Serbia in construction of common crossing points as per agreements
- Serbia must respect the agreement and abolish its parallel customs structures and stamps (Serbian customs stamps with Kosovo town denominations).
- In addition, Serbia still prevents third country citizens to enter Serbia from Kosovo, despite the fact that the EU Chapter 35 calls on Serbia to resolve this issue.
- Cancellation of all IBM meetings by Serbia on local, regional and central level.

Part 3: Way Forward

- Serbia to initiate the construction of the 3 permanent crossing points without further delays as agreed in the IBM Agreements;
- Serbia to stop the pressure at the Municipality of Zubin Potok. As a consequence of Serbia's pressure, the construction of permanent crossing point in Bernjak was not initiated.

- Serbia to resume the participation and organization of local, regional and central level meetings
- Serbia to stop the illegal detention and interrogation of Kosovo Police officers and Kosovo Security Forces while traveling to Serbia. Since this April, 6 officers (3 KP and 3 KSF officers) were detained and interrogated by Serbian secrets services.
- Serbia to stop the unjustified and illegal refusal of entry of Kosovars in Serbia. Serbia refused entry to a delegation of 30 persons from Karate Federation of Kosovo who were travelling through CCP Merdare to participate in the European Championship of Karate in Novi Sad, Serbia.
- Serbia to stop the mistreat of persons travelling to Serbia. Serbian authorities refused entry to a number of photographs and catalogues of Kosovar artists which were going to participate in the annual festival in Belgrade Miredita, Dobar Dani, which aims in fostering cultural exchange between artists of both countries.

-Kosovo Police

- Resume cooperation and exchange of information in the area of border control;
- Resume the application of facilitated border control when necessary and especially during the summers season;

-Food and Veterinary Agency

- Construction of infrastructure according to EU standards for implementation of veterinary and phytosanitary inspections;
- Application of electronic systems according to EU model "TRACES".

-Kosovo Customs

- Serbia should abolish its parallel customs structures and stamps (Serbian customs stamps with Kosovo town denominations).

On Freedom of Movement

Part 1: Progress achieved

The Government of Kosovo has continued to implement the obligations under the Freedom of Movement and remains committed to this process.

- On 1st of March 2017 the Government took a Decision (No.05/134) according to which is allowed to citizens the provision of citizenship and civil status documents for citizens that are in the Registries of Civil Status, whom have not taken yet the documents of Kosovo. The second paragraph of the decision states that in order to benefit from this right, the citizens that apply for documents of citizenship and civil status and are in the civil registry of Kosovo, shall have the old documents that prove their identity in accordance with legislation in force;
- On 14.07.2017 was signed the Administrative Instruction no.05/2017 about the criteria that contain evidence about the citizenship of the Ex-FRY and permanent residence in the territory of Kosovo on 1 January 1998, by which the competences for registration of citizenship, based on Article 32 of Law on Citizenship, was transferred by central to municipal level. This change creates easier access to document of civil status and registration of citizenship in all municipalities;
- The administrative infrastructure for issuance of documents are fully functional in the north municipalities. 32 former police administrative staff have been integrated in Civil Registry Agency offices in the northern municipalities;
- A total of number of 300, 000 stickers is ensured and the implementation of stickers on license plates is ready, whenever agreed at Brussels;
- Government based on Decision no.18/35 of 09.03.2018 approved the recruitment processes of 39 former Administrative staff of MUP official in the Civil Status Offices and required the Ministry of Finance to ensure the financial resources;
- The Minister of Internal Affairs on 15th of December 2017 decided to extend the application period for changing driving licenses and for adding categories in Kosovo driving licenses from driving licenses issues by Serbian bodies until 14.09.2016; the decision is valid until 30 June 2018;
- From 12 December 2017 to 31 May 2018, a total number of 4105 driving licenses were issued to Serbian citizens.
- The following table provides overall statistics until 13th of June 2018:

Passports

Municipality	Quantity
North Mitrovica	1332
Leposaviq	398
Novobërdë	1725
Graçanicë	2695
Shtërpcë	5937
Z.Potok	700
Zveçan	488
Partesh	743
Klllokot	1059
Total number	15,077

IDs

Municipality	Quantity
North Mitrovica	13231
Leposaviq	10785
Novobërdë	7011
Graçanicë	15358
Shtërpcë	12549
Z.Potok	6002
Zveçan	6501
Partesh	2972
Klllokot	2450
Total number	76,859

Driving licenses

Municipality	Quantity
North Mitrovica	1520
Leposaviq	1259
Novobërdë	2010
Graçanicë	4434
Shtërpcë	4323
Z.Potok	995
Zveçan	761
Partesh	720
Klllokot	627
Total number	16,649

- The new Administrative Instruction no.02/2018 of the registration of vehicles with KS plates and Administrative Instruction no.01/2018 on vehicle registration have been signed by the Minister on 16.03.2018. In order to provide an incentive for citizens to register the vehicles with KS or RKS plates, the Minister on 16.03.2018 took the Decision no.100/2018 to remove taxes of registration for owners possessing vehicles with ex-FRY or similar plates from 10 June 1999 to 14 September 2016. Additionally, through this decision will be accepted any Certificate of Technical Control. The decision is valid for one year. To date, 88 vehicles have changed plates to RKS or KS;
- Minister of Interior with Decision no.99/2018 of 16.03.2018 extended the period of registration of vehicles with RP plates until 15th of September, 2018. During January - May 2018, there were registered 1,885 vehicles for the first time compared to the same period of last year when were registered 843 vehicles.
- On North Mitrovica was opened the Center for Technical Control of Vehicles while an additional request was submitted at the Ministry of Infrastructure to open a center in Leposaviq, which is currently being reviewed by the MI.

Part 2: Challenges in implementing the agreements

- Implementation of stickers regime;
- Registration of facts of civil status by illegal structures;
- Not acceptance of Serbia of regular documents issued by Kosovo.

Part 3: Way forward in improving the implementation of agreements

- Terminate the registration of vehicles by illegal structures;
- Terminate the usage of vehicles without plates in North Mitrovica;
- Establish cooperation between two respective agencies of both countries to verify the ownership of vehicles;
- Organize information campaigns together with the northern municipalities and EU to inform citizens about the procedures for vehicle registration;
- Illegal structures to submit to Kosovo the documents of civil status in order to conduct the verification procedure for acceptance of births, marriages and deaths;
- Terminate the practice of filling out the forms of "Entry - Exit" of Kosovo citizens traveling through Serbian crossing points.

On Freedom of Movement/Mitrovica Bridge

Although almost three years following the reaching of this agreement, its full implementation have not commenced yet, and freedom of movement has not yet been established at the "Iber" River Bridge in Mitrovica.

Although, shortly after the signing of this agreement, the institutions of the Government of Kosovo undertook all the steps necessary towards establishing conditions for implementation of this agreement, namely:

- Provided maps, taken from UNMIK office in Kosovo, and the same were compared by the Kosovo Authority responsible for this issue - Kosovo Cadastral Agency.
- It is verified that their authenticity is in full accordance with President Ahtisari's Comprehensive Proposal.
- In accordance with Law no. 03 / L-041 on Administrative Municipal Boundaries, the Ministry of Environment and Spatial Planning distributed maps to the stakeholders involved and responsible for implementation of the agreement:
 - Prime Minister of Kosovo
 - EU Office in Kosovo
 - Former Ministry for Dialogue
 - Ministry of Local Government Administration
 - Municipality of South Mitrovica and
 - Municipality of North Mitrovica.
- Following the verification of these maps by the EU Legal Office as well, we have prepared also a draft-Memorandum of Understanding provided by the Agreement to be signed by the parties as follows:
 - Ministry of Environment and Spatial Planning
 - Ministry of Local Government Administration
 - Municipality of South Mitrovica and
 - Municipality of North Mitrovica,

All of the above were readily available ahead of the deadline set by the Agreement of 25 August 2015, thus indicating a serious commitment by the Government of Kosovo towards fulfilling the obligations deriving from this process, and to this end funds projected for the implementation of obligations were allocated to MESP budget.

- The draft-Memorandum of Understanding was shared with the EU Office in Kosovo and the Embassy of the United States of America to Kosovo whereby we agreed on the text, and same time with all the above parties we organized numerous meetings in view of signing of the Memorandum of Understanding and to start with implementation of this Agreement. Following each of the above meetings, we drafted the minutes and the same were distributed to all parties.
- The EU Office in Kosovo, responsible for the revitalization of the bridge, failed to complete the site works due to non-cooperation by the mayor of Mitrovica North (Mr. Rakic), who appears to comply with the instructions from Serbia, on the other hand the Mayor of South Mitrovica (Mr. Bahtiri) has been fully cooperative.
- Serbia is hampering this issue by not allowing the mayor of Mitrovica North to sign the Memorandum of Understanding with the Ministry of Environment and Spatial Planning, which confirms the administrative boundary line between the two municipalities of Mitrovica, in compliance with Kosovo Laws and the Ahtisaari Plan.
- Moreover, the construction of a wall 2.3m high and 50m long, at the point where the pedestrian square at st. "King Petar" in northern Mitrovica was foreseen to be opened, is a sign of destructiveness, and the Government and the central authority have prevented such construction that apart from being contradictory to Brussels Agreement same time it was contradictory to the Kosovo laws, therefore it required extra efforts by MESP, Office of the Prime Minister, EU Office in Kosovo and the US Embassy in Kosovo to find a solution and to convince the local authorities of North Mitrovica to demolish this wall themselves in order to avoid using any force in doing so.
- The agreement for removing this wall in Mitrovica North was reached in February 2016, and later actually removed, but definitely affected the implementation of the Brussels agreement.

Conclusion:

Item 5 of the Brussels Agreement of 25 August it provides as follows:

Removal of barricades on the Iber River Bridge in Mitrovica and revitalization of the Bridge opened for Pedestrians, Cyclist and Vehicles;

Closure of the "King Petar" street in Mitrovica North and turning it into pedestrianized square;

Signing of a Memorandum of Understanding between: MESP, MLGA, Mitrovica South and Mitrovica North concerning the drafting of “Municipal Development Plans, Municipal Zoning Maps and Detailed Regulatory Plans” for both sides of the Iber River banks in Mitrovica.

All these obligations have been fulfilled by the Government of Kosovo, where also the EU contractors, contracted to perform works as per the agreements, finalized them, nevertheless the issue has stagnated on the side of the Mitrovica North Municipality where more should be done on his part regarding cooperation with all other parties involved in the implementation of the Agreements.

On Regional Cooperation

Though the progress has been noted, due to negative, and often misinterpreting engagement of the Republic of Serbia, there are issues with the implementation of the Agreement. In some cases, the Republic of Serbia plays an active part with the aim of involving other members of regional initiatives and organizations in issues about membership or representation of Kosovo. There are cases where the Republic of Serbia has actively engaged to put Kosovo in a difficult position in regard to the use of its symbols, name.

Ongoing issues faced were those related to agenda, list of participants, invitations, and other aspects referring to the need to use the asterisk, which often hampered the capacity of Kosovo to be treated or approached, as equal and active part in these organizations, and initiatives.

There are examples that these issues aggravated to the extent that even in the use of e-mails or promotion materials such as videos, always referring to the need to the asterisk. Though these issues may appear quite technical and logistical, there are cases where they obstruct Kosovo's active participation and uninterrupted communication with other parties in the region. This is also a time consuming factor, with a negative consequence to agenda driven orientation of Kosovo.

Another issue is the role the Republic of Serbia plays to encourage other countries in either challenging or disputing the right of the Republic of Kosovo to chairmanship of these organizations or initiatives. This sometimes has an effect in the decision making process, even though in some cases such decisions were only a matter of procedure.

The Republic of Serbia should refrain from referring to technical, logistical and operational aspects of Kosovo's participation, role and membership in the regional organizations and initiatives. This is particularly relevant for non-binding documents, materials, and any other content that does not produce legal effects and implications. The EU could propose or provide to these organizations a clarifying note about the spirit of the Agreement that enables active and equal participation of the Republic of Kosovo in the regional organizations, forums, initiatives.

On the recognition of University Diplomas

In 2011, an agreement was reached for the recognition of Higher Education Diplomas between the Republic of Kosovo and the Republic of Serbia, on 02.07.2011 in Brussels, an agreement which came into force on 01.01.2012.

With the financing of the European Union, Dutch non-governmental organization SPARK has been contracted with the task of managing the technical aspects of the diploma recognition process, while the European University Association (EUA) is involved as authority for the quality of diploma certification.

The applications were submitted to the SPARK office which was located at MEST. These applications have been sent to EUA in Brussels, and EUA has reached a decision for recognition of these diplomas, and after the completion of the procedure, has issued a document certifying the authenticity of the diploma.

In the field of recognition of diplomas, two agreements have been reached:

- First Agreement on Diplomas reached in 2011.
- The second Agreement on Diplomas reached in 2016.

The process of verification and certification of diplomas, based on the 2011 agreement, started on 15 February 2012 and continued until 14 June 2014.

This stage of the certification process has been developed in four cycles:

- First Cycle of Applications (February - June 2012).
- Second Cycle of Applications (July - December 2012).
- Third Application Cycle (January - June 2013).
- The Fourth Application Cycle (July 2013 - February 2014).

Table 1. Application for recognition of diplomas in the period February 2012 - June 2014

		Applications submitted in Pristina	Applications submitted in Belgrade
The total number of applications submitted	433	408	25
Number of applications with recommendation	387	374	13

for approval			
Number of applications with a recommendation for refusal	46	30	12
Total number of certificates issued	375	362	13

On 10 August 2015, MEST issued Administrative Instruction 9/2015 on the Principles and Procedures for Recognition of Diplomas of Higher Vocational Schools and University Degrees obtained in the territory of the Republic of Serbia. With this instruction, certificates issued by the EUA have the same legal power and are equated with decisions issued by the National Council for Recognition, provided that they are translated into one of the official languages of Kosovo.

It should be noted that at this stage were not included doctoral degrees, despite the fact that the agreement does not exclude them. The reasons for this were the EUA's reserves to deal with this level of higher education. Also, the diplomas issued by the University of Mitrovica North were not part of the certification process despite the insistence of the Serbian side. The 2016 agreement has not yet been implemented, although the parties have made some preparatory actions in this regard. As a first step, the list of accredited institutions of higher education has been exchanged that has also caused the first implementation problem.

The European Union has contracted the Dutch SPARK organization to provide technical assistance on the recognition of higher education diplomas, but the project has not yet started to be implemented effectively, so the process of diploma certification remains "frozen".

There have been no moves to implement the agreement at pre-university level. According to the progress report from the Serbian Government, the stalemate was caused by the lack of funds for technical assistance from the European Union. Also, neither party has made concrete steps to amend and supplement legislation in order to begin implementing this part of the agreement.

4. The case of the University of Mitrovica North

The University of Mitrovica North (UMV) is the only institution of higher education in Kosovo that offers the entire curriculum in Serbian language. This institution was licensed by UNMIK in 2007, while Law no. 03 / L-068 on Education in Municipalities of the Republic of Kosovo, of 2008, recognizes as a public institution of higher education

under the direct authority of the Municipality of North Mitrovica. However, this institution continues to operate within the Serbian education system and is accredited by the accrediting authority of the neighbouring state.

The Serbian government has consistently insisted that the university's graduates should be subject to the recognition process by the organs of the Republic of Kosovo and in accordance with the Brussels agreements, but this has not been accepted by the Kosovo authorities. Instead, Kosovo authorities have called for a special solution for the recognition of the diplomas of this university. Full information on this has been provided by the Commission for Verification of Diplomas issued by UMN (in this commission, one of the members of MEST is an officer in NARIC Kosovo).

The process of verification was preceded by the concept paper "Application Procedures for Jobs in Institutions of the Republic of Kosovo for Members of Non-majority Communities Possessing Diplomas Issued by UMN", which was approved at the 22nd meeting of the Government of the Republic of Kosovo by Decision no. 04/22, dated 03 April 2015.

Government of the Republic of Kosovo, on dt. 30 December 2015 has adopted the Regulation (CRK) - no. 21/2015 on the establishment of procedures and criteria for issuing certificates to citizens of the Republic of Kosovo who have received university degrees from the University of Mitrovica North (UMV), for the purpose of applying for jobs and for obtaining professional licenses and professional exams in public institutions. All citizens of Kosovo who have graduated from the University of Mitrovica North since 2001 have the right to apply for obtaining certificates of validity that they have graduated from the University of Mitrovica North.

Pursuant to the Regulation (CRK) - No.21 / 2015, the Government of the Republic of Kosovo, in its meeting held on February 5, 2016, issued Decision no. 08/73 on the Establishment of a Commission for Verification of Diplomas issued by the University of Mitrovica North. The commission consists of four (4) members: two (2) members proposed by the Prime Minister, and two (2) members nominated by the Minister of Education, Science and Technology (MEST). Meanwhile, with the Decision No. 05/144 (04.05.2017), the Government of the Republic of Kosovo has extended its mandate of the Commission for another years, according to the changes set out in the Regulation (CRK) - No.21 / 2015. So this office is active in MEST.

On Cadastre

The Brussels Agreement on Cadastre Records which was reached on 2 September 2011 between Republic of Kosovo and Serbia with EU facilitation calls for the return to Kosovo of all scanned original copies of pre 1999 cadastral documents taken by Serbia during the war 1999.

The Operational Conclusions was agreed also in Brussels on 21 of October 2011.

The Agreement required from the Kosovo side the promulgation of the law for the establishment of a technical agency for the implementation of the agreement, namely to compare all copies of the original pre 1999 private property cadastral records with the reconstructed Kosovo Cadaster and also establishment of adjudication mechanism in first and second instance. In parallel, it required that the Serbian side carry out the scanning of cadastral documents which will be returned to Kosovo via the European Union Special Representative (EUSR).

Kosovo has already fulfilled its obligations regarding establishment of technical Agency for the implementation of this agreement:

1. On 9 June 2016, Kosovo Assembly approved the Law NO. 05/L-010 On Kosovo Property Comparison and Verification Agency (KPCVA).
2. The Law was subject of appeal before the Kosovo Constitutional Court initiated by a Parliamentary Group ("Lista Srbska") consisting by parliamentarian members of Serbian community.
3. The Constitutional Court with its decision dated 25 October 2016, declared the appeal as inadmissible thus paving the way for the enactment of the law by the President and its entry into force on November 2016.

Preparations of the Agency on implementing the Law

1. After the entry into force of the Law 05/L-010, the Agency undertook a wide range of actions and preparations to start implementing its mandate given with the law 05/L-010.
2. Apart from the many fulfilled obligations of the transition phase from the former Kosovo Property Agency and other legal obligations arising from the abovementioned law, three Regulations and two Administrative Directions have been approved by the Government for the implementation of the Law on KPCVA.
3. The Agency further prepared a Working Methodology which was approved by the Supervisory Board for implementing its mandate.

4. A new organizational and current staff structure has been planned for most efficient implementation of the Agency's mandate which is to be approved by the Supervisory Board.
5. Several information activities and trainings were held with the Agency's staff regarding the new mandate and more are planned to be held accordingly with the identified needs and other developments in future.
6. The Agency has conducted meetings with various institutions especially those with which in the future will have a close cooperation including Kosovo Cadastral Agency, to inform them with the new mandate and to create conditions for co-operation during the process of implementation of the mandate.
7. Property Verification and Adjudication Commission (PVAC) is composed of five (5) members. Upon the nomination by the President of the Supreme Court of the Republic of Kosovo, two members of PVAC have been appointed by the Assembly of the Republic of Kosovo while three (3) including one (1) representative of non-majority communities, to be appointed by the EUSR have not been appointed yet.
8. The Supervisory Board is composed of five (5) members which are yet to be appointed. Two members will be appointed by the Assembly of Kosovo as proposed by the Prime Minister. Three members will be appointed by EUSR.
9. Following the numerous preparations, the Agency is ready to start implementing the law once the scanned documents are returned from Serbia.

Main Challenges

1. Serbia has not returned cadastral files to Kosovo through the EUSR as foreseen under point 3 of the Brussels Agreement of 2 September 2011.
2. All the material was scanned and indexed and EU Office in Kosovo has monitored their scanning process in Serbia. However, Kosovo side has no information how the scanning and indexing is done.
3. The parties agreed to reach a new plan for implementation of the agreement and especially for the draft of terms of reference for the work of the Joint Tripartite Group under point 8 of the Cadastre Agreement of 2 September 2011. These term of reference have never been drafted and consequently neither approved by the three parties. EU has had an obligation to prepare the first draft.
4. Supposed amendments on legal frame regarding the current executive competences of international presence, as foreseen with the Law No. 05/L-102 on Ratification of the International Agreement between the Republic of Kosovo and

the European Union on the European Union rule of law mission in Kosovo, might affect the implementation of the points 5 and 6 of the Agreement.

On cooperation with EULEX Kosovo

Following the continued and sustained progress of local authorities, including judicial authorities and other institutions, and the development of their skills to successfully carry out their legal duties and responsibilities, it is a need, necessity and a common finding to review current EULEX mission, especially after the expiration of the mandate in June 2018.

In this regard, within the transition process of the European Union Rule of Law Mission in Kosovo, upon the initiative and under the leadership of the Ministry of Justice, several meetings were held at ministerial level as well as at technical level with key actors of Kosovo, whose fields or competencies are or could be affected by the transition of EULEX mandate.

Similarly, EULEX established a working group to coordinate the transition process with the local institutions. Meetings were held in coordinating the process with EULEX representatives responsible for the transition of the Mission.

In these meetings, various issues related to the transition were discussed, such as:

- access to documents, materials and evidence of relevant Kosovo institutions, with particular emphasis on access to judicial documents;
- provision of support in terms of advising and monitoring for the institutions of the judiciary, prosecution and Kosovo Correctional Service;
- handing over of files, materials, and other relevant evidence to the competent Kosovo institutions;
- the issue of the Formed Police Unit (FPU) involvement. In this regard, Kosovo Police representatives have concluded that this unit has never been actively involved, and that KP has increased its capacities to cover these capacities. They have also concluded that this unit served to facilitate KP actions, especially in multiethnic areas of Kosovo considering the organizational structure and their capacities; however, they considered the continuation of the involvement of this Unit as unnecessary, and
- the issue of witness protection, which is related to the continuity of defense and liaison with the Specialist Chambers and the Specialist Prosecutor's Office.

In these meetings representatives of the institutions of the Republic of Kosovo expressed their commitment and willingness to take over the responsibilities of the EULEX Mission in Kosovo.

FUTURE ENGAGEMENTS OF THE EULEX KOSOVO MISSION

Following the support and engagement of the EULEX KOSOVO MISSION (or subsequent designation) as provided for in Joint Action 2008/124/CFSP, adopted by the Council of the European Union on 4 February 2008, as amended by the Council's Decision, and letters between the President of the Republic of Kosovo and the High Representative of the European Union for Foreign Affairs of 4 September 2012, 14 April 2014, and 9 June 2016, following the process of comprehensive discussions and bilateral meetings between the institutions of the Republic of Kosovo and EU representatives, the process has resulted in EULEX KOSOVO mission expressing its commitment and willingness to engage in the following issues:

Engagement in monitoring process

EULEX KOSOVO is interested to be provided with access to offices, archives and documents, including, but not limited to, materials and evidence of relevant Kosovo institutions during the upcoming mandate, based on the legislation in force.

The Inter-ministerial Group appreciates the support and assistance of EULEX Kosovo in Monitoring, Mentoring and Advising (MMA), as it helps both the Judiciary and the Prosecution in continuing to build their capacity and meet European standards. The MMA engagement of EULEX KOSOVO with regard to Prosecution Offices and Courts, after 15 June 2018, shall be in accordance with the applicable legislation of the Republic of Kosovo.

The Government of the Republic of Kosovo considers that this component should be the main focus during the next mandate of the EU Mission. The assisting and MMA component should aim at building the capacity of central and local institutions in view of meeting the obligations deriving from the SAA and the implementation of the Dialogue agreements mentioned above.

In this regard, the Government of the Republic of Kosovo welcomes the EU commitment in helping build and develop the capacities associated with the successful implementation of these agreements of significant importance for the realization of Kosovo's progress towards the EU.

The Government of the Republic of Kosovo particularly welcomes the EU commitment to increase IPA funds to be allocated to building these capacities and strengthening the Rule of Law in Kosovo in general.

More proactive approach in technical assistance

The EULEX KOSOVO mission requests to have access to the area of public order and security, as the second security responder; in witness protection and in support to the Specialist Chambers as well as Specialist Prosecutor's Office in Kosovo. EULEX KOSOVO police officers shall have authority, upon notification of their names to the Ministry of Internal Affairs, to operate at the central (including ministerial), regional and local level.

For this purpose EULEX KOSOVO staff shall be authorized to carry weapons where relevant. The existing system of registration of weapons carried by a limited number of authorized staff will be maintained.

EULEX KOSOVO Police will continue to serve in accordance with Kosovo law and closely coordinate and consult with the Kosovo Police Director.

Monitoring, mentoring and advising approach

EULEX KOSOVO will continue to support the Kosovo Correctional Service's senior management by monitoring, mentoring and advising, and will maintain a presence in correctional and detention centers for the purpose of monitoring and advising to reach effects of sentences and re-socialization of a certain category of convicts, with particular emphasis on convicts for terrorist offenses and organized crime.

Technical assistance in the dialogue between the Republic of Kosovo and Serbia

EULEX KOSOVO will continue to assist in the implementation of EU-facilitated Dialogue agreements between Kosovo and Serbia, until such competence is transferred to other relevant EU actors.

Based on the discussions held, the requests by EULEX and recommendations of the responsible institutions in the areas addressed, it was recommended to the President to exchange letters between the President of the Republic of Kosovo and High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy.